

การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมือง
เก่า กรณีศึกษาย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางผังและออกแบบเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Utilization of Built Cultural Heritages under Creative Activities Promotion Movement
in the old town : A Case study of Thawang, Nakhon Si Thammarat Province.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning and
Design

Department of Urban and Regional Planning

FACULTY OF ARCHITECTURE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่า กรณีศึกษาย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดย	น.ส.ปัญญาภรณ์ สมบัตินิมิตร
สาขาวิชา	การวางผังและออกแบบเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสรร วิเชียรประดิษฐ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นรัชฎ์ กาญจนะจฤดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เจริญณีโชติชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสรร วิเชียรประดิษฐ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีรตร แก้วลาย)

ปัญญาภรณ์ สมบัตินิมิตร : การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่า กรณีศึกษาย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (Utilization of Built Cultural Heritages under Creative Activities Promotion Movement in the old town : A Case study of Thawang, Nakhon Si Thammarat Province.) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.พรสวรรค์ วิเชียรประดิษฐ์

ปัจจุบันแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ได้กลายเป็นแรงผลักดันหลักในการพัฒนาเมือง มีการแข่งขันกันเพื่อดึงดูด รักษาและสร้างกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ (Florida, 2004) เนื่องจากกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อีกทั้งปัจจัยที่สำคัญคือการสร้างคุณค่าจากวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่าง การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์จึงต้องมีการให้ความสำคัญกับมรดกวัฒนธรรม ศิลปะ และอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า, 2013)

ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นย่านที่เต็มไปด้วยมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและเริ่มมีการรวมกลุ่มของมวลชนสร้างสรรค์เพื่อจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และทำให้เกิดการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมมากขึ้น มีแนวโน้มพัฒนาไปสู่ย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในย่านเก่าที่มีประวัติศาสตร์ จึงดำเนินการศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในย่าน การใช้งานมรดกวัฒนธรรมเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ และการรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจและการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์การเป็นสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Places) และการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนที่เกิดขึ้น และหาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสู่ย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ผลการศึกษา พบว่าอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด คือ อาคารประเภทเรือนแถว และมีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Place) ในด้านความน่าอยู่จำนวน 12 อาคาร ซึ่งมากที่สุด แต่ยังคงขาดคุณสมบัติด้านนวัตกรรม การเชื่อมต่อและการปฏิสัมพันธ์ โดยอาคารที่มีคุณสมบัติมากที่สุด ได้แก่ อาคารนาครบรรทัดหรือบวรบาร์ชาร์ บ้าน JILL art space และยงค์กาแฟ ซึ่งอาคารทั้งสามได้รับการปรับเปลี่ยนการใช้งานไปอย่างถาวรทำให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตปัจจุบัน ดังนั้น การปรับปรุงฟื้นฟูอาคารเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ภายในย่าน ผลการศึกษาการรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ของประชาชนทั่วไปด้วยแบบสอบถาม พบว่ามีการรับรู้คุณค่าด้านความงามมากที่สุด เนื่องจากเป็นคุณค่าที่มองเห็น รับรู้และเข้าใจได้ง่าย ส่วนคุณค่าด้านประวัติศาสตร์มีการรับรู้มากในอาคารนาครบรรทัดหรือบวรบาร์ชาร์ และบ้านขุนบวร ซึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในอาคารดังกล่าวนำเสนอความดั้งเดิมของพื้นที่ ทำให้เข้าใจวิถีชีวิตและสภาพสังคมในอดีตมากกว่าอาคารมรดกวัฒนธรรมอื่น ๆ ดังนั้น การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับคุณค่าด้านต่าง ๆ ของอาคาร ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์สามารถรับรู้คุณค่าในอาคารมรดกวัฒนธรรมมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา การวางผังและออกแบบเมือง

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6470032225 : MAJOR URBAN PLANNING AND DESIGN

KEYWORD: Built Cultural Heritages, Utilization of Cultural Heritages, Creative Activities, Creative Class, Thawang-Nakhon Si Thammarat Province

Panyapohn Sombatnimit : Utilization of Built Cultural Heritages under Creative Activities Promotion Movement in the old town : A Case study of Thawang, Nakhon Si Thammarat Province.. Advisor: Asst. Prof. PORNSAN VICHENPRADIT

Nowadays, the Creative City concept has become the main driver of urban development. There is a competition to attract maintain and create creative class. (Florida, 2004) Because creative class is one of important factors to create creative economy. Another factor is value creation from culture, which is an important way for making differences between cities. Therefore, the development of creative city has to focus on cultural heritages art and local identities (Peeradorn Kaewlai and Thipsuda Chanchamla, 2013)

In Tha Wang District, Nakhon Si Thammarat, there exist many cultural heritages, and a series of movements to organize creative activities and to utilize heritage buildings. These show a possibility of development for Tha Wang to be a creative historical district. Hence, it is necessary to study major events, utilization of built cultural heritages for creative activities and visitors' value perception of cultural heritages through creative activities, by surveys and interviews. Analyses are conducted to verify activities' consistency with the concept of Creative Places and to measure the value perception of cultural heritages through creative activities in order to seek potentials for development of creative district.

The study finds that heritage buildings which are used the most in creative activities are shophouses. By analyzing consistency with the Creative Places concept, Livability is the most shown consistent attribute as 12 buildings has marked, but most of built heritages in Tha Wang have lack of attribute of Innovative, Connectivity and Interactive. Heritage buildings with many attributes of the concept are, Bawon Basaar, JILL Art Space, and Yongkang Cafe, which all of them have been adapted to suit the current needs, and permanently renovated. Heritage building renovation is one of important factors in encouraging Creative Places creation which is considered as an essential contribution to creative economy development in the city. The results of value perception analyses of cultural heritages through creative activities are that people had the highest perception in aesthetic value of heritages because it is a visual perception and easy to perceive, and the historical value can also be highly observed in some specific buildings, such as Bawon Basaar and Khun Bowon Residence since creative activities displayed and occurred in the building show the originality of them, so it can makes visitors easily understand the way of life and social conditions in the past. Therefore, organizing creative activities that suitable with values of the buildings may make visitors perceive the values of the cultural heritage buildings better.

Field of Study: Urban Planning and Design

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.พรสรร วิเชียรประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ทุ่มเท สละเวลาให้คำแนะนำและคำปรึกษาอย่างละเอียด แม้จะรบกวนอาจารย์ในทุกวันหยุด แต่ก็ได้รับการเอาใจใส่ตลอดการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์ เจียรณณี โชติชัย และรองศาสตราจารย์ ดร.พีรตร แก้วลาย ที่ให้ความกรุณามาเป็นประธานและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณกลุ่ม Creative Nakhon และกลุ่มเจ้าของอาคารในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่ชัย ศุภชัย แก้วทงศ์ ประธานกลุ่ม Creative Nakhon ที่สละเวลามาให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยสนับสนุนในทุก ๆ การเติบโต ขอขอบคุณโคตรคูและพี่หยง Senior Creative ที่อนุญาตให้เรียนปริญญาโทไปด้วยระหว่างการทำงาน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ปัญญาภรณ์ สมบัตินิมิตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 คำถามของงานวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานในงานวิจัย.....	4
1.4 วัตถุประสงค์.....	5
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.8 นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	9
2.1 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City).....	9
2.2 แนวคิดมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class).....	11
2.3 กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities) และสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Place).....	13

2.4 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์กับมรดกวัฒนธรรมและสินทรัพย์ท้องถิ่นในบริบทประเทศไทย	15
2.5 มรดกวัฒนธรรม	17
2.6 ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	18
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
2.8 สรุปท้ายบท.....	32
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	35
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35
3.2 ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย.....	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
3.4 การวิเคราะห์.....	41
3.5 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	42
บทที่ 4 กิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษา.....	43
4.1 ช่วงเวลาการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์.....	43
4.2 กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์.....	47
4.3 มวลชนสร้างสรรค์ในพื้นที่.....	48
4.4 การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์	49
บทที่ 5 การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์.....	72
5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	72
5.2 ประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
5.3 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง	76
5.4 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรม	80
5.5 อภิปรายผล	127
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	137
6.1 สรุปผลการศึกษา	137

6.2 อภิปรายผลการศึกษาเพิ่มเติม.....	142
6.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	144
บรรณานุกรม	148
ภาคผนวก	150
ประวัติผู้เขียน	188

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปใหม่ไฉนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์	46
ตารางที่ 2 แสดงการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในช่วงเทศกาลและนอกช่วงเทศกาลสร้างสรรค์..	64
ตารางที่ 3 สรุปการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์จำแนกตามคุณลักษณะของพื้นที่สร้างสรรค์ตามแนวคิด Creative Places (Helmy, 2015).....	65
ตาราง 4 สรุปประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 อาคารนาครบรรรัตน์ กับการประยุกต์ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์.....	3
ภาพที่ 2 อาคารยงคัง กับการประยุกต์ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์.....	3
ภาพที่ 3 บ้าน JILL art space กับการประยุกต์ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์.....	3
ภาพที่ 4 แผนผังแสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา ย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช.....	6
ภาพที่ 5 เมืองสร้างสรรค์เมืองเก่าเชียงใหม่.....	17
ภาพที่ 6 แสดงแผนที่เมืองนครเขียนโดย ม.ล.เดอ ลาจองกิแอ พ.ศ. 2455 (สมัยรัชกาลที่ 6).....	20
ภาพที่ 7 แสดงภาพถ่ายทางอากาศชุมชนท่าวัง พ.ศ. 2517.....	21
ภาพที่ 8 แสดงบ้านเรือนริมคลองท่าซึกหรือคลองท่าวัง พ.ศ. 2516.....	22
ภาพที่ 9 แสดงภาพถ่ายชุมชนท่าวังในอดีต อาคารเป็นเรือนแถวไม้ 2 ชั้น และตึกแถวรูปแบบโคโลเนียล บริเวณริมถนนราชดำเนิน ชุมชนท่าวัง.....	23
ภาพที่ 10 แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินของพื้นที่ย่านท่าวัง.....	24
ภาพที่ 11 การใช้ประโยชน์อาคารย่านท่าวัง พ.ศ.2560.....	25
ภาพที่ 12 โครงข่ายการสัญจร พ.ศ.2560.....	27
ภาพที่ 13 แผนที่แสดงมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า.....	29
ภาพที่ 14 แผนผังแสดงเนื้อหากรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35
ภาพที่ 15 ตัวอย่างการเก็บข้อมูล.....	39
ภาพที่ 16 ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้คุณค่าของประชาชนทั่วไป.....	40
ภาพที่ 17 กลุ่ม Creative Nakhon ในการจัดงานปีแรก.....	43
ภาพที่ 18 การจัดงาน Creative Nakhon ครั้งที่ 1.....	44
ภาพที่ 19 แผนที่แสดงมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า.....	50
ภาพที่ 20 ตัวอย่างอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า.....	51

ภาพที่ 21	แผนที่แสดงอาคารทั้งหมดที่ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4.....	51
ภาพที่ 22	ตัวอย่างอาคารที่ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4.....	52
ภาพที่ 23	แผนที่แสดงอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือกมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4 52	
ภาพที่ 24	ตัวอย่างอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือกมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4	53
ภาพที่ 25	บ้าน Jill art space.....	54
ภาพที่ 26	เรือนมัดไม้หมากปาล์ม	54
ภาพที่ 27	บ้านขุนบวร.....	55
ภาพที่ 28	อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาร์ซาร์ในอดีต.....	56
ภาพที่ 29	อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาร์ซาร์ในปัจจุบัน.....	56
ภาพที่ 30	บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหวง.....	57
ภาพที่ 31	บ้านเบญจภัณฑ์.....	57
ภาพที่ 32	ยงคังคาเฟ่.....	58
ภาพที่ 33	ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)	59
ภาพที่ 34	วัดวังตะวันตก.....	60
ภาพที่ 35	วัดบูรณาราม.....	61
ภาพที่ 36	ศาลเจ้ากวนอู.....	62
ภาพที่ 37	วัดจันทาราม.....	62
ภาพที่ 38	วัดศรีทิว.....	63
ภาพที่ 39	ยงคังคาเฟ่.....	68
ภาพที่ 40	บ้าน JILL art space.....	68
ภาพที่ 41	ตึกยาวนานาครบวรรัตน์หรือบวรบาร์ซาร์และภาพอนาคตศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์	69
ภาพที่ 42	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ภาพที่ 43	ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	73

ภาพที่ 44 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	76
ภาพที่ 45 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	77
ภาพที่ 46 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	77
ภาพที่ 47 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	77
ภาพที่ 48 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	78
ภาพที่ 49 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	78
ภาพที่ 50 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (4) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	79
ภาพที่ 51 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (4) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	79
ภาพที่ 52 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	81
ภาพที่ 53 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	81
ภาพที่ 54 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	81
ภาพที่ 55 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรักษ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	82
ภาพที่ 56 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรักษ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	82

ภาพที่ 57 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ภาพที่ 58 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ภาพที่ 59 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ภาพที่ 60 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	84
ภาพที่ 61 ประสบการณ์การใช้งานยงค์คาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	85
ภาพที่ 62 ประสบการณ์การใช้งานยงค์คาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	85
ภาพที่ 63 ประสบการณ์การใช้งานยงค์คาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม	85
ภาพที่ 64 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	86
ภาพที่ 65 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	86
ภาพที่ 66 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	87
ภาพที่ 67 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	87
ภาพที่ 68 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	89
ภาพที่ 69 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	89
ภาพที่ 70 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม	89
ภาพที่ 71 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	90

ภาพที่ 72 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม	90
ภาพที่ 73 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	91
ภาพที่ 74 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม	91
ภาพที่ 75 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	92
ภาพที่ 76 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม	92
ภาพที่ 77 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึง ปัจจุบัน	94
ภาพที่ 78 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรม สร้างสรรค์.....	94
ภาพที่ 79 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัด กิจกรรม	94
ภาพที่ 80 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (1) ของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	95
ภาพที่ 81 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (1) ของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	95
ภาพที่ 82 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (2) ของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	96
ภาพที่ 83 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (2) ของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	96
ภาพที่ 84 ประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	97
ภาพที่ 85 ประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์	97

ภาพที่ 86 ประสพการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	97
ภาพที่ 87 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	98
ภาพที่ 88 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	98
ภาพที่ 89 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	99
ภาพที่ 90 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	99
ภาพที่ 91 ประสพการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	100
ภาพที่ 92 ประสพการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	100
ภาพที่ 93 ประสพการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	100
ภาพที่ 94 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
ภาพที่ 95 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
ภาพที่ 96 ประสพการณ์การใช้งานบ้านเบญจภรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	102
ภาพที่ 97 ประสพการณ์การใช้งานบ้านเบญจภรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	102
ภาพที่ 98 ประสพการณ์การใช้งานบ้านเบญจภรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	102
ภาพที่ 99 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจภรณ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	103

ภาพที่ 100 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจภักดิ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	103
ภาพที่ 101 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	104
ภาพที่ 102 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	104
ภาพที่ 103 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	104
ภาพที่ 104 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (1).....	105
ภาพที่ 105 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (1).....	105
ภาพที่ 106 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (2).....	106
ภาพที่ 107 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์เงินเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	106
ภาพที่ 108 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	107
ภาพที่ 109 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	107
ภาพที่ 110 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	107
ภาพที่ 111 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (1).....	108
ภาพที่ 112 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (1).....	108

ภาพที่ 113 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (2).....	109
ภาพที่ 114 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (2).....	109
ภาพที่ 115 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	110
ภาพที่ 116 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์	110
ภาพที่ 117 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	110
ภาพที่ 118 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ (1)....	111
ภาพที่ 119 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ (1)....	111
ภาพที่ 120 ประสบการณ์การใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	112
ภาพที่ 121 ประสบการณ์การใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	112
ภาพที่ 122 ประสบการณ์การใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม	113
ภาพที่ 123 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะวันตก (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	113
ภาพที่ 124 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะวันตก (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม	114
ภาพที่ 125 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	115
ภาพที่ 126 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์.....	115
ภาพที่ 127 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม..	115

ภาพที่ 128 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม 116

ภาพที่ 129 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม 116

ภาพที่ 130 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม..... 117

ภาพที่ 131 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม 117

ภาพที่ 132 ประสพการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน 119

ภาพที่ 133 ประสพการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรม สร้างสรรค์..... 119

ภาพที่ 134 ประสพการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม. 119

ภาพที่ 135 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม..... 120

ภาพที่ 136 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม 120

ภาพที่ 137 ประสพการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน 121

ภาพที่ 138 ประสพการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรม สร้างสรรค์..... 121

ภาพที่ 139 ประสพการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม .. 121

ภาพที่ 140 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม..... 122

ภาพที่ 141 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม 122

ภาพที่ 142 ประสพการณ์การใช้งานวัดศรีทวี ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.... 124

ภาพที่ 143 ประสพการณ์การใช้งานวัดศรีทิว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์	124
.....	
ภาพที่ 144 ประสพการณ์การใช้งานวัดศรีทิว ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม.....	124
ภาพที่ 145 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทิว (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	125
ภาพที่ 146 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทิว (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	125
ภาพที่ 147 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทิว (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม.....	126
ภาพที่ 148 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทิว (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	126
ภาพที่ 149 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	127
ภาพที่ 150 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ของ	127
ภาพที่ 151 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน	128
ภาพที่ 152 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ของบ้าน JILL art space เรือนมดไม้หมากปาล์ม และบ้านขุนบวรตามลำดับ	129
ภาพที่ 153 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ของตึกยวนาครบรรรรัตนหรือบรรรบาร์ซาร์ ยงคังคาเฟ่ บ้านตึกเก่าจีนชุมชนวงวน บ้านเบญจฉัตร ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร และบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ตามลำดับ.....	129
ภาพที่ 154 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ของวัดวังตะวันตก วัดบูรณาราม ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม และวัดศรีทิวตามลำดับ	129

ภาพที่ 155 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ของบ้าน JILL art space เรือนมดไม้หมากปาล์ม และบ้านขุนบวร ตามลำดับ 130

ภาพที่ 156 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ ของ..... 131

ภาพที่ 157 ประสพการณ์การใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ 131

ภาพที่ 158 ประสพการณ์การใช้งานอาคารโดยเฉลี่ยทุกอาคารของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 132

ภาพที่ 159 วัดบูรณารามบริเวณลานโล่งขนาดเล็กที่หลบซ่อนจากท้องถนน 134

ภาพที่ 160 บริเวณภายนอกอาคารนาครบรรทัดหรือบรรบารุชาร์ 134

ภาพที่ 161 บริเวณภายในอาคารนาครบรรทัดหรือบรรบารุชาร์..... 135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ได้กลายเป็นแรงผลักดันหลักในการเติบโตและการพัฒนาของเมือง ภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย โดยได้มีการปรับแนวความคิดในการพัฒนาเมือง และนโยบายเมืองที่ควรลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการเป็นสถานที่ที่ดึงดูดกลุ่มคนชนชั้นสร้างสรรค์ เมืองต่าง ๆ เกิดการแข่งขันกันเพื่อดึงดูด รักษาและสร้างกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางธุรกิจที่เอื้อต่อการลงทุน และการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ โดยมีสมมุติฐานว่าการเกิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ขึ้นในพื้นที่นั้น จะทำให้เมืองดังกล่าวมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามมา (Florida, 2004)

กลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class) เป็นกลุ่มคนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างยิ่ง Richard Florida (2004) ได้กำหนดกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ไว้มากมาย ทั้งวิศวกร สถาปนิก นักออกแบบ นักเรียน นักศึกษา ศิลปิน นักแต่งเพลงและนักแสดงทางด้านบันเทิง เนื่องจากกลุ่มอาชีพดังกล่าวเป็นแรงงานทักษะสูง สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สร้างแนวคิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่หรือความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ นอกจากนี้ยังมีการขยายกลุ่มเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านธุรกิจการเงินและกฎหมายด้วยหรือแม้แต่พนักงานตรี นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ นักเขียน นักลงทุน และผู้ที่ทำงานทางด้านการเผยแพร่ความคิดสร้างสรรค์ทั่วไป คนเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก เพราะมีความเป็นตัวเองสูง และมีความแตกต่างทางด้านความคิดและจิตใจ ซึ่งสามารถเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเมืองได้

ต่อมาได้มีงานวิจัยและการค้นคว้าที่กล่าวถึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากมาย โดยหัวใจของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์คือการพัฒนาและผลักดันการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการให้เพิ่มสูงขึ้นด้วยทุนเดิมที่มีอยู่นั้น คือ วัฒนธรรม ปัจจุบันวัฒนธรรมมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เนื่องจากการแข่งขันในตลาดที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ทุกประเทศพยายามหาสิ่งที่แตกต่างและโดดเด่นเป็นจุดขายเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศ วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่หลายประเทศนำมาเพื่อสร้างความแตกต่างในการแข่งขัน ซึ่งประเทศไทยมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือทุนทางวัฒนธรรมอย่างมากและหลากหลาย สามารถเพิ่มศักยภาพและสร้างมูลค่าให้กับประเทศในเวทีตลาดโลก (สำนัก

พัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน, 2016) โดยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับรากฐานทางวัฒนธรรมและทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมถึงความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศิลปะ และอัตลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ การสำรวจและประเมินทุนทางวัฒนธรรมและทุนมนุษย์จึงเป็นกระบวนการขั้นแรกในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ เพื่อให้เห็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจนและเข้าใจถึงสภาพของท้องถิ่นเพื่อให้การกำหนดนโยบายการพัฒนาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า, 2013)

การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาที่เน้นการใช้ศักยภาพและสินทรัพย์ของท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation Process) เพื่อให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นมีความแข็งแรง ยั่งยืน (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า, 2013) นอกจากนี้ Charles Landry ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมเพื่อการฟื้นฟูเมืองและผู้เขียนหนังสือ The Creative City (Landry, 2000) ได้กล่าวไว้ว่า คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการทำให้เมืองเป็นพื้นที่ของความสร้างสรรค์และทำให้เกิดพลวัตขึ้นในสังคมเมือง ดังนั้นความเป็นท้องถิ่นที่สื่อสารออกมาทางศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทรัพยากรสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ความเป็นเมืองสร้างสรรค์ของแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป หากเปรียบเทียบพลวัตสร้างสรรค์เป็นซอฟต์แวร์ที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมและกายภาพเมืองก็เปรียบเสมือนฮาร์ดแวร์ที่ทำหน้าที่บรรจุความคิดสร้างสรรค์ แสดงความพร้อมของเมืองในเชิงเอกลักษณ์และบรรยากาศทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายควบคู่ไปกับการพัฒนาเมืองด้านกายภาพ

กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative activities) ในแนวคิด Creative Places (Helmy, 2015) เป็นแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่เมืองให้น่าอยู่และมีชีวิตชีวามากขึ้น ในขณะที่ประเด็นสำคัญไม่ได้จำกัดอยู่แค่กระบวนการสร้างสถานที่ แต่ยังเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ตามที่ Landry (2000) กล่าวไว้ เช่น การจัดการทางกายภาพที่สามารถสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนสนับสนุนความสำเร็จทางเศรษฐกิจ และเพื่อเน้นย้ำบทบาทของผู้คนในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของเมือง จึงควรมีคุณลักษณะบางประการ เช่น ความหลากหลาย กิจกรรม ท้องถนนที่มีชีวิตชีวา เทศกาล กิจกรรมทางวัฒนธรรมและทางเท้าที่สร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ ถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมสร้างสรรค์ของเมือง ที่ทำให้เมืองมีชีวิตชีวา สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนในการสนับสนุนความสำเร็จทางเศรษฐกิจของเมือง

ย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช เป็นย่านที่มีกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยมีการรวมกลุ่มกันสร้างสรรค์ผลงาน รวมไปถึงการจัดเทศกาลส่งเสริมงานศิลปะสร้างสรรค์ภายในพื้นที่เมือง ขับเคลื่อนโดยภาคประชาชนและขยายผลสู่การสนับสนุนของภาครัฐ ซึ่งทำให้เกิดการนำมรดกวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ยังเริ่มมีกระบวนการที่เกิดจากกลุ่ม

มวลงนสร้ร้งสร้รค้ ปรกระกบไปด้ว้ย ศิลปิน สถาปนิก น้กออกแบบ เจ้ร้งงกัจการ อร้การย้ มหาวิทยาลัย น้กศึคษา เป็นด้น มีการนำมรดกวัฒนธรรมมาปรยุคตึ้ใช้ให้เกดความแตกต้งและเป็นเอกลักษณ์ของต้งถิ่น ตลอดจนทำให้เกดการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้ร้งสร้รค้มากขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนอาคารมรดกวัฒนธรรมบางส่วที่มีศึคยภาพอย่างถาวร เพื่อบทบโจทย้การใช้งานอย่างสร้ร้งสร้รค้ในอนาคตและร้งรับกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น

ภาพที่ 1 อาคารนครบรรรัตน กับการปรยุคตึ้ใช้งานในกิจกรรมสร้ร้งสร้รค้
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 2 อาคารยงค้ง กับการปรยุคตึ้ใช้งานในกิจกรรมสร้ร้งสร้รค้
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 3 บ้าน JILL art space กับการปรยุคตึ้ใช้งานในกิจกรรมสร้ร้งสร้รค้
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

จากความสำคัญและประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการศึกษานี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่และวิเคราะห์การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ และอธิบายความเป็นได้ของการนำไปสู่การพัฒนาไปสู่ย่านสร้างสรรค์ในย่านเก่าที่มีประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อนักสร้างสรรค์ที่มีความพร้อมและต้องการผลักดันงานสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่าหรือเมืองประวัติศาสตร์อื่น ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเห็นถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมเป็นต้นแบบให้กับเมืองเก่าอื่น ๆ ในประเทศไทยในอนาคตได้

1.2 คำถามของงานวิจัย

1. กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดขึ้นได้อย่างไร
2. การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ของย่านท่าวังเป็นอย่างไร
 - 2.1 การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีลักษณะอะไรบ้าง
 - 2.2 มรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารแบบใดที่มักถูกนำมาใช้งาน กระบวนการนำมาใช้งานเป็นอย่างไร และการใช้งานมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับภารกิจของพื้นที่เมือง มากน้อยอย่างไรบ้าง
 - 2.3 การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

1.3 สมมติฐานในงานวิจัย

1. กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวังท่ามอญ จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มศิลปิน ผู้ประกอบการสร้างสรรค์ในพื้นที่ มีการสร้างเครือข่ายอย่างเข้มแข็ง โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า Creative Nakorn โดยนำร่องการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบเป็นเทศกาลเป็นประจำทุกปี จากนั้นสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) ได้เห็นโอกาสและนำนโยบายเข้ามาผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ในภายหลัง เพื่อผลักดันนครศรีธรรมราชให้เป็นเมืองสร้างสรรค์
2. อาคารมรดกวัฒนธรรมเก่าที่มีคุณค่าในย่านท่าวังได้ถูกนำมาใช้งานจากการเกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกต่าง สร้างคุณค่าให้กับการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ กระบวนการเหล่านี้เกิดขึ้นจากกลุ่มชนชั้นสร้างสรรค์ ที่เห็นความสำคัญ

ของอาคารเก่าที่มีคุณค่าและได้เข้าไปทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ประยุกต์การใช้งานในหลากหลายรูปแบบ

ด้านการลงทุนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในเบื้องต้นนั้น เริ่มต้นจากการระดมทุนในกลุ่มศิลปินเอง เพื่อจัดแสดงผลงานของตน หลังจากนั้นเกิดความร่วมมือและการสนับสนุนเงินทุนจากภาคเอกชน ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร และหน่วยงานภาครัฐ

การเกิดขึ้นและเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้อาคารมรดกวัฒนธรรมในเมืองถูกนำกลับมาประยุกต์ใช้งานอย่างสร้างสรรค์ เป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ทั้งยังสามารถบอกเล่าอดีต สร้างการรับรู้ประวัติศาสตร์และคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรมด้วยมุมมองใหม่อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ที่ใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมมาผลักดันและสร้างการรับรู้คุณค่า จนนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจเมืองให้มีมูลค่าสูงด้วยฐานของความคิดสร้างสรรค์

1.4 วัตถุประสงค์

1. ศึกษากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช
2. ศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

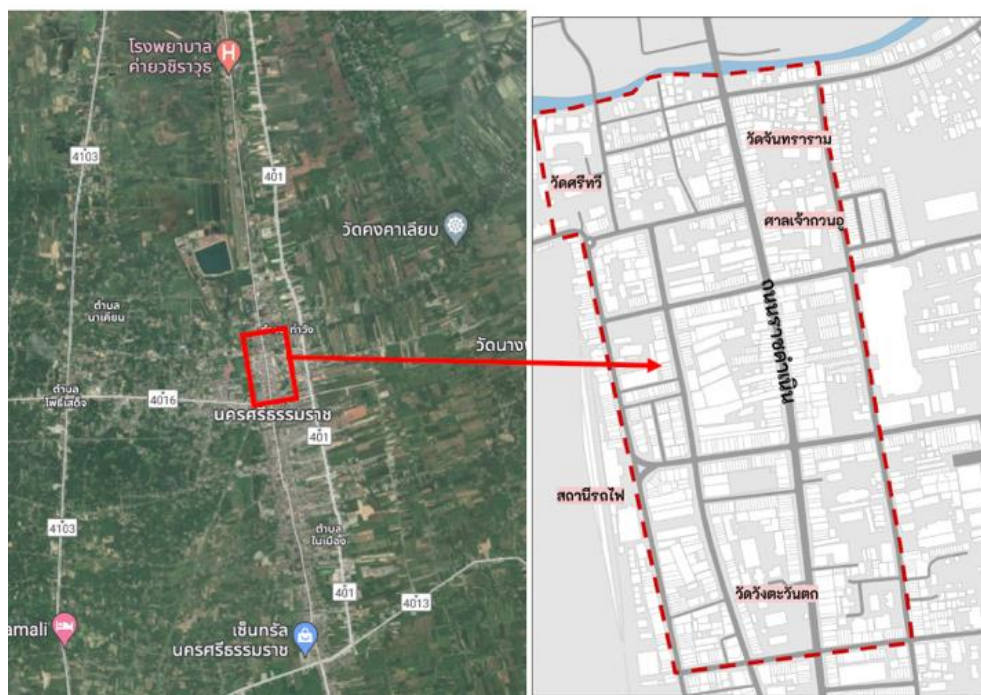
การศึกษการใช้งานมรดกวัฒนธรรมจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ ในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช แบ่งการศึกษาได้ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ ในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช
2. ศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ ของย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช
3. ศึกษาการรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารของประชาชนทั่วไป จากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้น

1.5.2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

ย่านท่าวัง

ที่ตั้ง : ตำบลท่าวัง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แผนผังแสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา ย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช

ที่มา: กำหนดโดยผู้วิจัย, 2564

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ศึกษากระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ และการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อทำความเข้าใจการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ท้องถิ่นให้ส่งเสริมและสอดคล้องกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนงานศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์
 - 1.2 การใช้งานมรดกวัฒนธรรม สินทรัพย์ท้องถิ่น ในกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 1.3 มรดกวัฒนธรรมภายในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช
2. ศึกษากระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่
 - 2.1 ค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อสำรวจกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมในการผลักดันและส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ เกี่ยวกับกลุ่มคนสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ แนวทางการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์

- 2.3 รวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงแผนผังลำดับเหตุการณ์แสดงพัฒนาการของกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Movement Timeline) ที่เกิดขึ้นมาแล้วในย่านท่าวัง
3. ศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่
- 3.1 สำรวจภาคสนาม สำรวจกายภาพพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์
- 3.2 วิเคราะห์ จำแนกรูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์
- 3.3 สรุปการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง ผ่านการจัดทำตารางแสดงการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์
- 3.4 เก็บข้อมูลการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกิจกรรมสร้างสรรค์
- 3.5 วิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ กับมิติการพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์
4. สรุปผลและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ มรดกวัฒนธรรมกับการพัฒนาเมือง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกระบวนการการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนโดยกลุ่มคนสร้างสรรค์หรือชนชั้นสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษา
2. เพื่อเข้าใจองค์ประกอบและรูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์
3. เพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ และมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารกับการพัฒนาเมือง และสร้างข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่าอื่น ๆ ของประเทศไทย

1.8 นิยามศัพท์

กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative activities)

หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้พื้นที่เมืองน่าอยู่และมีชีวิตชีวา สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เน้นย้ำบทบาทของผู้คนในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของเมือง เช่น ท้องถนนที่มีชีวิตชีวา เทศกาล กิจกรรมทางวัฒนธรรมและทางเท้าที่สร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น

กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities Promotion Movement)

หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมให้กิจกรรมสร้างสรรค์เกิดขึ้น

การใช้งานมรดกวัฒนธรรม

การใช้งานมรดกวัฒนธรรม ในงานวิจัยนี้อาจหมายถึงการนำมรดกวัฒนธรรมต่าง ๆ มาใช้งาน ทั้งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ทั้งนี้เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาในบริบทเมืองสร้างสรรค์ จึงมุ่งเน้นไปที่มรดกวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับพื้นที่และสอดคล้องต่อการพัฒนากายภาพเมืองสร้างสรรค์ คือ อาคารมรดกวัฒนธรรมหรือมรดกวัฒนธรรมประเภทสถาปัตยกรรม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจในนิยาม แนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้แบ่งหมวดหมู่ในการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1. แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City)
2. แนวคิดมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class)
3. กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities) และสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Place)
4. แนวคิดเมืองสร้างสรรค์กับมรดกวัฒนธรรมและสินทรัพย์ท้องถิ่นในบริบทประเทศไทย
5. มรดกวัฒนธรรม
6. ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City)

แนวคิดเมืองสร้างสรรค์เป็นแนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมเมืองและเศรษฐกิจบนฐานของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนผ่านยุคการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานอุตสาหกรรม ซึ่งเกิดการแข่งขันสูงและมีความไม่แน่นอน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่อาศัยอุตสาหกรรมจึงไม่ใช่ทางออกในการขับเคลื่อนเมืองไปสู่อนาคตอย่างมีคุณค่า การพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การสร้างมูลค่า (value creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างการผลิตเพื่อทำให้มูลค่าสูงขึ้น และภาคบริการที่มีเป้าหมายผลักดันความแตกต่างและความโดดเด่นให้เป็นแหล่งรายได้หลัก พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเจริญเติบโตในระยะยาว

ปัจจุบันแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ได้กลายเป็นแรงผลักดันหลักในการเติบโตและการพัฒนาของเมือง ภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย เนื่องจากโลกกำลังปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทางด้านทรัพยากรที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เน้นการผลิตในเชิงปริมาณกลับปรับเปลี่ยนไปในเชิงคุณภาพเน้นการแข่งขัน ด้านนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า, 2013)

สิ่งสำคัญต่อการขับเคลื่อนให้เกิดเมืองสร้างสรรค์ ปัจจัยสำคัญคือกลุ่มคนที่เข้ามาขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ยังเน้นเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ทางสัญจร และระบบขนส่งมวลชนต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงพื้นที่เมืองและสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่พร้อมต่อการดึงดูดต้นทุนมนุษย์หรือกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นกลุ่มสำคัญต่อการขับเคลื่อนเมือง (Florida, 2004)

องค์ประกอบของเมืองสร้างสรรค์มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอัตราการเติบโตของเมือง Landry (2000) ได้กล่าวถึงการผสมผสานระหว่างอัตลักษณ์ภายในเมืองกับแรงบันดาลใจในการสร้างแนวคิดสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพและโดดเด่น เมืองสร้างสรรค์จะต้องเป็นแหล่งของการอยู่อาศัยของคนจำนวนมากซึ่งทำให้เมืองนั้นมีชีวิตชีวาและเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งที่สำคัญต่อสถานที่นั้นคือ ชุมชนเมืองและอัตลักษณ์ของสถานที่ การมีส่วนร่วมและความร่วมมือกันระหว่างประชากรที่อยู่อาศัยภายในเมืองต้องมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพื้นที่ โดยเพิ่มคุณค่าของนวัตกรรมที่มีอยู่รวมถึงเมืองจะต้องสะท้อนลักษณะท้องถิ่นและเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วย

แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ถูกพัฒนาสู่เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ทั่วโลกโดยยูเนสโก ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสำรวจความคิดสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยมีทั้งด้านสังคมและทางด้านวัฒนธรรม เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกยังแสดงถึงศักยภาพของสินทรัพย์ที่มีอยู่ในแต่ละเมืองด้วย เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์นี้จะช่วยเป็นเวทีที่สำคัญที่จะเผยแพร่ความคิดสร้างสรรค์และอุตสาหกรรมทางด้านวัฒนธรรม โดยการบูรณาการวัฒนธรรมเข้ากับเศรษฐกิจ

แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ในประเทศไทย ได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ทั้งทางด้านกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจ และการสร้างเอกลักษณ์ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของพื้นที่ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดการลงทุนเข้าไปยังพื้นที่ สร้างบรรยากาศหรือสภาวะที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ยกกระดับอุตสาหกรรมและบริการให้มีมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการ กระตุ้นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งทางการค้าอย่างยั่งยืน

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาสู่การขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม โดยศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) ได้ดำเนินกลยุทธ์ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ การพัฒนาผู้ประกอบการสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneur) การพัฒนาองค์ความรู้สร้างสรรค์ (Creative Knowledge) และการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) การพัฒนาเมืองสู่เมืองสร้างสรรค์ในอนาคต มีเป้าหมายของงานเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) และศูนย์กลางกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.2 แนวคิดมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class)

กลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class) เป็นกลุ่มคนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์หรือย่านสร้างสรรค์ ควรได้รับการผลักดันโดยกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ (Florida, 2004) โดยเป็นกลุ่มคนทั้งจากภายนอกและคนในพื้นที่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และทุนในการบริหารจัดการ และยังสามารถดึงดูดกลุ่มคนที่มีความสามารถ ทักษะสูงและมีความคิดสร้างสรรค์เข้ามาในพื้นที่ได้

Richard Florida (2004) ได้กำหนดกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ไว้มากมาย ทั้งวิศวกร สถาปนิก นักออกแบบ นักเรียน นักศึกษา ศิลปิน นักแต่งเพลงและนักแสดงทางด้านบันเทิง ที่ทำให้เศรษฐกิจเมืองสามารถถูกสร้างด้วยแนวคิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่หรือความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ ภายหลังมีการขยายกลุ่มเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และผู้ทำงานทางด้านการเผยแพร่ความคิดสร้างสรรค์ทั่วไป เนื่องจากคนเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก เพราะมีความเป็นตัวของตัวเองสูงและมีความแตกต่างทางด้านความคิดและจิตใจ ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและความคิดสร้างสรรค์ โดย Richard Florida (2004) ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านคนประกอบไปด้วยทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด คือ

- 1) วิศวกร
- 2) อาจารย์
- 3) นักเรียน นักศึกษา
- 4) นักวิทยาศาสตร์
- 5) นักเขียน
- 6) นักแสดง
- 7) ศิลปิน
- 8) นักออกแบบ
- 9) สถาปนิก
- 10) นักวิชาการ
- 11) นักธุรกิจ
- 12) นักกฎหมาย
- 13) นักวิเคราะห์การเงิน
- 14) จำนวนเคยในเมืองต่อจำนวนประชากรเมือง
- 15) จำนวนผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อประชากรเมือง
- 16) จำนวนบุคคลข้ามเพศ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Borchardt (2017) โดยได้ระบุองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองสร้างสรรค์นั้น คือ คน สถานที่และอัตลักษณ์ ซึ่งแต่ละส่วนมีองค์ประกอบย่อยจากองค์ประกอบเหล่านี้ เมื่อศึกษาปัจจัยด้านคนพบว่ามีปัจจัยทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด คือ

- 1) ขนาดของกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์
- 2) การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น
- 3) วิศวกร
- 4) อาจารย์
- 5) นักเรียน นักศึกษา
- 6) นักวิทยาศาสตร์
- 7) นักเขียน
- 8) นักแสดง
- 9) ศิลปิน
- 10) นักออกแบบ
- 11) สถาปนิก
- 12) นักวิชาการ
- 13) นักธุรกิจ
- 14) นักกฎหมาย
- 15) นักวิเคราะห์การเงิน
- 16) จำนวนเกย์ในเมืองต่อจำนวนประชากรเมือง
- 17) จำนวนผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อประชากรเมือง
- 18) จำนวนบุคคลข้ามเพศ

การวิจัยเมืองสร้างสรรค์ของ Aaron Borchardt ได้ศึกษาเมืองสร้างสรรค์ที่ Glasgow และ Portland ในเรื่อง Place, Creativity & People ระบุองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองสร้างสรรค์นั้น คือ คน สถานที่และอัตลักษณ์ โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นจากแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ ถูกนำไปวิเคราะห์พื้นที่เมืองแต่ละส่วน จึงพบว่ากลุ่มคนเหล่านี้ทำให้เกิดการกระตุ้นทางด้านเศรษฐกิจสังคมและความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมือง โดยสรุปแล้วบุคคลเหล่านี้สามารถเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและความคิดสร้างสรรค์ (Borchardt, 2013)

แนวคิดเมืองสร้างสรรค์มุ่งเน้นการดึงดูดกลุ่มอาชีพดังกล่าว เนื่องจากเป็นแรงงานทักษะสูงสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สร้างแนวคิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่หรือความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ กลุ่มคนเปรียบเสมือนซอฟต์แวร์หรือมันสมองของเมืองที่ทำให้เมืองขับเคลื่อนไปในทางสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิผล ด้วยเหตุผลดังกล่าว เมืองต่าง ๆ จึงต้องแข่งขันกัน เพื่อดึงดูด รักษา และสร้างกลุ่ม

มวลชนสร้างสรรค์ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองที่ดี ปรับแนวความคิดและนโยบายเมืองที่ควรลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมและกลไกทางธุรกิจที่เอื้อต่อการลงทุนและการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ โดยมีสมมุติฐานว่าการเกิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ขึ้นในพื้นที่นั้น จะทำให้เมืองดังกล่าวมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามมา (Florida, 2004)

แนวคิดมวลชนสร้างสรรค์ที่ได้ทำการค้นคว้าในนิยามต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับมวลชนสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษา เนื่องด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษาย่านท่าวังนั้นเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของมวลชนสร้างสรรค์ในพื้นที่ จึงจะนำแนวคิดมวลชนสร้างสรรค์มาวิเคราะห์กลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ในพื้นที่ทั้งในประเด็นการรวมกลุ่มของอาชีพ การบริหารจัดการ และความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และนำไปสู่การขับเคลื่อนให้เกิทยานสร้างสรรค์

2.3 กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities) และสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Place)

Helmy (2015) ได้สรุปเกี่ยวกับ นิยามกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities) ไว้จากแนวคิดสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Places) ของ Helmy (2015) เป็นแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่เมืองให้น่าอยู่และมีชีวิตชีวามากขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ตามที่ Landry (2000) กล่าวไว้ในการจัดการกายภาพที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และเน้นย้ำบทบาทของผู้คนในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของเมือง และมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนความสำเร็จทางเศรษฐกิจของเมือง เนื่องจากเมืองเป็นที่สร้างแรงบันดาลใจที่บูรณาการชีวิตการทำงานและรูปแบบการดำเนินชีวิตเข้าไว้ด้วยกัน จึงมีคุณลักษณะบางประการที่ปรากฏในเมืองที่น่าอยู่และมีสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ เช่น ความหลากหลายกิจกรรม ท้องถนนที่มีชีวิตชีวา เทศกาล กิจกรรมทางวัฒนธรรมและทางเท้าที่สร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ทำงานสร้างสรรค์มักพึงพอใจกับกายภาพเมืองมีลักษณะของการผสมผสานระหว่างประวัติศาสตร์และโครงสร้างที่ทันสมัย หรือการออกแบบที่ทำให้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองนั้น ๆ อยู่ร่วมกับสิ่งก่อสร้างใหม่ได้อย่างร่วมสมัย รวมถึงความหลากหลายของรูปแบบอาคาร ซึ่งส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาเมืองและการออกแบบเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ (Landry, 2000)

ในขณะที่แนวคิดสถานที่สร้างสรรค์ของ Helmy (2015) เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงคุณสมบัติของการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Places) ทั้งสิ้น 7 ประการ ได้แก่

1) Innovative (นวัตกรรม)

การออกแบบหรือแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ดึงดูดผู้คนเข้ามาใช้งาน ทั้งยังเกี่ยวข้องกับการทดลองอะไรใหม่ ๆ เช่น การออกแบบ

โดยแนวคิดเดิมในสภาพแวดล้อมใหม่หรือการออกแบบสภาพแวดล้อมเดิมด้วยแนวคิดใหม่ เป็นต้น

2) Livability (ความน่าอยู่)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี น่าอยู่ ปลอดภัย และเป็นระเบียบ รวมถึงการออกแบบสถานที่ที่เกิดการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกสบาย มีสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพ มีกิจกรรมผสมผสานและนันทนาการในพื้นที่เมือง

3) Connectivity (การเชื่อมต่อ)

การเชื่อมต่อพื้นที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เชื่อมโยงกิจกรรมเข้าด้วยกัน รวมถึงการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางที่เชื่อมโยงพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ เข้าหากัน

4) Interactive (ปฏิสัมพันธ์)

ทำให้คนสามารถพบปะและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมทางสังคม สร้างความรู้สึกเป็นส่วนร่วม สร้างความผูกพัน และลดช่องว่างทางสังคม สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สถานที่หรือกิจกรรม

5) Flexible (ความยืดหยุ่น)

พื้นที่ที่มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้งาน สามารถรองรับการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบและกิจกรรม

6) Imaging (ภาพลักษณ์)

สร้างความประทับใจทางสายตา สร้างความรู้สึกเชิงบวกต่อสถานที่ สร้างความโดดเด่นในเชิงการรับรู้และจดจำ สร้างเอกลักษณ์ให้กับสถานที่หรือสถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์

7) Sense of place (ความเป็นสถานที่)

มีลักษณะทางกายภาพเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่หรือท้องถิ่น ส่งเสริมและกระตุ้นความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น เกิดการรวมกลุ่มของคนในพื้นที่อย่างเป็นธรรมชาติ

โดย Helmy อธิบายว่า คุณสมบัติบางข้ออาจถูกใช้ในการวางแผนและออกแบบเพื่อพัฒนาสถานที่สร้างสรรค์ ในขณะที่คุณสมบัติบางข้อนั้นจะถูกพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการใช้งานสถานที่เองโดยธรรมชาติ ซึ่งการพัฒนาตามแนวคิดนี้จะช่วยสร้างชุมชนที่ขับเคลื่อนด้วยคนในระยะยาว สร้างพื้นที่แห่งจินตนาการ มีความหมายและเป็นนวัตกรรม

แนวคิดกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activities) และสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Place) จะนำมาวิเคราะห์การใช้งานพื้นที่ที่มีกิจกรรมสร้างสรรค์ว่าสอดคล้องและเป็นไปตามคุณสมบัติการ

เป็นสถานที่สร้างสรรค์มากน้อยเพียงใด เพื่อทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของพื้นที่ที่มีการใช้งาน กิจกรรมสร้างสรรค์ นำไปสู่การเข้าใจพื้นที่และสามารถต่อยอดพัฒนาการใช้งานอย่างสร้างสรรค์

2.4 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์กับมรดกวัฒนธรรมและสินทรัพย์ท้องถิ่นในบริบทประเทศไทย

จากแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ที่ได้มีการศึกษาในหลายประเทศ ต่อมาได้มีงานวิจัยที่นำแนวคิดเมืองสร้างสรรค์มาวิจัย ค้นคว้าและศึกษาในบริบทของประเทศไทย ซึ่งกล่าวถึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากมาย โดยหัวใจของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์คือการพัฒนาและผลักดันการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการให้เพิ่มสูงขึ้นด้วยทุนเดิมที่มีอยู่นั้น คือ วัฒนธรรม ปัจจุบันวัฒนธรรมมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เนื่องจากการแข่งขันในตลาดที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ทุกประเทศพยายามหาสิ่งที่แตกต่างและโดดเด่นเป็นจุดขายเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศ วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่หลายประเทศนำมาเพื่อสร้างความแตกต่างในการแข่งขัน ซึ่งประเทศไทยมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือทุนทางวัฒนธรรมอย่างมากและหลากหลาย สามารถเพิ่มศักยภาพและสร้างมูลค่าให้กับประเทศในเวทีตลาดโลก (สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน, 2016)

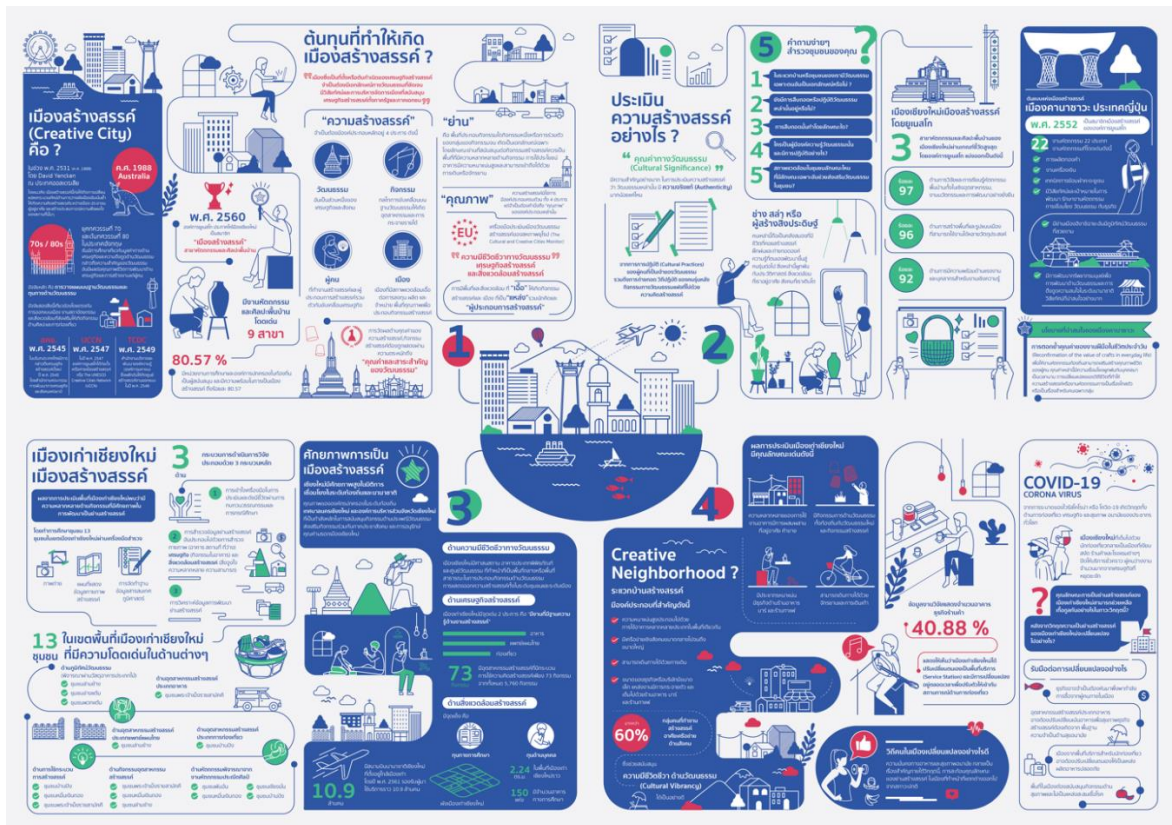
โดยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับรากฐานทางวัฒนธรรมและทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมถึงความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศิลปะ และอัตลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ การสำรวจและประเมินทุนทางวัฒนธรรมและทุนมนุษย์จึงเป็นกระบวนการขั้นแรกในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ เพื่อให้เห็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจนและเข้าใจถึงสภาพของท้องถิ่นเพื่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า, 2013)

การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาที่เน้นการใช้ศักยภาพและสินทรัพย์ของท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation Process) เพื่อให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นมีความแข็งแรง ยั่งยืน (พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า, 2013) นอกจากนี้ Charles Landry ได้กล่าวไว้ว่า คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการทำให้เมืองเป็นพื้นที่ของความสร้างสรรค์และทำให้เกิดพลวัตขึ้นในสังคมเมือง ดังนั้นความเป็นท้องถิ่นที่สื่อสารออกมาทางศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทรัพยากรสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ความเป็นเมืองสร้างสรรค์ของแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป หากเปรียบเทียบลอนดอนสร้างสรรค์เป็นซอฟต์แวร์ที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน วัฒนธรรมและกายภาพเมืองก็เปรียบเสมือนฮาร์ดแวร์ที่ทำหน้าที่บรรจุความคิดสร้างสรรค์ แสดงความพร้อมของเมืองในเชิง

เอกลักษณ์และบรรยากาศทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายควบคู่ไปกับการพัฒนาเมืองด้านกายภาพ (Landry, 2000)

เชียงใหม่ ถือเป็นเมืองต้นแบบของการใช้สินทรัพย์ท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ในประเทศไทย เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยววัฒนธรรม ท้องถิ่น ทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มทักษะเชิงสร้างสรรค์ และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของเมือง โดยย่านที่มีความพร้อมสู่การเป็นย่านสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย คือ ย่านนิมมานเหมินท์ ย่านคูเมือง และย่านอุโมงค์-โป่งน้อย ซึ่งย่านที่ใช้มรดกวัฒนธรรมสอดแทรกไปกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ คือ ย่านคูเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมความเป็นชาวล้านนา มีการจัดกิจกรรมและสถานที่ทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ทำให้เป็นย่านที่เหมาะสมต่อการเป็นเมืองสร้างสรรค์ โดยระบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้สอดแทรกเข้าร่วมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งกลุ่มธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มธุรกิจสปากับเสริมความงาม และกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุน เช่น กลุ่มธุรกิจกาแฟ กลุ่มธุรกิจบริการสุขภาพ และกลุ่มธุรกิจเกสต์เฮาส์ ซึ่งธุรกิจดังกล่าวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นธุรกิจที่รองรับการเป็นแหล่งวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งระบบอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้สอดแทรกเข้าร่วมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ด้วย

พื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่มีความหลากหลายด้านกิจกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีชีวิตชีวาทางวัฒนธรรม โดยเมืองเชียงใหม่มีศาสนสถาน อาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ และศูนย์วัฒนธรรม ที่ทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางหรือพื้นที่สาธารณะในการประกอบกิจกรรมด้านวัฒนธรรม แสดงออกถึงความสร้างสรรค์ทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเมืองเก่าเชียงใหม่มีจุดเด่น 2 ประการ คือ มีงานที่มีฐานความรู้ด้านงานสร้างสรรค์กลุ่มอาหาร มีสัดส่วน 1 ต่อ 4.5 รองลงมา คือ แพทย์แผนไทย และท่องเที่ยวตามลำดับ ทั้งนี้มีอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีกระบวนการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพียง 73 กิจกรรม จากทั้งหมด 5,760 กิจกรรม และสุดท้ายคือ ด้านสิ่งแวดล้อมสร้างสรรค์ โดยมีจุดแข็ง คือ ทูททางการศึกษาและทุนด้านบุคคล พิจารณาจากตัวเลขการสำรวจในพื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่ราว 2.24 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนอาคารทางการศึกษารวมทุกระดับ จำนวน 150 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการใช้งานอาคารทั้งหมดในเมืองเก่าเชียงใหม่ พบว่ามีจำนวนสูงสุด 3 อันดับ คือ อาคารเพื่อธุรกิจการค้า (ร้อยละ 40.88) อาคารที่พักอาศัย (ร้อยละ 35.75) และ ศาสนสถาน (ร้อยละ 8.03) (Creative Economy Agency, 2563)

ภาพที่ 5 เมืองสร้างสรรค์เมืองเก่าเชียงใหม่

ที่มา: <https://www.cea.or.th/th/single-research/Creative-City-Chiangmai>

2.5 มรดกวัฒนธรรม

มรดกวัฒนธรรม (Cultural Heritage) หมายถึง โบราณสถาน สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม อันมีความเป็นเอกลักษณ์ หรือเป็นผลงานฝีมือมนุษย์ที่มีคุณค่า มีความล้ำเลิศทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ มนุษยวิทยา หรือวิทยาศาสตร์ (Jokilehto, 2005) โดยมรดกวัฒนธรรมจะมีลักษณะเด่นด้านการให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือศิลปะ แสดงถึงพัฒนาการของวิถีชีวิตและสังคมที่สืบทอดกันมา หรือบ่งบอกถึงความเป็นท้องถิ่น (จิตรดารมย์ รัตนวุฒิ, 2560)

สมาคมอิโคโมสไทย (2554) ได้ให้ความหมายของ มรดกวัฒนธรรม หมายถึง “ผลงานสร้างสรรค์ของชนในชาติที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันมีคุณค่าที่ตกทอดมาจากรุ่นก่อนเป็นประจักษ์พยานของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์หมายรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นและระบบนิเวศ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่สามารถหาทดแทนได้ เป็นเครื่องหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้นในอดีตแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและควรค่าแก่การสืบสานต่อไปในอนาคต” โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (สมาคมอิโคโมสไทย, 2554)

1) มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Culture)

หมายถึง มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องและมองเห็นได้ ได้แก่ โบราณสถาน อนุสาวรีย์ สถาปัตยกรรม อาคารกลุ่มอาคาร ย่านชุมชนท้องถิ่น เมืองเก่า แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี แหล่งภูมิทัศน์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุและผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น

2) มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Culture)

หมายถึง มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้หรือแสดงออกมาทางกายภาพ ได้แก่ ภูมิปัญญาความรู้ ความหมาย ความเชื่อ ความสามารถ ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีตที่บุคคลหรือชุมชนได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงอยู่ และได้ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งมาจนถึงปัจจุบัน

2.6 ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

งานวิจัยฉบับนี้เน้นการศึกษาการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมร่วมกับกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่า ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้น จึงมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านความเป็นมาของย่านท่าวัง ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนผ่านมาตามยุคสมัย รวมถึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะของพื้นที่ทางกายภาพ เพื่อทราบและเข้าใจถึงทรัพยากรอาคารมรดกวัฒนธรรมในพื้นที่ทั้งหมดที่ได้นำมาการใช้งานในกิจกรรมเทศกาลสร้างสรรค์ โดยในพื้นที่ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณค่ามรดกวัฒนธรรม (วิรุจ ถิ่นนคร, 2562) และแนวทางการฟื้นฟูย่านการค้าเก่าท่าวัง (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563) โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.6.1 ประวัติศาสตร์ของย่านท่าวัง

วิรุจ ถิ่นนคร (2562) ได้สรุปประวัติความเป็นมาไว้ว่า เมืองเก่านครศรีธรรมราชถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเมืองเก่านครศรีธรรมราชมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงให้เห็นว่า เมืองนี้เคยเป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครองและยังเป็นเมืองท่าที่มีความเจริญทางการค้าและพุทธศาสนาอย่างยาวนาน ทั้งยังพบเห็นว่าการตั้งถิ่นฐานของชุมชนตั้งแต่ก่อนยุคประวัติศาสตร์ โดยมีชัยภูมิที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเป็นเมืองท่า มีที่พักเรือ มีที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการทำการเกษตรทั้งการ ปลูกผลไม้และปลูกข้าว และปัจจัยที่มีทรัพยากรแร่ธาตุที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแร่ดีบุกที่เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นส่วนสนับสนุนให้มีการเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่เมืองนครศรีธรรมราช

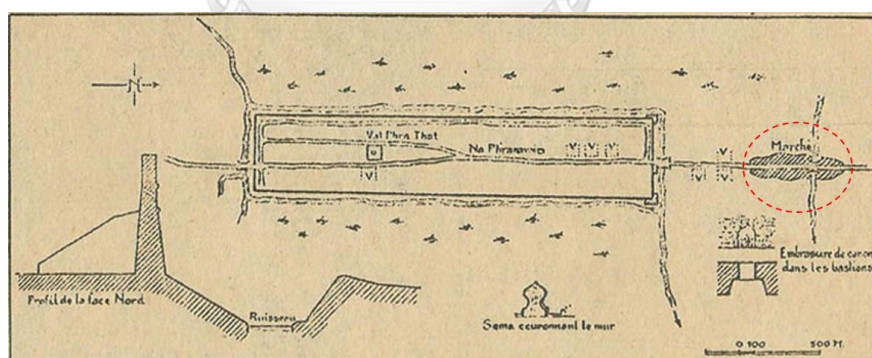
ชุมชนท่าวัง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของเมืองเก่านครศรีธรรมราช โดยเคยตั้งถิ่นฐานชุมชนบริเวณริมคลองท่าวังหรือคลองท่าซึก และใช้เส้นทางเหล่านี้เป็นเส้นทางคมนาคมหลักทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างชุมชนไปสู่ทะเลอ่าวไทยที่ปากแม่น้ำปากพญาซึ่งเป็นอ่าวสำหรับพักเรือสำเภา ทำให้ชุมชนท่าวังกลายเป็นย่านการค้าที่สำคัญของเมืองเก่านครศรีธรรมราช ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมา ดังนี้ กล่าวคือ “ท่าวัง” เป็นชื่อเรียกท่าหน้าในอดีตซึ่งเคยเป็นวังของ “เจ้าหญิงปรางหรือหม่อมปราง” เนื่องจากบริเวณหน้าวังของหม่อมปรางเป็นท่าเรือ ทำให้มีเรือสำเภาในและต่างประเทศมาจอดเรียงรายนับแต่ท่าหน้าวังของอุปราชพัต (ยศขณะนั้น) แต่ปัจจุบัน สถานที่นี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “วัดท่าโพธิ์” มาจนถึงท่าหน้าวังของหม่อมปราง ซึ่งปัจจุบันคือช่วงสะพานราเมศวร์

ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองหัวเมืองเป็นแบบเทศาภิบาล ทำให้มีการลดบทบาทความสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองการปกครอง อย่างไรก็ตาม รัชกาลที่ 5 ทรงดำเนินการพัฒนาในด้านอื่นเกิดขึ้น เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ด้านการศึกษา การทำเหมืองแร่ และด้านการคมนาคม เป็นต้น กำแพงเมืองบางส่วนถูกรื้อออกเนื่องจากมีการพัฒนาของเมืองตามนโยบายของเมืองหลวง มีการสร้างสะพานพระยานครน้อยและตัดถนนราชดำเนินเพื่อเชื่อมต่อเพื่อความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น ทำให้มีการขยายตัวการตั้งถิ่นฐานตามแนวสันทรายเดิม รวมไปถึงชุมชนท่าวัง กลายเป็นย่านการค้าที่สำคัญ โดยบุคคลสำคัญในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ คือ พระยาสุโขทัยวินิต (ปั้น สุขุม) ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงเทศาภิบาลและสำเร็จราชการมณฑลนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ยังได้เขียนบันทึกข้อความได้เขียนบันทึกข้อความเรื่องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบ้านเมืองนครศรีธรรมราชว่า “มีชาวบ้านแถบตลาดท่าวัง ทำเรือนฝากระดานมุงกระเบื้องให้เป็นแถวเดียวกัน บ้างสร้างเป็นตึกโดยมีเงินซ้ำเองกับเงินขุนหงวนได้สร้างตึกคนละหลังอยู่ก่อนแล้ว อาคารมีรูปแบบผสมผสานระหว่างจีนกับตะวันตก อันเป็นผลมาจากการติดต่อกับค้าขายกับทางปิ่นังและสิงคโปร์”

จากการพัฒนาเมืองในยุคดังกล่าวข้างต้นนี้ ส่งผลให้ให้มีกลุ่มชาวจีนจำนวนมากอพยพมาทำมาค้าขายในบริเวณนี้ นครศรีธรรมราชเข้าสู่เศรษฐกิจในยุคใหม่และชุมชนท่าวังเป็นศูนย์กลาง ด้านการค้าของภูมิภาค เป็นชุมชนชาวจีนขนาดใหญ่ ซึ่งคนจีนมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจไทยในยุคนั้นเป็นอย่างมาก ทำให้พ่อค้าชาวจีนบางคนทำการค้าจนกิจการ รุ่งเรืองถึงส่งออกสินค้าไปเมืองปิ่นัง สิงคโปร์ และกลายเป็นบุคคลสำคัญของเมือง จนชาวจีนหลอมรวมกับชาวไทย ทั้งยังได้รับศักดินาและตำแหน่งทางราชการในการดูแลผลประโยชน์ของราชการพ่อค้าชาวจีนและชาวต่างชาติ สร้างอาคารบ้านเรือนและร้านค้ามีความหนาแน่นมากขึ้นโดยก่อสร้างเป็นเป็นลักษณะของตึกแถว 2-3 ชั้น เป็นร้านค้าและที่อยู่อาศัยบริเวณริมถนนราชดำเนิน ตึกแถวดังกล่าวได้รับอิทธิพลรูปแบบการก่อสร้างจากตะวันตกผ่านฝีมือช่างชาวจีนที่อพยพเข้ามาทำการค้าในชุมชนท่าวัง ซึ่งในปัจจุบันยังมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของชุมชนในยุคก่อตั้งและวัฒนธรรมของชาวจีนที่

หลงเหลือ เช่น ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม คลองท่าซึก ถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอันรวมไปถึง อาคารบ้านเรือนประเภทตึกแถวร้านค้า ซึ่งเป็นที่ประกอบกิจการร้านค้าของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ในด้านภูมิศาสตร์และสถาปัตยกรรม บริเวณพื้นที่ริมคลองท่าซึกจะประกอบด้วยชุมชนของคนในพื้นที่ อาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นอาคารเรือนไม้เพื่อการอยู่อาศัย มีอาคารเรือนแถวไม้เพื่อค้าขายบริเวณถนนราชดำเนินด้านทิศเหนือของคลองท่าซึกและถนนซอย เช่น ถนนตากสินซึ่งเป็นถนนซอยเชื่อมต่อระหว่างท่าน้ำสำหรับสินค้าทะเลของชาวประมงเรียกว่า ท่าโพธิ์และตลาดเย็น ซึ่งเป็นตลาดสดในพื้นที่ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2479 เส้นทางรถไฟสายใต้ผ่านมาถึงนครศรีธรรมราช ส่งผลให้ตลาดท่าวังขยายตัวเข้าใกล้สถานีรถไฟเพื่อการขนส่งสินค้ามาขึ้นและมีการรวมกลุ่มของพ่อค้าชาวจีนในตัวเมืองนครศรีธรรมราชตั้งเป็นสมาคมพาณิชย์จีนนครศรีธรรมราช ใน พ.ศ. 2467 ตั้งอยู่ที่ศาลเจ้ากวนอูซึ่งเป็นศาลเจ้าเก่าในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อจากนั้น บริเวณนี้ก็ได้รับการพัฒนามามากมาย จนใน พ.ศ. 2500 พื้นที่แห่งนี้จึงกลายเป็นยุคเฟื่องฟูชุมชนท่าวังมีการขยายตัวโดยรอบสถานีรถไฟมากขึ้น มีโรงแรม โรงหนังเกิดขึ้นหลายแห่ง ยิ่งไปกว่านั้น สัญลักษณ์แห่งความเจริญ คือ มีการขุดสร้างถนนพัฒนาการคูขวาง เป็นถนนฝั่งตะวันออกและวางแนวขนานกับถนนราชดำเนิน ดังนั้น การสร้างถนนจึงเป็นการนำความเจริญไปสู่พื้นที่ ส่งผลให้ย่านการค้าและที่อยู่อาศัยขยายตัวออก เมื่อสร้างถนนแล้วจึงมีการสร้างอาคารตึกแถวรุ่นใหม่ ตามถนนสายย่อยที่เชื่อมระหว่างถนนราชดำเนินและสถานีรถไฟ โดยธุรกิจส่วนใหญ่ในพื้นที่ชุมชนท่าวังยังเป็นของชาวจีนจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 6 แสดงแผนที่เมืองนครเขื่อนโดย ม.ล.เดอ ลาจองกิแอ พ.ศ. 2455 (สมัยรัชกาลที่ 6)

ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

ภาพที่ 7 แสดงภาพถ่ายทางอากาศชุมชนท่าวัง พ.ศ. 2517
ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

2.6.2 ลักษณะทางกายภาพของย่านท่าวัง

ชุมชนท่าวังตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เมืองเก่านครศรีธรรมราช ตั้งอยู่บนแนวสันทรายโบราณ โดยตั้งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือของพื้นที่ชุมชนเมืองเก่านครศรีธรรมราช ในปัจจุบัน พื้นที่ชุมชนท่าวัง ถือเป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญของเมือง มีถนนราชดำเนินเป็นถนนสายหลักของเมืองและเป็นถนนสายหลักของพื้นที่ มีอาคารพาณิชย์และอาคารเรือนแถวเพื่อการค้าขายตั้งริมสองฝั่งของถนน มีถนนจำเริญวิถีและถนนศรีปราชญ์ เป็นถนนสายรองซึ่งวางตัวขนานกับถนนราชดำเนิน ถนนเทวราช ถนนชมพูพล และถนนวัดคิดเป็นถนนรองที่ตัดขวางกับถนนราชดำเนิน มีอาคารพาณิชย์และบ้านเดี่ยวริมถนนดังกล่าวในพื้นที่ชุมชนมีศาลเจ้าและวัดจำนวนมาก เช่น ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม วัดศรีทวี และวัดวังตะวันตก

ในอดีตวัฒนธรรมทางการค้าของชุมชนท่าวังมีความสัมพันธ์กับท่าเลที่ตั้งคืออยู่ใกล้คลองท่าซักและท่าเรือ เพื่อเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้าทางเรือเพื่อมาค้าขายและถนนราชดำเนินที่เป็นเส้นทางคมนาคมทางบกจะเป็นที่ตั้งของอาคารร้านค้าส่งผลให้เกิดย่านค้าขายของชุมชนหรือตลาดตำแหน่งที่ตั้งของสถาปัตยกรรม การวางตัวของอาคารจะหันหน้าเข้าหาคลองหรือถนนโดยอาคารจะมีความสูง 2 ชั้น มีขนาด 1-4 คูหา แม้รูปแบบด้านหน้าอาคารอาจมีความแตกต่างกัน แต่สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของย่านการค้าในอดีตได้ บริเวณพื้นที่ชุมชนริมคลองท่าซักในปัจจุบันเป็นย่านที่อยู่อาศัยและมีอาคารร้านค้า ริมถนนสายรองเช่น ถนนตากสิน ยังมีอาคารที่ถือเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใน

อดีตอยู่จำนวนมาก โดยอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้หรืออาคารครึ่งไม้ครึ่งปูน 1-2 ชั้น อาคารส่วนใหญ่ มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ของวัดชะเมา ผู้อยู่อาศัยจึงไม่นิยมซ่อมแซมให้ถาวร

บ้านเรือนในยุคแรก มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนที่รวมตัวกันเป็นแนวยาวตามเส้นทางริมคลองท่าวัง เป็นลักษณะบ้านแถวไม่มีริมน้ำ โดยที่การออกแบบบ้านเรือนนั้นได้มีการออกแบบให้เข้ากับสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ ต่อมาเมื่อมีความเจริญทางคมนาคมมากขึ้น บ้านเรือนและร้านค้าจาก ชุมชนริมน้ำเปลี่ยนไปตามเส้นทางคมนาคมทางบกที่มุ่งขยายตัวเข้าสู่พื้นที่รอบสถานีรถไฟมากขึ้น อาคารห้องแถวรอบสถานีรถไฟตั้งอยู่เป็นกลุ่มติดกันในลักษณะเป็นชุมชนการค้าโดยคนจีน รูปแบบบ้านเรือนและร้านค้าแบบห้องแถวเข้ามาสู่พื้นที่ท่าวัง โดยมีลักษณะเป็นห้องแถวที่เป็นบ้านไม้ และตึกแถวที่เป็นครึ่งไม้ครึ่งปูน ปลูกให้มีความลึกมากกว่าความกว้าง ในช่วงแรก ชาวบ้านมักปลูกห้องแถวในเป็นชั้นเดียวและมีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยค่อนข้างชัดเจน คือ ส่วนหน้าสำหรับจัดวางสินค้าหรือให้บริการ ส่วนหลังสำหรับการพักผ่อน และยังแบ่งพื้นที่เล็กน้อยเป็นที่ทำครัวหรืออาจต่อเป็นชั้นลอยสำหรับเป็นที่นอนหรือเป็นที่เก็บสินค้า ต่อมาจึงได้ขยายเป็น 2 ชั้น และปรับปรุงเป็น ตึกแถวที่มีความคงทนแข็งแรงกว่าเดิม และเพิ่มประโยชน์พื้นที่ใช้สอยให้มากขึ้น เรียกว่า “เล่าเต็ง” โดยบ้านเรือนและร้านค้าหันหน้าออกสู่ถนนทั้งสองฟากฝั่ง และมีการสร้างซุ้มโค้งด้านหน้าเพื่อเดินถึงกันและสามารถกันแดดกันฝนได้ (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

ภาพที่ 8 แสดงบ้านเรือนริมคลองท่าซึกหรือคลองท่าวัง พ.ศ. 2516

ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

ภาพที่ 9 แสดงภาพถ่ายชุมชนท่าวังในอดีต อาคารเป็นเรือนแถวไม้ 2 ชั้น และตึกแถวรูปแบบโค

โลเนียล บริเวณริมถนนราชดำเนิน ชุมชนท่าวัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

CHULALONGKORN UNIVERSITY

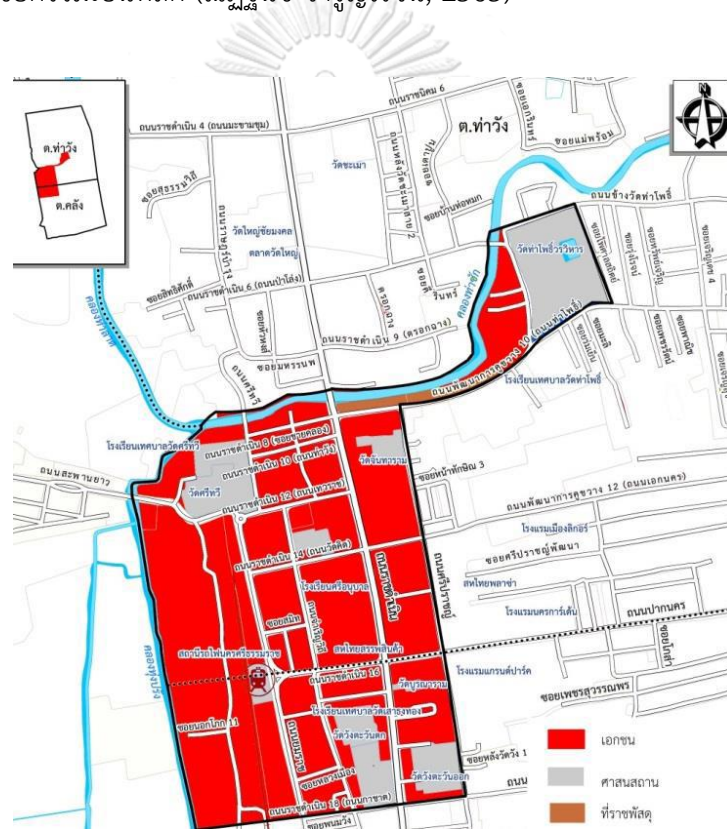
2.6.3 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

กรรมสิทธิ์ที่ดินของพื้นที่ย่านท่าวัง จำแนกกรรมสิทธิ์ที่ดินออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ที่ดินของเอกชน คือ ที่ดินที่บุคคลทั่วไปเป็นเจ้าของ โดยเจ้าของที่ดินมีทั้งเจ้าของรายใหญ่ และเจ้าของรายย่อย ซึ่งเจ้าของอาจจะนำมาใช้ประโยชน์เองหรือให้ผู้อื่นเช่าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ทางด้านอื่น ๆ และจะคิดค่าเช่าเป็นรายเดือนหรือรายปีแล้วแต่จะมีการตกลงกัน ส่วนใหญ่ค่าเช่าใน ย่านท่าวังจะมีราคาแพง เพราะเป็นย่านการค้าที่สำคัญของนครศรีธรรมราช ราคาที่ดินจึงมีราคาสูง ทำให้ชาวบ้านต้องใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมหรือการค้าเป็นหลักจึงจะเกิดความคุ้มค่า ซึ่ง ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณริมถนนราชดำเนิน

2) ที่ดินของราชพัสดุ เป็นการเช่าเพื่ออยู่อาศัยและประกอบกิจการขึ้นอยู่กับระยะเวลาของสัญญาที่ทำกับราชพัสดุ ส่วนใหญ่เป็นการเช่าระยะยาวตลอดอายุของผู้เช่า โดยอยู่บริเวณริมคลองท่าวังช่วงสะพานรามศวร์ ทางตอนเหนือของพื้นที่ศึกษา

3) ที่ดินของวัด เป็นที่ธรณีสงฆ์ โดยที่เจ้าขุนมูลนายยกถวายให้แก่วัด ให้เป็นสมบัติของวัด เพื่อให้วัดได้ใช้ประโยชน์ หรือนำที่ดินไปจัดหาผลประโยชน์ เช่น ให้เช่า ซึ่งในพื้นที่ที่เป็นที่ดินของวัด ส่วนใหญ่จะอยู่บนถนนเนรมิตรฝั่งใต้ตัดถนนจำเริญวิถี (สี่แยกท่าวัง) จนถึงถนนกาชาดกล่าวได้ว่ากรรมสิทธิ์ที่ดินของย่านท่าวังส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชนทั้งรายใหญ่และรายย่อย มีเฉพาะที่ดินบางส่วนเท่านั้นที่กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของที่ราชพัสดุและที่ดินของวัด มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และพาณิชยกรรมเป็นหลัก (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

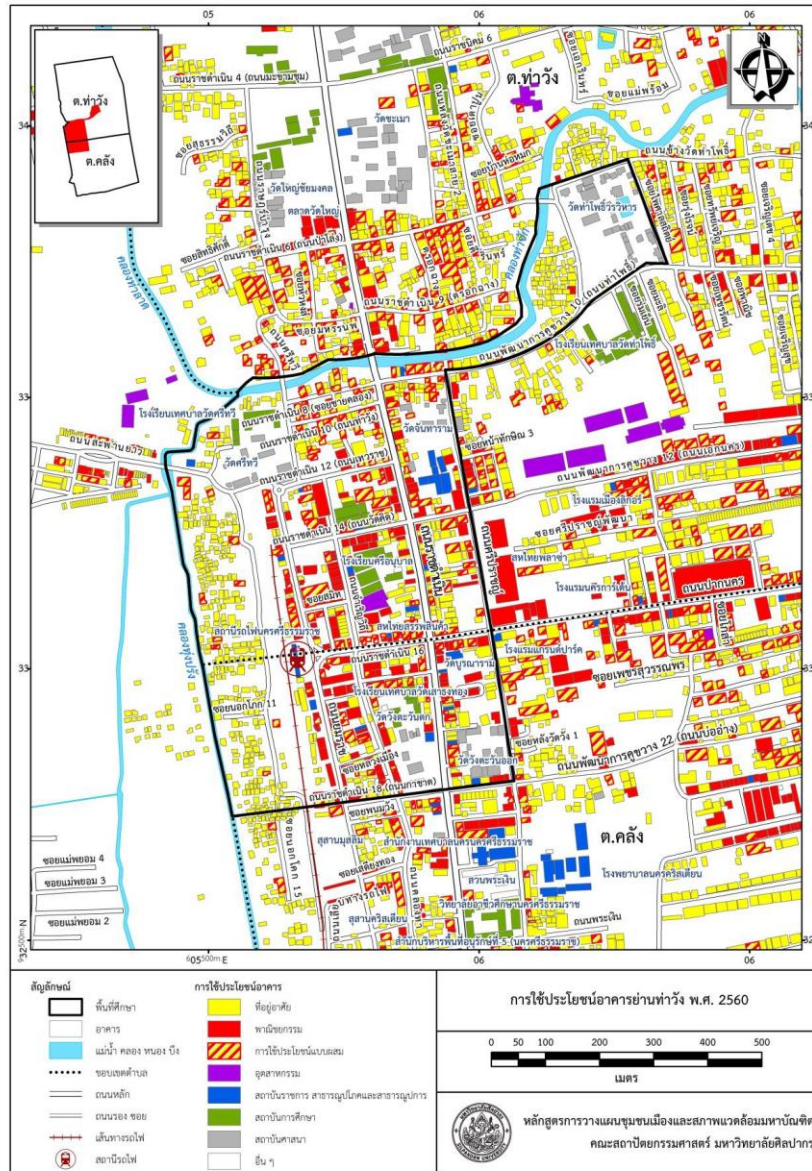
ภาพที่ 10 แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินของพื้นที่ย่านท่าวัง

ที่มา : (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

2.6.4 การใช้ประโยชน์อาคาร

ส่วนใหญ่เป็นอาคาร 2-4 ชั้น เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก อาคารมีสภาพปานกลาง ไม่ทรุดโทรมหรือผุพัง ลักษณะของอาคารนั้นมีการต่อเติมพื้นที่ใช้สอย เช่น ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ เพื่อขยายกิจการ การอยู่อาศัยและรองรับการเข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้พบว่า การใช้ประโยชน์

อาคารในย่านท่าวัง บนถนนราชดำเนิน ถนนนครIMIT ถนนจำเรียววิถี เป็นไปเพื่อพาณิชย์กรรมเป็นส่วนใหญ่ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ในย่านท่าวัง ทั้งบริเวณถนนวัดคิิต ถนนชมภูพล ถนนศรีปราชญ์ ถนนท่าโพธิ์ มีการใช้ประโยชน์อาคารแบบผสม (กึ่งที่อยู่อาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม) และที่พักอาศัย ตามลำดับ (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

ภาพที่ 11 การใช้ประโยชน์อาคารย่านท่าวัง พ.ศ.2560

ที่มา : (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

2.6.5 โครงข่ายการสัญจร

โครงการสัญจรที่สำคัญของย่านท่าวังในปัจจุบัน คือ โครงการสัญจรทางบก แต่ในอดีต การสัญจรส่วนใหญ่จะเป็นการสัญจรทางน้ำเป็นหลัก เนื่องจากยังไม่มีทางตัดถนนภายในพื้นที่และท่าวังเป็นย่านการค้าที่อยู่ใกล้ริมคลองท่าวัง ทำให้มีเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างคลองอื่น ๆ ไปทั่วทั้งจังหวัด ปัจจุบันโครงการคมนาคมทางน้ำนั้นไม่สามารถใช้เดินทางผ่านไปมาได้แล้ว เพราะกลายเป็นเพียงคลองที่น้ำไหลผ่าน เพราะภาครัฐได้จัดให้มีการพัฒนาโครงการคมนาคมทางบกที่มีความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางของประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ในเมืองและนอกเมืองได้สะดวกยิ่งขึ้น ในส่วนอื่น ๆ แทน

บริเวณย่านท่าวังมีรายละเอียดของการเข้าถึงและการสัญจร ดังนี้

1) ถนนสายหลัก เป็นโครงข่ายคมนาคมในย่านท่าวัง โดยถนนสายหลักที่คนในพื้นที่ใช้ในการเดินทางเข้าออกภายในย่านท่าวังเป็นสายสำคัญเชื่อมต่อระหว่างถนนสายประธานและถนนสายรอง คือ ถนนราชดำเนิน เป็นถนนสายหลักในย่านตัวเมืองนครศรีธรรมราช สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นถนนขนาด 4 ช่องทาง เดินรถในแนวเหนือใต้ ถนนราชดำเนิน เริ่มตั้งแต่ทางเข้า ค่ายวชิราวุธ กองทัพภาคที่ 4 ไปจนถึงสี่แยกหัวถนน โดยถนนราชดำเนินเป็นถนนสายสำคัญ เป็นถนนแห่งอารยธรรมประวัติศาสตร์ แหล่งธุรกิจ แหล่งการค้า ถนนเส้นนี้ผ่านย่านการค้าท่าวัง ศูนย์ราชการ ศาลากลางจังหวัด วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร และเชื่อมต่อไปยังถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4012 และทางหลวงชนบท 4054

2) ถนนสายรอง เป็นถนนที่คนในย่านท่าวังใช้เป็นเส้นทางในการเดินทางไปยังภายในพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนสายหลักและสายย่อย เป็นถนนขนาด 2 ช่องทางเดินรถ ซึ่งเดินรถได้ 2 ช่องทางในแนวตะวันออกตะวันตก ได้แก่ 1) ถนนเนรมิต 2) ถนนเทวราช 3) ถนนกาชาด 4) ถนนชมพูพล 5) ถนนท่าโพธิ์ 6) ถนนพัฒนาการคูขวาง และ 7) ถนนบูรณาราม เป็นต้น และในแนวเหนือใต้ ได้แก่ 1) ถนนศรีปราชญ์ 2) ถนนยมราช 3) ถนนศรีทวี และ 4) ถนนตากสิน

ส่วนถนนที่เดินรถได้ทางเดียว ได้แก่

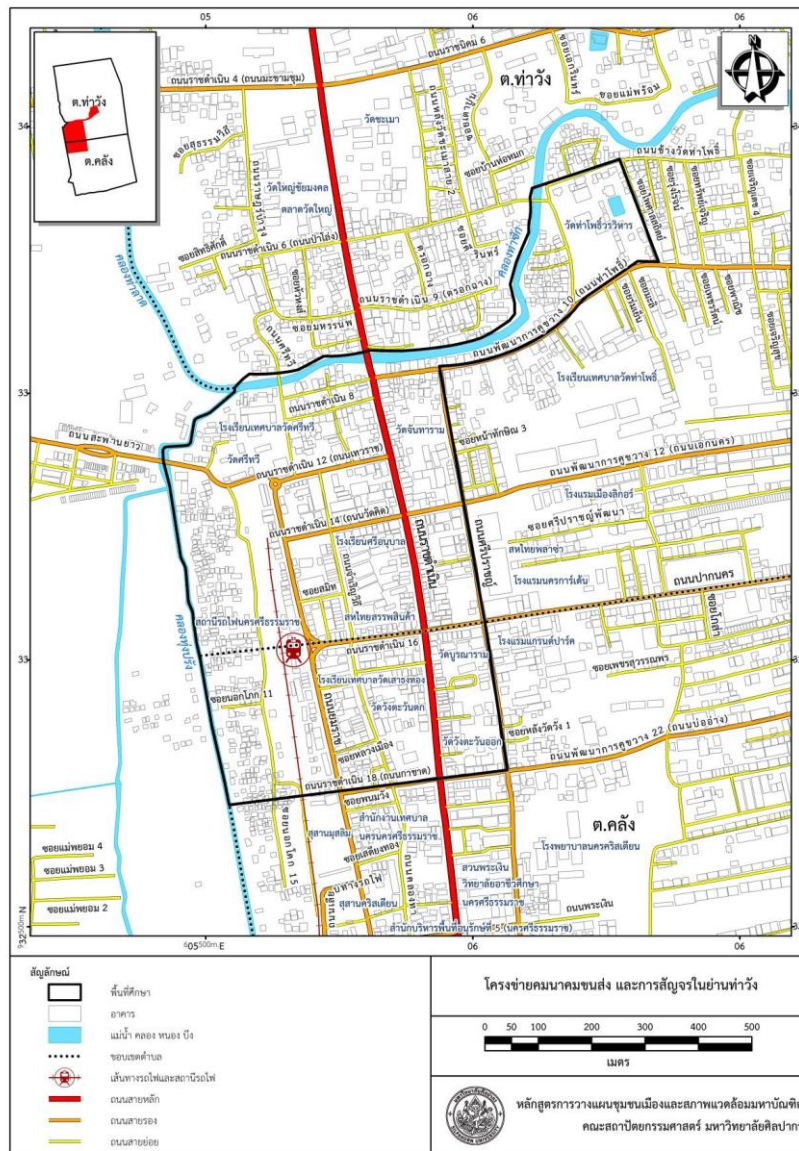
1) ถนนจำเรียววิถี เดินรถในแนวเหนือลงใต้

2) ถนนวัดคิณ เดินรถในแนวตะวันออกไปตะวันตก เป็นต้น

3) ถนนสายย่อย เป็นตรอกต่าง ๆ ภายในพื้นที่ เป็นถนนที่มีขนาดแคบ ได้แก่ 1) ซอยไทยโฮเต็ล 2) ซอยสมิท 3) ซอยบูรณาวาท 4) ซอยถนนท่าวัง และ 5) ซอยตากสิน เป็นต้น สามารถเดินรถสวนทางกันได้

4) การเดินเท้า ประชาชนในพื้นที่ใช้ทางเดินเท้าที่มีอยู่บนถนนสายหลักและสายรอง ในการเดินเท้า ซึ่งเชื่อมต่อตลอดแนวอาคาร และตามตรอกซอยต่าง ๆ ในพื้นที่ รวมถึงเชื่อมต่อถนนสายย่อยและพื้นที่ภายนอก ทำให้เกิดความสะดวกในการเดินทางและเข้าถึงได้โดยง่าย

5) สะพาน มีสะพานราเมศวร์ข้ามคลองท่าซึก เชื่อมต่อถนนราชดำเนินซึ่งเป็นถนนสายหลัก และเชื่อมต่อกับถนนสายย่อยและสายรองอื่น ๆ ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงพื้นที่

ภาพที่ 12 โครงการการสัญจร พ.ศ.2560

ที่มา : (ณัฐนิช จำรูญโรจน์, 2563)

2.6.6 อาคารมรดกวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนเมืองเก่านครศรีธรรมราชเป็นเมืองที่มีการอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในอดีตมีความสำคัญเป็นเมืองศูนย์กลางการปกครองและเมืองทำการค้าที่สำคัญของภูมิภาค จากการสำรวจสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นพื้นที่เมืองเก่านครศรีธรรมราชในสภาพปัจจุบันสามารถแบ่งพื้นที่เป็น 3 บริเวณ คือ ชุมชนท่าวัง ชุมชนเมืองเก่านครศรีธรรมราช และชุมชนเมืองพระเวียง

พื้นที่ศึกษาคือ ชุมชนท่าวัง ซึ่งเป็นชุมชนด้านการค้าขายในอดีตจนถึงปัจจุบันและเป็นส่วนต่อเนื่องเมืองเก่านครศรีธรรมราชด้านทิศเหนือ ตั้งแต่สนามหน้าเมืองถึงชุมชนริมคลองท่าซึก การใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่เป็นพาณิชย์กรรมหนาแน่นและที่อยู่อาศัย มีสถานที่ราชการ ศาสนสถาน

ภายในพื้นที่เมืองเก่าย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช มีมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจำนวนมากกระจายตัวในพื้นที่บริเวณริมคลองท่าซึก ซึ่งเป็นเส้นทางหลักของการคมนาคมทางน้ำในอดีต และยังกระจายตัวอยู่ริมถนนราชดำเนินทั้ง 2 ฟาก ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักในอดีตถึงปัจจุบัน ถือเป็นส่วนหนึ่งแสดงถึงการก่อตั้งชุมชน วิถีชีวิตวัฒนธรรมเดิม ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ (วิรุจ ถิ่นนคร, 2019) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันอาคารมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นมีการใช้งานน้อยลง มีกิจกรรมที่หลงเหลืออยู่ แต่บางอาคารถูกปิดร้างไม่มีการใช้งานมาเป็นเวลานาน โดยอาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านท่าวัง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (ภาพ 5) ได้แก่

1) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนเดี่ยว

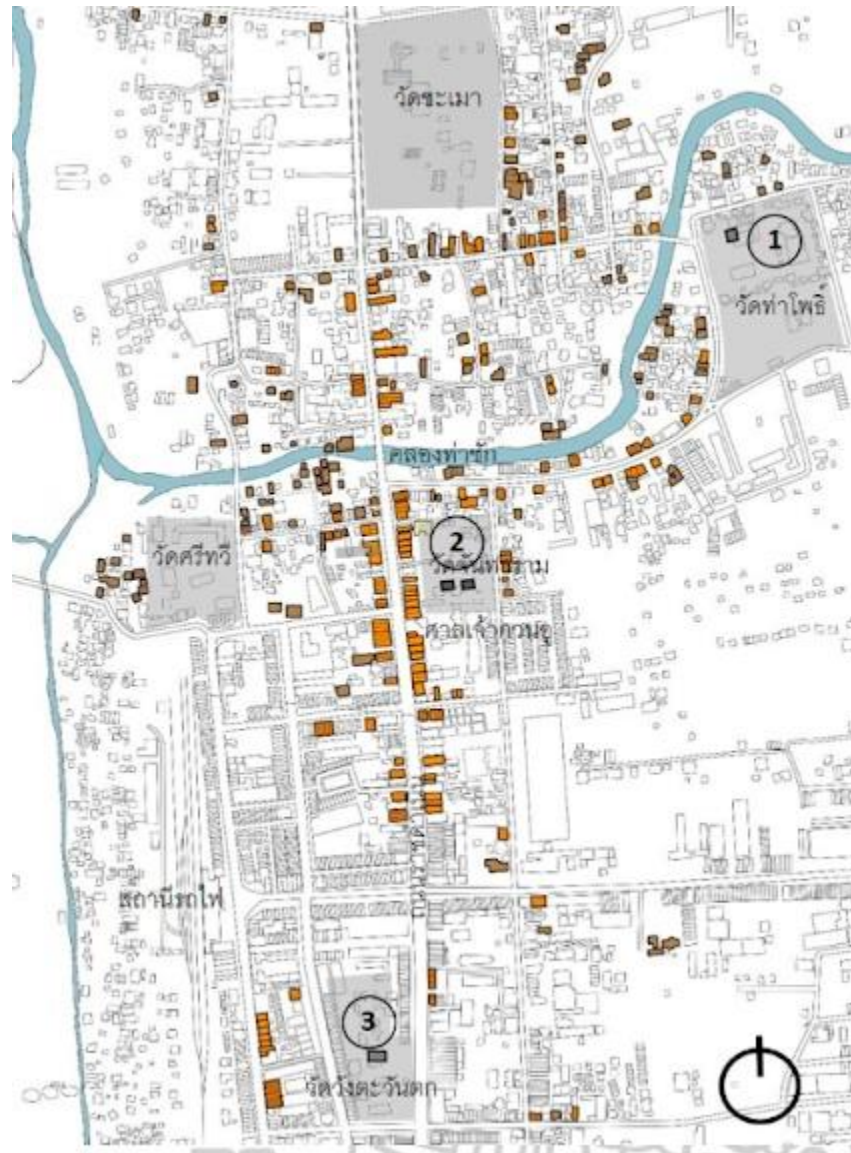
อาคารส่วนใหญ่มีสภาพทรุดโทรม ตั้งอยู่บริเวณริมคลองท่าซึกและริมถนนสายรอง เป็นอาคารโครงสร้างไม้ 2 ชั้น อาคารครึ่งไม้ครึ่งปูน และอาคารก่ออิฐถือปูน มีการใช้สอยเป็นบ้านพักอาศัย ศาสนสถาน และอาคารโรงเรียนอนุบาล

2) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทตึกแถว

ในปัจจุบันบางหลังอยู่ในสภาพดีและมีการใช้งานในปัจจุบัน บางหลังแม้ว่าจะมีสภาพทรุดโทรมหรือมีการต่อเติมติดป้ายโฆษณา แต่ยังเห็นร่องรอยความเจริญทางการค้าในยุคที่มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศและเป็นย่านศูนย์กลางการค้าในอดีต

3) โบราณสถาน

บริเวณพื้นที่ชุมชนท่าวังส่วนใหญ่เป็นศาสนสถาน มีทั้งวัดและศาลเจ้าจีน แต่มีสถาปัตยกรรมที่เป็นโบราณสถานซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมศิลปากรในพื้นที่จำนวน 3 แห่ง คือ อาคารตีกรันธัช วัดท่าโพธิ์ ภู่วัดจันทาราม และภู่วัดวังตะวันตก

สัญลักษณ์

	สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว		ตีกรันธัช วัดท่าโพธิ์
	สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว		ภู่วัดจันทาราม
	โบราณสถาน		ภู่วัดวังตะวันตก

ภาพที่ 13 แผนที่แสดงมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า
ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเมืองสร้างสรรค์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเรียนรู้ประเด็นที่มีการศึกษาไว้และประเด็นที่ยังขาดการเข้าไปศึกษา โดยมีรายละเอียดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเมืองสร้างสรรค์

กรวรรณ รุ่งสว่าง (2560) ได้วิเคราะห์สถานภาพการเป็นเมืองสร้างสรรค์ โดยศึกษาใน 3 พื้นที่คือ ชุมชนเมืองขอนแก่น ราชบุรี และบางแสน ซึ่งได้สรุปความหมายของชุมชนเมืองสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานที่นั้น เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ชาวชุมชนมีอาชีพและทักษะที่คล้ายกันและบ้านสามารถเป็นพื้นที่แสดงงานศิลปะและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยมุ่งศึกษากลุ่มที่เรียกว่ามวลชนสร้างสรรค์ ซึ่งต้องการที่จะอยู่อาศัยภายในเมืองที่มีสภาพแวดล้อมดีและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ การศึกษาจึงประกอบด้วยการค้นคว้า รวบรวมเอกสารจากท้องถิ่น การสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเมืองสร้างสรรค์ สัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ประชาชนผู้อยู่อาศัย นำข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดชุมชนเมืองสร้างสรรค์ต่าง ๆ มาเปรียบเทียบตัวชี้วัดความเป็นชุมชนเมืองสร้างสรรค์ และวิพากษ์ชุดข้อมูลที่ได้กับกรอบแนวคิดของ Aaron Borchardt, Charles Landry, Richard Florida, UNESCO และ UNCTAD ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนเมืองสร้างสรรค์คือสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองที่น่าอยู่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการคิดสร้างสรรค์ พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ทางวัฒนธรรมชุมชนเมืองสร้างสรรค์มีการเปิดกว้างทางความคิดและเสรีภาพในการอยู่อาศัยไม่มีการจำกัดเพศ อายุ หรือชนชาติ ซึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานวิจัยคือการวิเคราะห์สถานภาพการเป็นเมืองสร้างสรรค์ ตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านคน ด้านอัตลักษณ์และด้านสถานที่ ทำให้สามารถวิเคราะห์และอธิบายปัจจัยด้านคน ด้านอัตลักษณ์และด้านสถานที่ของย่านท่าวังได้ (กรวรรณ รุ่งสว่าง , 2560)

พจน์มาศ ไชยสุระภวัฒน์ (2558) ได้ศึกษาบทบาทของตลาดนัดจตุจักรกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ โดยมีการศึกษาพื้นที่ตลาดนัดจตุจักรเพื่อหาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการสำรวจแบบไม่มีส่วนร่วมและค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ มีการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สร้างสรรค์ ธุรกิจสร้างสรรค์ มวลชนสร้างสรรค์และนิเวศน์สร้างสรรค์ โดยเมื่อศึกษาและวิเคราะห์จากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว พบว่ามีลักษณะของนิเวศน์แห่งความสร้างสรรค์เกิดขึ้นในพื้นที่ตลาดนัดจตุจักร ทั้งความหลากหลายการ

เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้และการปรับตัว ซึ่งนำไปสู่การเป็นสถานบริการทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์โดยใช้นโยบายด้านวัฒนธรรม ในแง่ของการเป็นพื้นที่แห่งความหลากหลายรองรับการแสดงตัวตนและความเป็นปัจเจก การสร้างให้ผู้คนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเป็นพื้นที่สำหรับทุกคน ซึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานวิจัยคือการจำแนกรูปแบบพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ตามคุณสมบัติต่าง ๆ และสามารถอธิบายความหมายของพื้นที่ รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (พจน์มาศ ไชยสุระภวัฒน์, 2558)

พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า (2556) ได้เขียนหนังสือ “เมืองสร้างสรรค์: แนวทางการพัฒนาเมืองจากสินทรัพย์สร้างสรรค์ท้องถิ่นไทย” ได้เรียบเรียงเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี พัฒนาการของแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ในประเทศไทย และกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสำรวจ เพื่อประเมินสินทรัพย์และศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของท้องถิ่นในประเทศไทย โดยศึกษาประเด็น ดังนี้ 1) จากเศรษฐกิจสร้างสรรค์สู่เมืองสร้างสรรค์ 2) กรุงเทพฯ: แหล่งรวมบุคลากร เศรษฐกิจ และพื้นที่สร้างสรรค์ของประเทศ 3) ท้องถิ่นกับศักยภาพเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาพื้นที่บางกะเจ้าและจังหวัดเชียงใหม่ 4) เมืองสร้างสรรค์ในต่างประเทศ: กรณีศึกษาเมืองโยโกฮาม่า และเมืองคานาซาวา ประเทศญี่ปุ่น 5) อนาคตเมืองสร้างสรรค์บนรากฐานที่เข้มแข็งของท้องถิ่นไทย เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพของท้องถิ่นและบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการผลักดันแนวทางการพัฒนาเมือง และท้องถิ่นสร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรม และยังเป็นแนวทางแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในการสำรวจ ประเมินศักยภาพของสินทรัพย์สร้างสรรค์ของท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเมือง และท้องถิ่นสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้จากหนังสือคือการเล็งเห็นถึงความสำคัญของมรดกวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ท้องถิ่นของย่านท่าวัง ที่สามารถผลักดันให้เกิดย่านสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าเป็นไปตามแนวทางการสร้างเมืองสร้างสรรค์บนรากฐานของทุนทางวัฒนธรรมและสินทรัพย์ท้องถิ่น

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช

วิรุจ ถิ่นนคร (2562) ได้ทดลองประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่ศึกษา คือชุมชนท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้ค้นคว้ารายละเอียดและวิธีการประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมสร้างเกณฑ์ประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมให้ครอบคลุมการประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในบริบทประเทศไทย และมีวิธีการศึกษาจากทฤษฎีและแนวคิดของมรดกทางวัฒนธรรม เมืองเก่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น การวิเคราะห์นำไปสู่การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่เมืองเก่าอย่างเหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า เกณฑ์การพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนโบราณสถานของกรมศิลปากรเน้นทำให้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไม่ได้รับการให้คุณค่า เนื่องจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ครอบคลุมแนวคิดสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่ไม่มีรูปแบบตายตัว มีพลวัต (Dynamic)

และกลไกทางกฎหมายที่ซับซ้อน จึงนำไปสู่การสร้างวิธีการประเมินสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่เมืองเก่า โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนท่าวังประเมินให้มีความสำคัญสอดคล้องกับคุณค่าหลักทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุนทรียภาพ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านวิทยาการและการศึกษา และด้านสังคม ทั้งนี้ในชุมชนท่าวังนอกจากโบราณสถานที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วยังมีสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นผ่านเกณฑ์การพิจารณาเป็นสถาปัตยกรรมทรงคุณค่าอีกจำนวนหลายหลัง ซึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานวิจัยคือได้ทราบถึงอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ทั้งโบราณสถานและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งถือเป็นสถาปัตยกรรมทรงคุณค่าในย่านท่าวัง และวิธีการประเมินคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอบถามการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมตามคุณค่าแต่ละด้าน ทั้งด้านสุนทรียภาพ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านวิทยาการและการศึกษา และด้านสังคม

ณัฐนิช จำรูญโรจน์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูย่านการค้าเก่า กรณีศึกษาย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านการค้นคว้าข้อมูล การสำรวจและประเมินผลตามตัวชี้วัดตามมาตรฐานย่านชุมชนเก่า และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการฟื้นฟูย่านที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเติบโตของเมืองกิจกรรมและการใช้งานในปัจจุบัน โดยผลการวิจัยพบว่า ความเข้มข้นของกิจกรรมเปลี่ยนแปลงตามไป เนื่องจากปัจจุบันย่านท่าวังเผชิญสภาวะชบเซาทางเศรษฐกิจ เนื้อเมืองเริ่มมีการขยายตัวออกไปยังรอบนอก พฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงข้อจำกัดทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร อย่างไรก็ตาม ย่านท่าวังยังมีกิจกรรมที่ยังมีชีวิต มีความสมบูรณ์ทางมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สร้างความหลากหลาย จึงมีแนวทางการฟื้นฟูของย่านการค้าเก่า ได้แก่ 1) แนวทางการควบคุมการพัฒนาเชิงกายภาพ 2) แนวทางการใช้กลไกทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ 3) แนวทางการใช้กลไกทางการเงิน และ 4) แนวทางการใช้กลไกการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการฟื้นฟูย่านการค้าและบริหารจัดการย่าน เพื่อให้ย่านท่าวังเกิดการใช้งานพื้นที่ได้อย่างคุ้มค่าและเต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีและเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของเมือง รวมไปถึงดำรงคุณค่าความเป็นย่านชุมชนเก่าและมีความสอดคล้องกับการเติบโตของย่าน กิจกรรม และวิถีชีวิตคนในย่าน โดยสิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานวิจัยคือได้ทราบถึงข้อมูลทั่วไป ทั้งกายภาพพื้นที่ สภาพสังคมและการใช้งานอาคารในย่านท่าวัง เพื่อเข้าใจบริบทและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งรูปแบบกิจกรรม วิถีชีวิตและการใช้งานอาคารในอนาคต

2.8 สรุปท้ายบท

แนวคิดเมืองสร้างสรรค์เป็นแนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมเมืองและเศรษฐกิจบนฐานของความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้าง

การผลิตสู่การสร้างสร้ามูลค่า (value creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม โดยปัจจุบันแนวคิดเมืองสร้าสร้าได้กลายเป็นแรงผลักดันหลักในการเติบโตและการพัฒนาของเมือง ภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ซึ่งปัจจัยสำคัญคือกลุ่มคนที่เข้ามาขับเคลื่อนให้เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม จึงเน้นเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงพื้นที่เมืองและสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่พร้อมต่อการดึงดูดต้นทุน มนุษย์หรือกลุ่มมวลชนสร้าสร้า ซึ่งถือเป็นกลุ่มสำคัญต่อการขับเคลื่อนเมือง ซึ่งกลุ่มมวลชน สร้าสร้ามีทั้งวิศวกร สถาปนิก นักออกแบบ นักเรียน นักศึกษา ศิลปิน และผู้ทำงานทางด้านการ เผยแพร่ความคิดสร้าสร้าทั่วไป เนื่องจากคนเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้าสร้าอย่างมาก เพราะมีความเป็นตัวเองสูงและมีความแตกต่างทางด้านความคิดและจิตใจ ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถเพิ่ม คุณค่าทางเศรษฐกิจและความคิดสร้าสร้า ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์การรวมกลุ่มของอาชีพของ มวลชนสร้าสร้าในพื้นที่ การบริหารจัดการ และความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้าสร้า

นอกจากนี้แนวคิดเมืองสร้าสร้ายังสอดคล้องกับการสร้าสร้าคุณค่าจากสินทรัพย์ท้องถิ่น เนื่องจากอุตสาหกรรมสร้าสร้าเน้นการพัฒนาและผลักดันการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการให้ เพิ่มสูงขึ้นด้วยทุนเดิมที่มีอยู่นั้น คือ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่เมืองต่าง ๆ นำมาสร้าสร้า ความแตกต่างในการแข่งขัน โดยในพื้นที่ศึกษาย่านท่าวังนั้น มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือทุนทาง วัฒนธรรมอย่างมากและหลากหลายที่สามารถเพิ่มศักยภาพและสร้าสร้ามูลค่าให้กับย่านได้ ในงานวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาการใช้งานของอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้าสร้า ซึ่งมีผลต่อการผลักดัน ย่านท่าวังสู่ย่านสร้าสร้าและเมืองสร้าสร้าต่อไป

ดังนั้น จึงได้มีการศึกษามรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภายในพื้นที่เมืองเก่าย่าน ท่าวัง นครศรีธรรมราช พบว่ามีมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นส่วน หนึ่งที่แสดงถึงการก่อตั้งชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรมเดิม ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเป็น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ โดยอาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านท่าวัง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนเดี่ยว สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทตึกแถว และ โบราณสถาน โดยจะมีการวิเคราะห์การใช้งานตามประเภทของอาคารมรดกวัฒนธรรม นอกจากนั้นยัง ได้ศึกษาวิธีการประเมินสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่เมืองเก่าของวิรุจ ถิ่นนคร โดยผ่านการประเมิน คุณค่าหลักทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุนทรียภาพ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านวิทยาการและการศึกษา และด้าน สังคม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาใช้ในการสอบถามการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมตามคุณค่าแต่ ละด้าน โดยแบ่งการรับรู้คุณค่าเป็น 3 ด้าน คือ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านสังคม และด้านความงาม

การใช้งานของอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้าสร้า มีเกณฑ์ในการสำรวจรูปแบบ การใช้งาน มาจากทฤษฎีกิจกรรมสร้าสร้า (Creative Activities) ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุง พื้นที่เมืองให้น่าอยู่และมีชีวิตชีวามากขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สร้าสร้า

สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และเน้นย้ำบทบาทของผู้คนในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของเมือง ซึ่งส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาเมืองและการออกแบบเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ในแนวคิดสถานที่สร้างสรรค์ของ Helmy (2015) เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงคุณสมบัติของการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ 7 ประการ โดยจะนำมาวิเคราะห์การใช้งานพื้นที่ที่มีกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งในการศึกษานี้คืออาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและคุณสมบัติการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ของแต่ละอาคารมรดกวัฒนธรรม ทั้งยังทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของพื้นที่ที่มีการใช้งานกิจกรรมสร้างสรรค์ นำไปสู่การเข้าใจพื้นที่และสามารถต่อยอดพัฒนาการใช้งานอย่างสร้างสรรค์

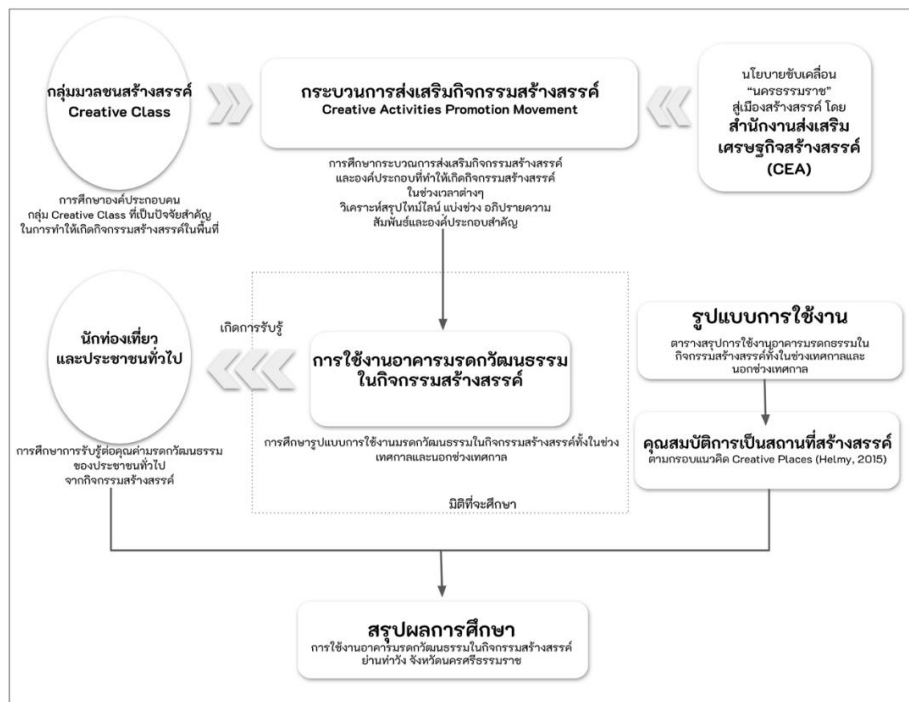
บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ศึกษากระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และศึกษาวิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในย่าน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นแรกศึกษาองค์ประกอบคนหรือมวลชนสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ ต่อมาจึงศึกษากระบวนการและปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ จากนั้นศึกษารูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ นำไปสู่การสอบถามการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ขั้นสุดท้ายเป็นการสรุปผลและสามารถเสนอแนวทางในการปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม ซึ่งส่งเสริมและผลักดันให้เกิดย่านสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 14 แผนผังแสดงเนื้อหากรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

3.2 ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

งานวิจัยมุ่งศึกษาในกระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวังและวิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ทบทวนงานศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์
 - 1.2 การใช้งานมรดกวัฒนธรรม สันทิพย์ท้องถิ่น ในกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 1.3 รูปแบบการใช้งานอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 1.4 มรดกวัฒนธรรมภายในย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช
2. ศึกษากระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่
 - 2.1 ค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อสำรวจกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมในการผลักดันและส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ เกี่ยวกับกลุ่มคนสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ แนวทางการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 2.3 รวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงแผนผังลำดับเหตุการณ์แสดงพัฒนาการของกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Movement Timeline) ที่เกิดขึ้นมาแล้วในย่านท่าวัง
3. ศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่
 - 3.1 การสำรวจภาคสนาม สัมภาษณ์ภาพพื้นที่อาคารมรดกวัฒนธรรมเพื่อเก็บข้อมูลอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 3.2 วิเคราะห์ จำแนกรูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 3.3 สรุปการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ทั้งหมดในย่านท่าวัง ผ่านการจัดทำตารางแสดงการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่แสดงถึงการเปลี่ยนผ่านการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตสู่การใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ในปัจจุบัน รวมถึงการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ในช่วงเทศกาลสร้างสรรค์
 - 3.4 เก็บข้อมูลการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสังเกตความเข้าใจของประชาชนทั่วไปต่อคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและย่านเก่า หลังจากมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่าย่าน
 - 3.5 วิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ กับมิติการพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรม

สร้างสรรค์เหล่านี้ที่เกิดขึ้นสอดคล้องและส่งผลต่อการพัฒนาย่านในทิศทางของการเป็น ย่านสร้างสรรค์ในอนาคตอย่างไร วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาให้เกิดย่านสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการพัฒนาการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์

4. สรุปผลและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ มรดกวัฒนธรรมกับการ พัฒนาเมือง นำเสนอความเป็นไปได้ในการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาให้ เกิดย่านสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยมุ่งศึกษาในกระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวังและวิเคราะห์การ ใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ต่าง ๆ ดังนี้

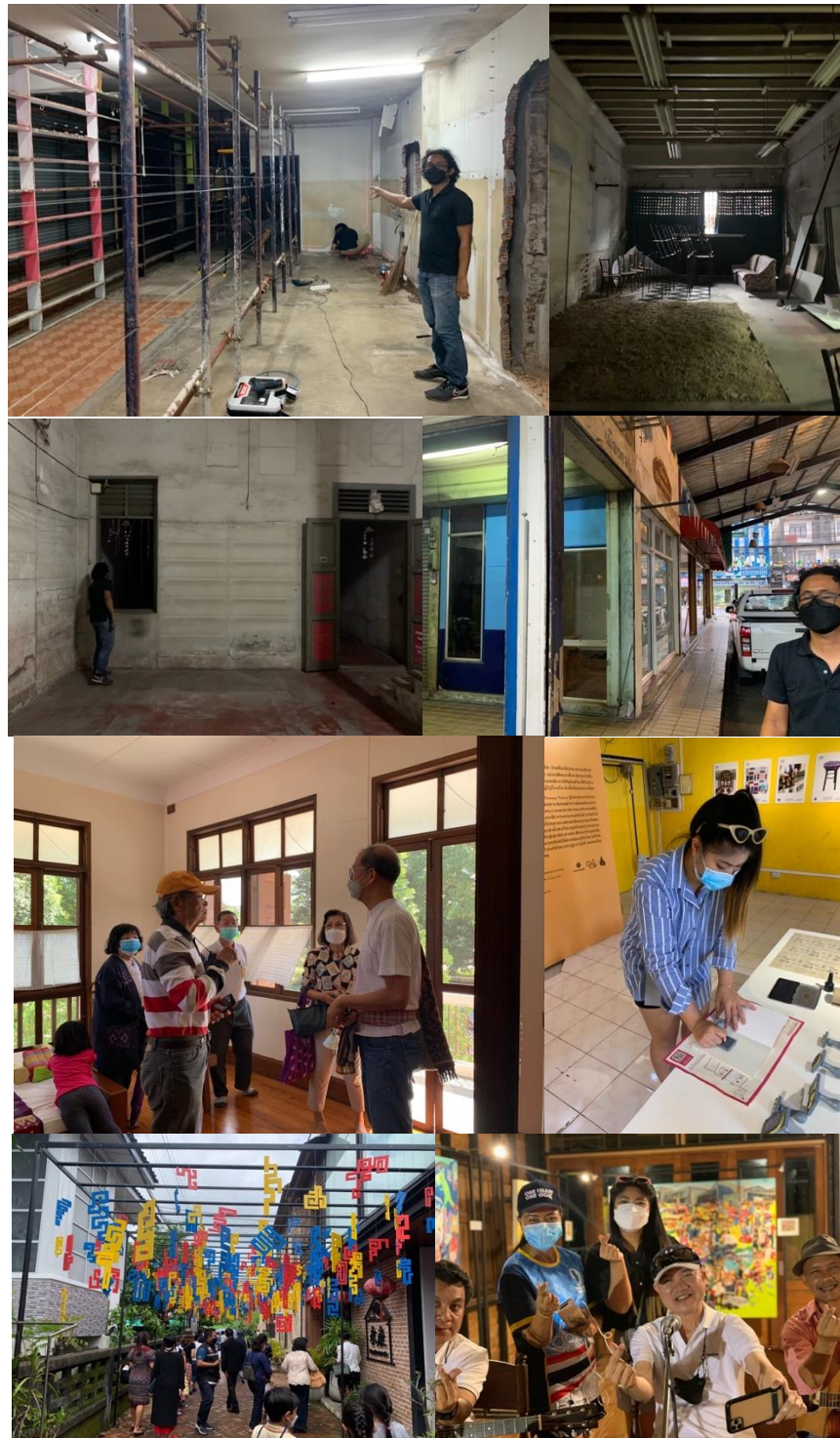
1. **การสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview)** ใช้ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการและ การเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง และทราบถึงกลุ่มคนสร้างสรรค์ การจัด กิจกรรมสร้างสรรค์ ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ แนวทางการเกิดขึ้นของกิจกรรม สร้างสรรค์ ความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ขับเคลื่อน กิจกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คัดเลือก แบบสโนว์บอล (Snowball sampling) จากการแนะนำและบอกปากต่อปาก จากกลุ่ม คนสร้างสรรค์หรือชนชั้นสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ เจ้าของของ อาคาร เจ้าของธุรกิจในพื้นที่ (รายละเอียดตามภาคผนวก ข)

ตัวอย่างคำถามสัมภาษณ์

- 1) การเริ่มต้นในปีแรกเกิดขึ้นได้อย่างไร เกิดจากความร่วมมือของอาชีพใดบ้าง ผลลัพธ์ ของการจัดงานในปีแรกเป็นอย่างไร
- 2) ในปีต่อ ๆ ไปมีการเข้ามาของคนอื่น ๆ หรือไม่มีภาคส่วนไหนเข้ามาสนับสนุนและ สนับสนุนในด้านใด
- 3) ในแต่ละปีที่จัดงานสร้างสรรค์ มีจุดเปลี่ยนสำคัญใดบ้างหรือมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคน สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนหรือไม่ อย่างไร
- 4) การหาเงินทุนในการจัดงานสร้างสรรค์ในช่วงแรกเป็นอย่างไร ได้รับการสนับสนุน จากแหล่งใดบ้าง มีวิธีจัดการอย่างไร

- 5) การเชิญชวนให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมทำโดยวิธีใด สร้างการรับรู้ให้ประชาชนทั่วไป และภาคส่วนราชการเห็นศักยภาพและเข้าใจในกิจกรรมสร้างสรรค์ได้อย่างไร
 - 6) อาคารมรดกวัฒนธรรมที่นำมาใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ถูกคัดเลือกมาด้วยวิธีใดมีวิธีการคัดเลือกอย่างไร
 - 7) การขอความร่วมมือกับเจ้าของอาคาร การเข้าถึง การติดต่อผู้เป็นเจ้าของอาคารเป็นอย่างไร
 - 8) ผู้ถือครองอาคารมรดกวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นใคร มีนัยสำคัญอย่างไร
 - 9) มีการวางแผนในการจัดวางกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับอาคารมรดกวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างไร
 - 10) เจ้าของอาคารมีหน้าที่สนับสนุนอย่างไรบ้าง และเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างไร
 - 11) หลังจากเทศกาลสร้างสรรค์จบลง อาคารมรดกวัฒนธรรมในพื้นที่ได้มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ต่อหรือไม่อย่างไร
 - 12) หากไม่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์และไม่มีเทศกาลสร้างสรรค์ อาคารมรดกวัฒนธรรมดังกล่าวจะมีการใช้งานหรือไม่ อย่างไร
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ใช้ในการเก็บข้อมูลทางกายภาพ (Physical Survey) สัมภาษณ์รวม เก็บข้อมูลการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม สัมภาษณ์เชิงลึกในอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีรูปแบบการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไปในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาจำแนกรูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้** เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในอาคารที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์
- 1) เก็บข้อมูลรูปแบบอาคารมรดกวัฒนธรรมทั้งหมดที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยจำแนกตามประเภทประกอบไปด้วย สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว และโบราณสถาน
 - 2) เก็บข้อมูลการใช้งานในช่วงเวลาทั่วไปและการทำงานในช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมเทศกาล รวมถึง การใช้งานอาคารในอดีตช่วงเวลาต่าง ๆ ที่ผ่านมา
 - 3) รวบรวมข้อมูลนำเสนอผ่านตารางการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในช่วงเวลาเทศกาลและนอกช่วงเทศกาล

ภาพที่ 15 ตัวอย่างการเก็บข้อมูล

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการเก็บข้อมูลด้านการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกิจกรรมสร้างสรรค์ ในทุกอาคารที่มีการใช้งานในกิจกรรม

สร้างสรรค์ เพื่อสังเกตความเข้าใจของประชาชนทั่วไปต่อคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและ ย่านเก่า หลังจากมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ และสืบทอดคุณค่าย่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการจัดงาน และกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในกลุ่มนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปที่ใช้งานพื้นที่

เนื้อหาของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ชุดคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : ชุดคำถามการรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ "ย่านท่าวัง"

ส่วนที่ 3 : ชุดคำถามการรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ "อาคารมรดกวัฒนธรรม"

ส่วนที่ 4 : ชุดคำถามความเห็นต่อการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

แบบสอบถามเจาะจงเรื่องการรับรู้และเข้าใจความหมายและคุณค่าของย่านและอาคารมรดกวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยประกอบไปด้วยคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คุณค่าด้านสังคม และคุณค่าด้านความงามของแต่ละอาคารมรดกวัฒนธรรม เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในพื้นที่ (อยู่อาศัย ทำงาน หรือเรียนในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช) และกลุ่มคนนอกพื้นที่ (อยู่อาศัย ทำงาน หรือเรียนนอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช) และเก็บแบบสอบถามตามกลุ่มที่จำแนก กลุ่มละ 30 คน เก็บแบบสอบถามช่วง 25 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form)

ส่วนที่ 1 จาก 19

แบบสอบถามการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมืองานวิจัยเรื่อง "การใช้มรดกวัฒนธรรมจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่า" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้ศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะไม่เปิดเผยชื่อท่าน ให้อาเป็นและขอความกรุณาตอบผู้ให้ข้อมูล แต่ขอสงวนไว้ในการประมวลผลเท่านั้น ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสอบถามมี 4 ตอน ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ตอน 1 : ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอน 2 : ความเข้าใจคุณค่าของ "ย่านท่าวัง"
 ตอน 3 : ความเข้าใจคุณค่าของ "อาคารมรดกวัฒนธรรม"
 ตอน 4 : ความเห็นต่อการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

ตอนที่ 2 ความเข้าใจคุณค่าของ "ย่านท่าวัง" ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศบาล)

ก่อนเริ่มกิจกรรม *
 ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าทางประวัติศาสตร์ / สังคม / วัฒนธรรม ของย่านท่าวังมากน้อยเพียงใด

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ย่านหรือเชิงสะพานามสารวิ เป็นจุดเริ่มต้นของเมืองท่าวังในสมัยอยุธยา	☐	☐	☐
ย่านท่าวังมีอาคารเก่าแก่อยู่ 2500 ปี มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน	☐	☐	☐
ย่านท่าวังในอดีตเคยเป็นแหล่งรวมความบันเทิง ซึ่งได้แก่โรงมหรสพ โรงละคร โรงหนัง บาร์ และไนต์คลับ	☐	☐	☐
เจ้าของกิจการส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายจีน จึงมีศาลเจ้าจีนเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมจีนในเมืองท่าวัง	☐	☐	☐

ภาพที่ 16 ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้คุณค่าของประชาชนทั่วไป

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

3.4 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ในงานวิจัยฉบับนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์กลุ่มคนสร้างสรรค์หรือชนชั้นสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ การวิเคราะห์รูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่และคุณสมบัติการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ การวิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์กับมิติการพัฒนาเมือง และขั้นตอนสุดท้ายคือการวิเคราะห์การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปจากกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์กลุ่มคนสร้างสรรค์หรือชนชั้นสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่

ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มคนสร้างสรรค์หรือชนชั้นสร้างสรรค์ในพื้นที่ที่เป็นผู้ริเริ่มและขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ และกระบวนการในการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎี Creative Class (Florida, 2002) และ The Creative City (Borchardt, 2013) ที่ระบุอาชีพของมวลชนสร้างสรรค์เอาไว้ นำมาอธิบายชนชั้นสร้างสรรค์ในบริบทพื้นที่ศึกษา และอธิบายความสัมพันธ์ของชนชั้นสร้างสรรค์ และกระบวนการทำงานของชนชั้นสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ จนนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการเกิดเมืองสร้างสรรค์

2. การวิเคราะห์รูปแบบการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่

มาจากการเก็บข้อมูลทางกายภาพการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม สํารวจเชิงลึกในอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีรูปแบบการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน และคุณสมบัติการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ โดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิด Creative Places (Helmy, 2015) เพื่อแสดงรูปแบบการใช้งานทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งในเทศกาลและนอกช่วงเทศกาล และวิเคราะห์คุณสมบัติการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ในอาคารมรดกวัฒนธรรมซึ่งประกอบไปด้วยคุณสมบัติของการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ (Creative Places) 7 ประการ

3. การวิเคราะห์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ กับมิติการพัฒนาเมือง

โดยนำข้อมูลจากการสำรวจและสัมภาษณ์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ กลไกและวิธีการการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการใช้งานอาคารเหล่านั้นให้กลับมาถูกใช้งานในปัจจุบัน โดยวิธีดังกล่าวจะนำไปสู่การอนุรักษ์พื้นที่พูนานใน

ภาพรวมและส่งผลต่อการเป็นย่านสร้างสรรค์ในอนาคต โดยนำมาวิเคราะห์และอธิบายร่วมกับทฤษฎี The Creative City (Landry, 2000) เพื่อสรุปผลและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ มรดกวัฒนธรรมกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์

4. การวิเคราะห์การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อทราบถึงแนวทางการรับรู้คุณค่าของประชาชนทั่วไปต่อมรดกวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เพื่ออธิบายความสำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้น โดยเปรียบเทียบการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ และเปรียบเทียบการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มอาคารมรดกวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิธีการในการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีความหมายต่อการอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่ามรดกวัฒนธรรมต่อไปให้เกิดการรับรู้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

3.5 ข้อจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2565 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับการเกิดเหตุการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในบางช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดเป็นช่วงเวลาที่สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมเทศกาลสร้างสรรค์ Creative Nakhon 4 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2564 ทำให้การจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์ลดกิจกรรมบางอย่างลง มีการยกเลิกพื้นที่บางส่วน มีข้อกำหนดค่อนข้างมากและจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงไม่สามารถเห็นประสิทธิภาพของการจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นกลุ่มชนชั้นสร้างสรรค์ในพื้นที่ที่มีหน้าที่บริหารจัดการและเป็นผู้บุกเบิกการจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ทราบรายละเอียดและสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกได้นั้นมีจำนวนน้อยและจำกัด ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จึงเป็นมุมมองจากคนเพียงกลุ่มเดียว และเป็นความคิดเห็นที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจงของผู้ให้ข้อมูล

บทที่ 4

กิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษา

4.1 ช่วงเวลาการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์

การเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 โดยเริ่มจากการรวมกลุ่มของนักสร้างสรรค์ ทั้งศิลปิน นักออกแบบ สถาปนิก นักเขียน กลุ่มเล็ก ๆ ในนครศรีธรรมราช ประมาณ 10 คน ซึ่งใช้ชื่อกลุ่มว่า Creative Nakhon โดยมีจุดมุ่งหมายเริ่มต้นเพื่อสร้างเครือข่ายของผู้ที่ทำงานทางด้านศิลปะที่กลับมาอยู่บ้านเกิดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช การก่อตัวเริ่มจากเครือข่ายส่วนตัวเชื่อมต่อไปสู่บุคคลอื่น ๆ เป็นทอด จนมีกลุ่มนักสร้างสรรค์ที่ใหญ่ขึ้น จึงได้เริ่มจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพบปะสังสรรค์และต่อยอดงานศิลปะร่วมกัน

การจัดงาน Creative Nakhon ครั้งที่ 1 ในช่วงวันที่ 11-17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ของกลุ่มดังกล่าว ได้รับความร่วมมือจากศิลปินนักสร้างสรรค์กว่า 10 ราย ซึ่งการจัดงานครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการรวมตัว เปิดพื้นที่จัดแสดง จุดประกายและสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการร่วมระดมทุนจากคนในกลุ่มมาสร้างสรรค์ผลงาน จากนั้นได้มีการของบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ให้ความสนใจและเข้ามาสนับสนุนด้านเงินทุนบางส่วน รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายอื่น ๆ เข้ามาช่วยด้วย เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นายกสภาคธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

ภาพที่ 17 กลุ่ม Creative Nakhon ในการจัดงานปีแรก

ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/photos/pcb.190214564951848/>

ภาพที่ 18 การจัดงาน Creative Nakhon ครั้งที่ 1

ที่มา: [https://www.facebook.com/Creativenakhon/posts/pfbid024uvqycXH4CHZC](https://www.facebook.com/Creativenakhon/posts/pfbid024uvqycXH4CHZCSXhxaCt7MtG99dtZdKaWv2SxjXji63FND6ST34anBtFtcYf9FMYL)

SXhxaCt7MtG99dtZdKaWv2SxjXji63FND6ST34anBtFtcYf9FMYL

จากการจุดประกายและการสร้างฐานกิจกรรมสร้างสรรค์ไว้ในปีแรก ต่อมาจึงมีการดึงดูดนักสร้างสรรค์มาร่วมงานมากขึ้นในปีต่อไป ซึ่งงาน Creative Nakhon ครั้งที่ 2 จัดขึ้นในวันที่ 1-3 มีนาคม พ.ศ. 2562 และครั้งที่ 3 ในวันที่ 28,29 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งมีคณะทำงานเท่า ๆ เดิมกับปีแรก แต่มีศิลปินหรือนักสร้างสรรค์มากขึ้นตามลำดับ โดยกลุ่มผู้จัดได้เข้าไปขอสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายราย ด้วยวิธีนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างและภาพของงานสร้างสรรค์ที่ต้องการสื่อสารอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสู่ผู้คนที่ทั้งในและนอกพื้นที่ จึงทำให้มีผู้สนับสนุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การนำเสนองานสร้างสรรค์ให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้าใจจุดประสงค์และความตั้งใจของผู้จัดเพื่อขอความร่วมมือและการสนับสนุน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการกำหนดภาพลักษณ์และภาพอนาคตที่ชัดเจนและทำให้คนในกลุ่มนักสร้างสรรค์เองนั้นมีความเข้าใจที่ตรงกันถึงจุดหมายปลายทางและเป้าประสงค์ที่แท้จริงของการจัดงานสร้างสรรค์ด้วย โดยเมื่อมีภาพลักษณ์ที่ชัดเจนทำให้เครือข่ายเข้มแข็งมากขึ้น มีความหลากหลายของงานสร้างสรรค์ เปิดกว้างและเป็นสาธารณะ นอกจากนั้นจุดเปลี่ยนสำคัญคือเริ่มมีเครือข่ายทางธุรกิจ มีนักธุรกิจ นักลงทุนให้ความสนใจ มีการซื้อขายผลงานหลังจากการจัดกิจกรรม จึงทำให้กลุ่มนักสร้างสรรค์เห็นโอกาสทางธุรกิจต่อยอดงานสร้างสรรค์ให้มีมูลค่า

หลังจากการจัดงานเข้าสู่ปีที่ 4 กลุ่มนักสร้างสรรค์ได้มองการจัดงานในระดับที่ใหญ่ขึ้นเป็นระดับย่าน ระดับเมือง จากเดิมที่มีการจัดงานในพื้นที่สตูดิโอศิลปะเป็นอาคารเดี่ยวเท่านั้น จึงได้มองถึงย่านท่าวังที่มีอาคารคุณค่าและมรดกวัฒนธรรมที่ควรต่อยอดได้กว้างขึ้น ทั้งนี้ในระยะเวลาดียวกันได้มีโครงการพัฒนาผังแม่บทเมืองเก่านครศรีธรรมราชของย่านท่าวังของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ผนวกเข้ามาการจัดงานในครั้งที่ 4 นั้นได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคี ทั้งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดที่ให้การสนับสนุนต่อเนื่องมาทุกปีในด้านงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการเปิดงาน และผู้

จัดยังได้เสนอโครงการต่อสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพื่อของบประมาณในการจัดงาน เทศกาลสร้างสรรค์โดยเฉพาะเป็นจำนวน 500,000 บาท ซึ่งได้รับการอนุมัติครั้งแรกเมื่อปี 2564 นี้เอง นอกจากนี้ยังมีสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Agency) ที่เปิดให้สมัครเข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ผ่านการคัดเลือก เนื่องจากมีนักสร้างสรรค์ในพื้นที่ มีศักยภาพในการพัฒนาและมีภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน การจัดงานในครั้งนี้ 4 จึงได้งบประมาณโครงการจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์สมทบเพิ่มเติมเข้ามาเป็นจำนวน 500,000 บาท

การเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ เกิดจากการรวมกลุ่มเล็ก ๆ จนนำไปสู่ การรวบรวมเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้น โดยมีลักษณะเชื่อมต่อกันเป็นลูกโซ่หรือแบบ snowball ดึงดูดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างโอกาสให้งาน สร้างสรรค์ เป็นกระบวนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในบริบทประเทศไทย จึง น่าจะสามารถถอดบทเรียนเพื่อเป็นต้นแบบให้กับนักสร้างสรรค์ที่มีความพร้อมและต้องการ ผลักดันงานสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองอื่น ๆ ในประเทศไทยได้ในอนาคตได้ (ศุภชัย แก้วทงงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 เมษายน 2565) ซึ่งการเกิดขึ้นและพัฒนาการของกิจกรรม สร้างสรรค์จะแสดงรายละเอียดตามช่วงเวลาได้ดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปใหม่ไฉนการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์

ปี พ.ศ.	2557 - 2559	2560	2561	2562	2563	2564
ปัจจัยภายนอก	- Chiang Mai Design Week					
บุคคลสำคัญ	- สุภชัย แกล้วพนัง - อาจารย์คณะสถาปัตย์ฯ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ - คณะหอศิลป์ฯ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น) - สัติน สุทธิไธ					
ภาคเอกชน	- ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรม					
หน่วยงานภาครัฐ	- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - เทศบาลเมืองศรีธรรมราช - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด					
หน่วยงานอื่น ๆ	- สถาบันทักษิณ - สถาบันสยาม - สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA)					
ร่วมพูดคุยปรึกษาหารือสร้างเครือข่ายกับสร้างสรรค์	- ร่วมพูดคุยปรึกษาหารือสร้างเครือข่ายกับสร้างสรรค์					
2560 - ร่วมกลุ่มกับสร้างสรรค์ในเมืองนครฯ ไซ้เอ็กสโปว่า Creative Nakhon	- ร่วมพูดคุยปรึกษาหารือสร้างเครือข่ายกับสร้างสรรค์					
2561 - ระดมทุนกันเองและขอสนับสนุนงบประมาณวัฒนธรรมจังหวัด	- จัดเทศกาลงานสร้างสรรค์เมืองนครฯ ครั้งแรก เป็นงานนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ					
2562 - จัดเทศกาลงานสร้างสรรค์เมืองนครฯ ครั้งที่ 2 ในธีม Fruit Story เป็นงานนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ	- ดำเนินการขอสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนมีผู้สนับสนุนเพิ่มขึ้นกว่า 10 ราย					
2563 - กำหนดเป้าหมายและภาพอนาคตของทีม	- จัดเทศกาลงานสร้างสรรค์เมืองนครฯ ครั้งที่ 3 ร่วมกันงานสถาบันสยาม บริเวณสวนสาธารณะลานหน้าเมือง					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- มีการเปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมแสดงผลงานเป็นสาธารณะ มีการร่วมมือจากสถาบันการศึกษา					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- เปิดให้มีการซื้อขายผลงาน และเริ่มมีเครือข่ายทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- ขยายการจัดงานเทศกาลเป็นระดับย่าน ระดับเมือง					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- วางแผนสอดคล้องกับผังแม่บทการพัฒนาเมืองเก่าย่านท่าวัง					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- มีการร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- สนับสนุนเข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA)					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- เขียนเสนอโครงการเพื่อของบประมาณจากสำนักงานวัฒนธรรมและสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA)					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- ได้รับงบประมาณและจัดเทศกาลงานสร้างสรรค์ Creative Nakhon ครั้งที่ 4					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- พัฒนาการจัดการอาคารด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยนำมาเป็นอาคารที่ใช้จัดแสดงผลงาน					
2564 - วางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์	- วางแผนพัฒนาอนุรักษ์พัฒนาย่านเก่า ด้วยแนวคิดใหม่ โดยมีอาคารนครบรรทัดหรือบรรทัดใหม่หรือโครงการนำร่อง					
สถานการณ์ภายใน						

ที่มา: การสำรวจโดยผู้วิจัย, 2565

4.2 กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์

กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์นั้นถูกขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นรูปธรรมสร้างการรับรู้อย่างแพร่หลาย รวมถึงสามารถสร้างความร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้อย่างเข้มแข็ง ผ่านระยะเวลาเพียง 5 ปี จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ของย่านท่าวัง แบ่งออกเป็น 4 ช่วงหลัก ดังนี้

1) ช่วงเริ่มต้นรวมกลุ่มนักสร้างสรรค์ (ช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2560)

จากการรวมกลุ่มของนักสร้างสรรค์ ทั้งศิลปิน นักออกแบบ สถาปนิก นักเขียน กลุ่มเล็ก ๆ เริ่มจากเครือข่ายส่วนตัวเชื่อมต่อไปสู่บุคคลอื่น ๆ เป็นทอด จนนำไปสู่การรวบรวมเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้น โดยมีลักษณะเชื่อมต่อกันเป็นลูกโซ่หรือแบบ snowball ดึงดูดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพบปะสังสรรค์และต่อยอดงานศิลปะร่วมกัน

2) ช่วงกำหนดเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ (ช่วงปี พ.ศ. 2562)

การเข้าไปขอสนับสนุนงบประมาณหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ สร้างความเข้าใจถึงจุดประสงค์และความตั้งใจของผู้จัดงานสร้างสรรค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการกำหนดภาพลักษณ์และภาพอนาคตที่ชัดเจน และจะทำให้คนในกลุ่มนักสร้างสรรค์เองนั้นมีความเข้าใจที่ตรงกันถึงจุดหมายปลายทางและเป้าประสงค์ที่แท้จริงของการจัดงานสร้างสรรค์ด้วย

3) ช่วงการร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ (ช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564)

กลุ่มนักสร้างสรรค์ได้มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาตั้งแต่การจัดงานปีแรก จึงมีการร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาบ้าง แต่เมื่อผ่านช่วงกำหนดเป้าหมายและสร้างวิสัยทัศน์ ทำให้มีการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างและภาพของงานสร้างสรรค์ที่ต้องการสื่อสารออกไป รวมถึงสืบทอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสู่สายตาผู้คนทั้งในและนอกพื้นที่ ทำให้ภาคีต่าง ๆ เห็นศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ จึงมีการสนับสนุนเพิ่มขึ้นช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 ทั้งนี้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเลือกที่จะสนับสนุนในด้านที่สะดวก เช่น เงินทุน สถานที่ คน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้นการจัดงานที่ได้รับความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน ย่อมมีข้อได้เปรียบในด้านความพร้อมในการจัดงานสูง

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ร่วมจัดกิจกรรมในแต่ละปี

2560 – Creative Nakhon เป็นกลุ่มหลักในการวางแผนงานสร้างสรรค์

2561 – สำนักงานและหน่วยงานราชการในจังหวัดสนับสนุนงบประมาณและจัดการเปิดงาน

- 2562 – เอกชน เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม เข้ามาสนับสนุนเงินทุนและอุปกรณ์ในการสร้างผลงาน
- 2563 – สมาคมสถาปนิกทัศนียภาพเข้ามาจัดงานสร้างสรรค์ร่วมกับกลุ่ม Creative Nakhon โดยเงินทุนหลักมาจากสมาคมสถาปนิกทัศนียภาพ
คุณหมอบัญชา พงษ์พาณิชย์ เจ้าของอาคารในย่านท่าวังให้ความสนใจและเข้าร่วมงาน
- 2564 – สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สนับสนุนงบประมาณจำนวน 500,000 บาท
สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) สนับสนุนงบประมาณจำนวน 500,000 บาท
เทศบาลนครนครศรีธรรมราช เข้ามาอำนวยความสะดวกในการจัดงาน
หน่วยงานราชการในจังหวัดให้ความสนใจ ส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ และร่วมพิธีเปิด

4) ช่วงจับโอกาสเชิงธุรกิจ (ช่วงปี พ.ศ. 2563)

จุดเปลี่ยนสำคัญคือเครือข่ายทางธุรกิจและนักธุรกิจที่เข้ามาสนับสนุน รวมไปถึงแนะนำช่องทางทางงบประมาณในการขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ในช่วงปี พ.ศ. 2563 มีการซื้อขายผลงานหลังจากการจัดกิจกรรม สร้างโอกาสทางธุรกิจ ต่อยอดงานสร้างสรรค์ให้มีมูลค่า ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาวงการงานสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม

4.3 มวลชนสร้างสรรค์ในพื้นที่

จากผลการศึกษายังพบความเป็นจริงที่สอดคล้องกับทฤษฎีมวลชนสร้างสรรค์ (Creative Class) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และมีความสำคัญอย่างยิ่ง Richard Florida (2004) ได้กำหนดกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ไว้มากมาย ทั้งวิศวกร สถาปนิก นักออกแบบ นักเรียน นักศึกษา ศิลปิน นักแต่งเพลงและนักแสดงทางด้านบันเทิง เนื่องจากกลุ่มอาชีพดังกล่าวเป็นแรงงานทักษะสูง สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สร้างแนวคิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่หรือความคิดสร้างสรรค์แบบ คนเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก เพราะมีความเป็นตัวของตัวเองสูงและมีความแตกต่างทางด้านความคิดและจิตใจ ซึ่งสามารถเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเมืองได้

จากการศึกษาพบว่ากลุ่ม Creative Nakhon เป็นกลุ่มที่ริเริ่มกิจกรรมสร้างสรรค์ และเป็นกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์ตามทฤษฎีมวลชนสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญใน

การขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยนักออกแบบ สถาปนิก ศิลปิน นักเขียน อาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษา เป็นต้น โดยมีจุดแข็งหลักคือ ศักยภาพทางด้านความคิด แนวคิดในการสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และความสามารถในการดึงดูดทรัพยากรสร้างสรรค์และมวลชนสร้างสรรค์เข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาสู่ย่านสร้างสรรค์ แต่หากมองการพัฒนาในระยะยาว จำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในรูปแบบที่ยั่งยืนขึ้น โดยการจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์ขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็ได้มีการขอความร่วมมือจาก ภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จากภาคีภาครัฐ อาทิ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงเอกชนและเจ้าของ ธุรกิจต่าง ๆ ที่มองเห็นศักยภาพของกลุ่มนักสร้างสรรค์และร่วมลงทุนเพื่อพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาทุกปี

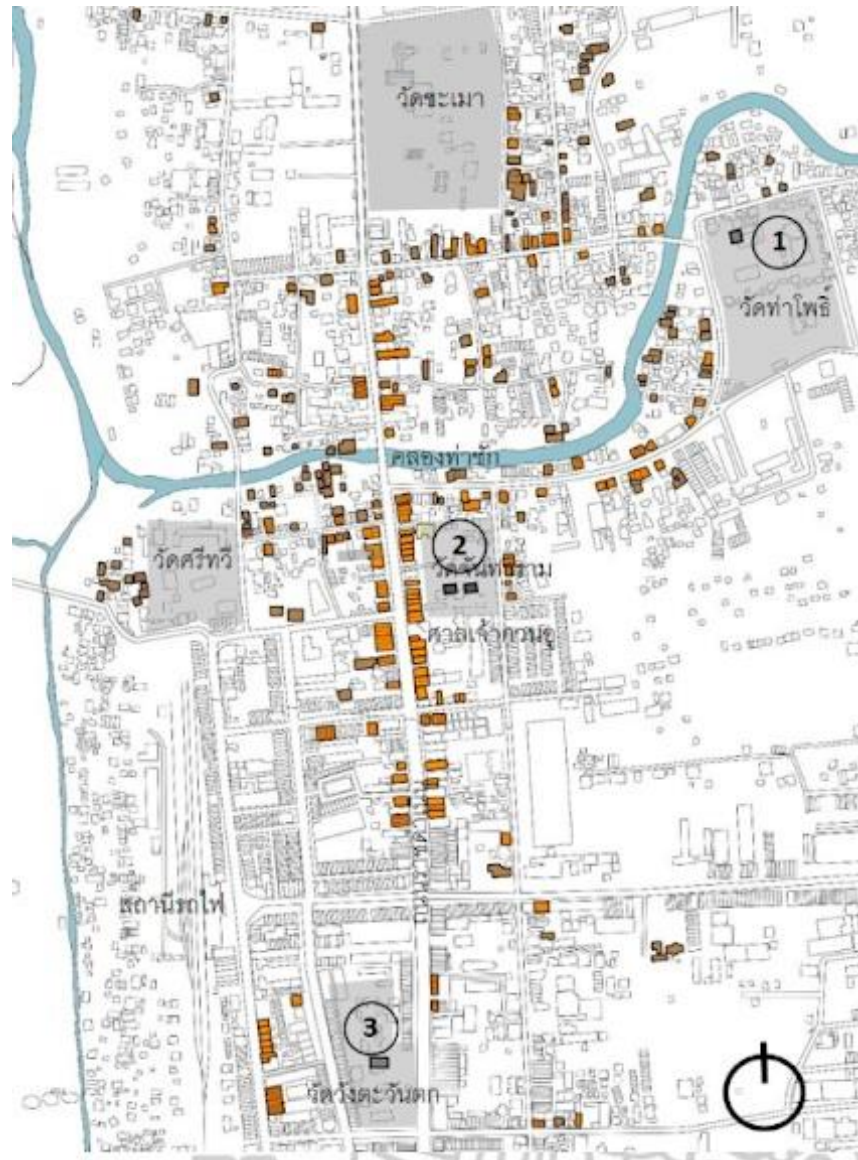
4.4 การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์

กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบของงาน Creative Nakhon มีการจัดมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปีที่ 1 – 2 จัดงานในอาคารเดียว เป็นอาคารรูปแบบสตูดิโอศิลปะและอยู่นอกพื้นที่เมืองเก่า ส่วนปีที่ 3 จัดงานในพื้นที่สวนสาธารณะสนามหน้าเมืองอยู่ในพื้นที่เมืองเก่า ทำให้เห็นความสามารถในการสร้างความแตกต่าง สร้างเอกลักษณ์และเผยความน่าจะเป็นในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จากการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในปีที่ 4 อีกทั้งสามารถสืบทอดคุณค่าของอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นให้แก่คนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ จากการสัมภาษณ์นักสร้างสรรค์ในการจัดงานครั้งที่ 4 พบว่ามีการคัดเลือกอาคารที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นจำนวนมาก และพบว่าการคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการนำอาคารมรดกวัฒนธรรมมาใช้งานให้สอดคล้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้

- 1) อาคารสำคัญของย่าน ที่จำเป็นต้องสร้างการรับรู้
- 2) อาคารมีลักษณะพื้นที่ที่น่าสนใจ สร้างความรู้สึกพิเศษ
- 3) อาคารมีเรื่องราวหรือประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ
- 4) เจ้าของอาคารต้องการเปิดพื้นที่ให้เกิดการรับรู้

จากแผนที่แสดงมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า (ภาพที่ 19) มีอาคารที่มีคุณค่าจำนวนมากโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว และโบราณสถาน ซึ่งจากแผนที่แสดงอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือกมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4 (ภาพที่ 23) ทำให้เห็นว่าอาคารประเภท

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถวนั้นถูกนำมาใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด เนื่องจากเป็นอาคารที่เกาะกลุ่มอยู่บนถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นถนนสายหลักของย่าน และส่วนใหญ่เคยเป็นอาคารพาณิชย์กรรมในอดีตทำให้เข้าถึงง่าย

สัญลักษณ์

	สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว	①	ตึกรัตนฮัท วัดท่าโพธิ์
	สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว	②	กฎิวัดจันทาราม
	โบราณสถาน	③	กฎิวัดวังตะขอมงคล

ภาพที่ 19 แผนที่แสดงมรดกวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า
ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

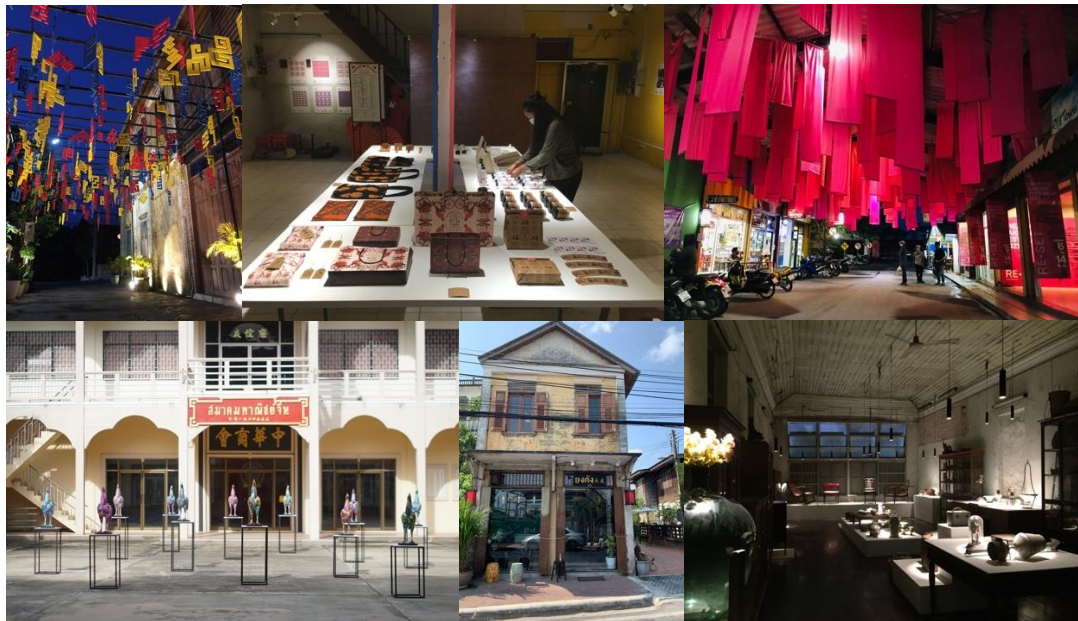
ภาพที่ 20 ตัวอย่างอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า

ที่มา: วิรุจ ถิ่นนคร, 2562

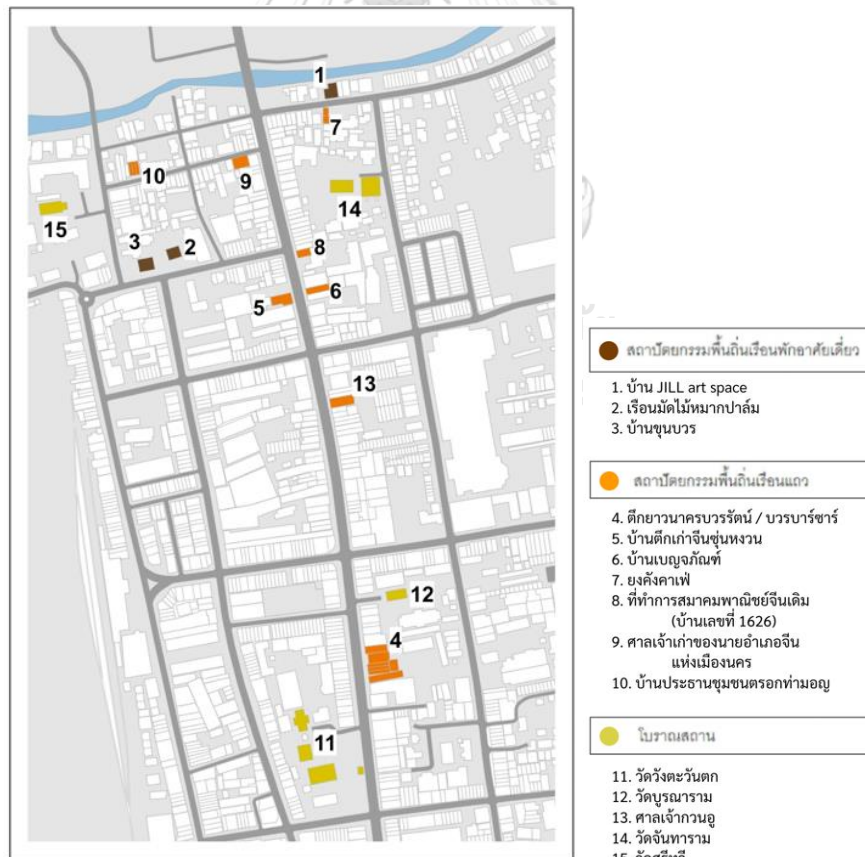

ภาพที่ 21 แผนที่แสดงอาคารทั้งหมดที่ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 22 ตัวอย่างอาคารที่ใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4
ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/>

ภาพที่ 23 แผนที่แสดงอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือกมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 24 ตัวอย่างอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกคัดเลือกมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ครั้งที่ 4
ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/>

อาคารมรดกวัฒนธรรมที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้วิจัยค้นคว้าประวัติความเป็นมาจากหนังสือ Re-set “คิดใหม่ ในย่านเก่า” (ศุภชัย แก้วทองงค์ และ กริยา บิลยะลา, 2564) ร่วมกับศึกษาการใช้งานอาคารโดยณัฏฐนิช จำรูญโรจน์ (2563) โดยมีความเป็นมาและรายละเอียดโดยย่อ ตามหัวข้อ ต่อไปนี้

4.4.1 บ้าน Jill art space

เป็นบ้านริมคลองที่สามารถเชื่อมต่อไปยังปากน้ำ ลักษณะทางกายภาพเป็นบ้านชั้นเดียวยกสูง สร้างด้วยไม้ทั้งหลัง สร้างราวปี พ.ศ.2512 เจ้าของเดิมประกอบอาชีพเกี่ยวกับรับซื้อขายอาหารทะเล รับสินค้าจากชาวประมงและส่งค้าขายในตลาดเย็น ภายในปี 2545 ได้ถูกพัฒนาโดยเจ้าของเดียวกับอาคารยังคงคาเฟ่ โดยมีการออกแบบร่วมสมัย ใช้แนวคิดต่อยอดกิจกรรมสร้างสรรค์ ขยายสู่พื้นที่ริมคลอง เพื่อเชื่อมโยงให้คนกลับสู่วิถีชีวิตและชุมชนในอดีต พร้อมเป็นศูนย์กลางพื้นที่สาธารณะริมน้ำ สำหรับผู้ที่สนใจ ปัจจุบันยังเป็นพื้นที่สำหรับการรวมกลุ่มเล็ก ๆ

ภาพที่ 25 บ้าน Jill art space

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.2 เรือนมดไม้หมากปาล์ม

อาคารมดไม้หมากปาล์ม สร้างจากไม้หมอนรถไฟทิ้งหลัง แต่เดิมเคยเป็นร้านอาหารมดไม้ ก่อนได้ปรับเปลี่ยนเป็นสวนสร้างสุขหมากปาล์ม และปัจจุบันกำลังดำเนินการปรับปรุงภายใต้การออกแบบเพื่อเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานใหม่เป็น The Library At Nakhon ในฐานะศูนย์การเรียนรู้ และพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน

ภาพที่ 26 เรือนมดไม้หมากปาล์ม

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.3 บ้านขุนบวร

บ้านพักของขุนบวรรัตนารักษ์ช่วงเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ.2433-2515 คหบดีแห่งเมืองนคร ผู้อำนวยการก่อสร้างอาคารบนสวนละมุดริมคลองท่าเมื่อปีพ.ศ. 2498 โดยช่างเฟอร์นิเจอร์น้ำเซ่งไถ่ แห่งเมืองนคร สถาปัตยกรรมแบบโมเดิร์นที่มีกลิ่นอายของศิลปะอาร์ตเดโคปรากฏอยู่เล็กน้อย เคยใช้เป็นสถานรับรองแขกบ้านแขกเมืองของเมืองนครที่แวะเวียนมา เมื่อปีพ.ศ. 2557 ได้ทำการบูรณะครั้ง

ใหญ่ โดยทีมช่างจากบริษัททวีมงคล ซึ่งยังคงสภาพตัวอาคาร เครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีมาแต่เดิมไว้อย่างครบถ้วน

ภาพที่ 27 บ้านขุนบวร

ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/photos/pcb.888689211771043/888688855104412/>

4.4.4 อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบารุชา

เดิมเป็นพื้นที่ว่างใจกลางย่านท่าวัง ตั้งอยู่ระหว่างวัดบูรณาราม วัดเสาชงทอง วัดวังตะวันออก และวัดวังตะวันตก นักวิชาการคาดว่า อาจเป็นจุดตั้งทัพหรือรับศึกที่เข้าทางคูขวาง ทั้งสถานที่แห่งนี้ยังคงเป็นสถานที่ตั้งของโรงน้ำแข็งและโรงไฟฟ้าแห่งแรกของเมืองที่ดำเนินการโดยขุนเศรษฐภักดี ต่อมาในช่วงปี 2530 ได้พัฒนาเป็นบวรบารุชา ศูนย์รวมด้านอาหารการกินระดับตำนานจนเป็นจุดเริ่มต้นของร้านน้ำชาบังบัว เฮาคอฟฟี ลิกอร์เบเกอรี่ ครัวนคร บ้านละคร และ ร็อค 99 ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงเป็นศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ของเมือง

ตึกแห่งนี้สร้างเมื่อราวปีพ.ศ.2440 โดยชาวจีนผู้ทำกิจการค้าแร่จากสิงคโปร์ ก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นสถานพยาบาลของจีนแซจากเชียงใหม่ โรงเรียนจีนสยาม นครศรีธรรมราช ที่ทำการนครสมาคม โรงเตี้ยมที่พักแรม รวมทั้งโรงยาฝิ่น และโรงไม้เฟอร์นิเจอร์ตามลำดับ จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2527 เจ้าของตึกแห่งนี้จึงปรับใช้สถานที่ให้เป็นสวนสร้างสรรค์และสวนหนังสือนาคร-บวรรัตน์ อันกลายเป็นแหล่งชุมชนทรัพยากรปัญญา พร้อมด้วยสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานจีนฝรั่ง ปัจจุบัน ได้มีการออกแบบ บูรณะและพัฒนาตึกแห่งนี้อีกครั้ง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างยุคสมัยเมื่อ 120 ปี และ 60 ปีก่อน สู่อนาคตข้างหน้า (Creative Nakhon, 2564)

ภาพที่ 28 อาคารนครบรรทัดหรือบรรบาร์ซาร์ในอดีต

ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/photos/pcb.884812378825393/884811395492158/>

ภาพที่ 29 อาคารนครบรรทัดหรือบรรบาร์ซาร์ในปัจจุบัน

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.5 บ้านตึกเก่าจีนชุนหงวน

หนึ่งในตึกรุ่นแรก ๆ ของเมืองนคร ตามรายงานราชการมณฑลนครศรีธรรมราช ร.ศ.117 (พ.ศ.2442) ของพระยาสุขุมนัยวินิต นำขึ้นกราบบังคมทูลรัชกาลที่ 5 ว่าเงินซ้ำเองกับเงินชุนหงวน ได้ก่อตึกขึ้นแล้วคนละหลัง เคยเป็นร้านค้าของเจ้าแก้มชุนหงวน ในสกุลลิมปิชาติ ผู้เป็นคหบดีคนสำคัญของเมืองนคร และอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ เคยรับทำคดีให้เป็นคดีแรก ต่อมา อาคารหลังนี้ถูกเปลี่ยนเป็นสถานพยาบาลแผนปัจจุบันของนายแพทย์สัณฐาน มิตรกุล และบริษัท บวร มอเตอร์ จำกัด ในปัจจุบัน

ภาพที่ 30 บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน

ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/photos/pcb.886143325358965/886141368692494/>

4.4.6 บ้านเบญจภักดิ์

ตึกแถวสองคูหา สร้างในราวทศวรรษที่ 2480 - 2500 โดยใช้โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ด้วยรูปแบบและเทคนิคการก่อสร้างตามความนิยมในสไตล์โมเดิร์นที่เข้าสู่ท่าวังในช่วงเวลานั้น ถ้าสังเกตจากระยะสายตาจะมองเห็นแนวสันหลังคาสูงทั้งสองฝั่งของตึกซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสืบทอดรูปแบบของผนังกันไฟที่มีอยู่ในตึกแถวจีนยุคโบราณมาใช้สะท้อนถึงการรักษาคุณลักษณะบางอย่างจากอดีตไว้ ซึ่งเป็นไปตามอุดมการณ์ของเจ้าของตึกร่วมกับผู้ก่อสร้างที่ฝากไว้ให้ผู้คนรุ่นหลังคิดและเห็นการผสมผสานและการปรับตัวผ่านตัวอาคาร

ภาพที่ 31 บ้านเบญจภักดิ์

ที่มา: <https://www.facebook.com/Creativenakhon/photos/pcb.885508618755769/885505628756068/>

4.4.7 ยงคังคาเฟ่

คาเฟ่ในบ้านอายุ 100 ปี ตกแต่งสไตล์จีนร่วมสมัย เดิมเป็นคลินิกแพทย์แผนจีนและร้านขายยาตั้งเดิมชื่อว่า "ยงคัง" ของคุณหมอเฮินเยิน แซ่ลิ้มที่เดิมตั้งอยู่ถนนราชดำเนิน โดยมีการรักษาแพทย์แผนจีนและคลินิกทันตกรรมรวมถึงเป็นร้านขายยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2469-2529 ส่วนตัวอาคารนั้นเป็นบ้านของนายฟ่ง กิจวิบูลย์ เดิมบริการขนส่งสินค้าด้วยเกวียนจากท่าเรือวัดจันทาราม ริมคลองท่าวัง ต่อมาอยู่ในความดูแลของพี่น้องอนุตรเศรษฐ์ ก่อนเริ่มอนุรักษ์บ้านเดิม ออกแบบให้มีกิจกรรมใหม่และยังมีความสวยงามผสมผสานความทันสมัยและคงกลิ่นอายจีนดั้งเดิม

ภาพที่ 32 ยงคังคาเฟ่

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.8 ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)

อาคารตั้งในย่านการค้าของชุมชนที่ต่อเนื่องจากย่านการค้าบริเวณคลองท่าชักซึ่งในช่วงที่มีการใช้การสัญจรทางน้ำในอดีต โดยขยายตัวเป็นร้านค้ากึ่งที่พักอาศัยในยุคแรก รูปแบบอาคารได้รับอิทธิพลจากตึกแถวในสิงคโปร์ในช่วงที่มีการติดต่อค้าขายกับปีนังและสิงคโปร์ในอดีต อาคารมีสภาพดี โครงสร้างมั่นคงแข็งแรง มีอายุประมาณ 120 ปี แม้ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนการใช้สอยของอาคารเป็นร้านขายเฟอร์นิเจอร์ แต่อาคารแห่งนี้ก็ถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของชุมชนท่าวัง

ในด้านลักษณะทางสถาปัตยกรรม ด้านหน้าอาคารมีรูปแบบโคโลเนียล มีทางเดินในร่ม (Covered Arcade) ทั้งยังมีการประดับตกแต่งภายในด้วยลายฉลุไม้บริเวณประตูทางเข้า เป็นตึกแถวสองชั้นมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่วางสินค้าเฟอร์นิเจอร์ ชั้นสองปัจจุบันเป็นที่เก็บ

ของ อาคารตึกถนนราชดำเนิน อยู่ภายในย่านการค้าที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีความกลมกลืนกับ
กลุ่มอาคารตึกแถวรูปแบบโคโลเนียลริมถนนราชดำเนิน

ภาพที่ 33 ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.9 ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร

ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร มีลักษณะเป็นบ้านตึกและเรือนไม้ 2 ชั้น ใน
ตรอกท่าวังท่ามอญ เลียบคลองท่าซึกบริเวณใกล้หัวสะพานราเมศวร์ เดิมเป็นเคหสถานและศาล
เจ้าของขุนนางจีนรักษ์ (หลี่ซำเฮง) นายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร ผู้รับเหมาภาษีและผูกปี้คนจีนใน
เมืองนคร ช่วงสมัยรัชกาลที่ 5-6 ปัจจุบันควมรวมเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท บวรพาณิชย์ จำกัด

4.4.10 บ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ

ชุดอาคารที่ประกอบขึ้นด้วยความหลากหลายของเรื่องราวภูมิหลังของผู้อยู่อาศัย ไม่ว่าจะ
เป็น 2 ห้องแรกเดิมเคยเป็นโรงงานผลิตลูกชิ้นปลา ส่วนห้องถัดมาคือ ร้านจำหน่ายสินค้าสารพัดอย่าง
นำเข้าจากปาดังเบซาร์ ต่อมาคุณสุเมธ รัตนวรรณ ประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ได้เข้ามาเป็นเจ้าของ
ต่อ การใช้งานในปัจจุบันจึงเป็นบ้านพักอาศัยส่วนบุคคล

4.4.11 วัดวังตะวันตก

กุฏิทรงไทย หรือ กุฏิร้อยปีตั้งอยู่ในวัดวังตะวันตก ริมถนนราชดำเนิน ในตอนแรก เป็นวังของหม่อมปราง ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ ท่าวัง ตามประวัติกล่าวว่า เมื่อครั้งเจ้าจอมมารดาปรางประทับอยู่ที่วังตะวันตก ออก โปรดให้ปรับปรุงป่าช้าแรดตรงข้ามกับวัง เป็นกุฏิไม้ทรงไทยเรือนเครื่องสับ 3 หลัง มีหลังคาจั่วแต่ละหลังคาคลุมเชื่อมต่อกัน ตัวเรือนฝาปะ กัน ตามประตู หน้าต่างและช่องลม ประดับด้วยลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองนคร ต่อมามีการประกอบสร้างขึ้นใหม่เมื่อพุทธศักราช 2431 โดยพระครูกาชาด นามเดิมว่า ย่อง เจ้าอาวาสวัดวังตะวันตกในเวลานั้น ท่านมีวัตถุประสงค์จะให้เป็นที่สำหรับบอาศัยเล่าเรียนพระธรรม ผู้คนใช้เวลาก่อสร้างวัดวังตะวันตกถึง 13 ปี ทำให้สถานที่แห่งนี้กลายเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความสมบูรณ์มากและมีความเก่าแก่มาก ด้วยอายุอาคารมากกว่า 100 ปี เรือนหลังกลางเป็นห้องโถงโล่งและเรือนอีก 2 หลัง ในด้านสุนทรียภาพนั้น เราจะเห็นได้ว่า ภายในวัดวังตะวันตกยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เล่าตำนานเมืองนครและตำนานพระธาตุฯ โดยอิงจากกลอนสวดโบราณอีกด้วย

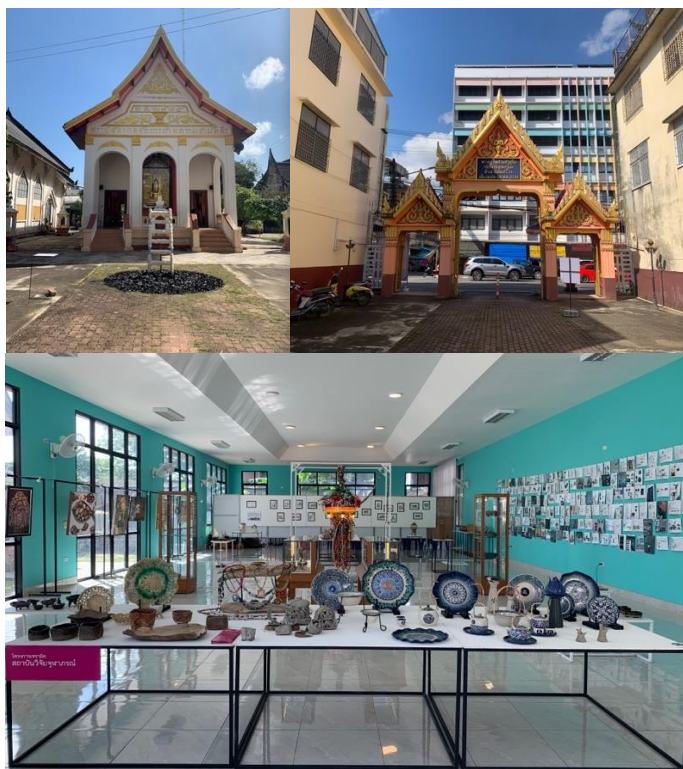
ภาพที่ 34 วัดวังตะวันตก

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.12 วัดบูรณาราม

ในอดีตราว 400 กว่าปีก่อน พื้นที่แห่งนี้ เป็นพื้นที่ชุมนุมของกองทัพเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อเตรียมรับศึกโจรสลัด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้คนมารวมตัวกันจำนวนมากหลังจากการชุมนุมทัพครั้งนั้นกว่า 200 ปี วัดจึงถูกตั้งขึ้นโดยได้รับการขนานนามตามชื่อพื้นที่ คือวัดบูรณารามในปีพ.ศ.2470 และ

เปลี่ยนเป็นวัดบูรณาราม ในปีพ.ศ.2480 จากชื่อเดิม “วัดแห่งการสามัคคีชุมนุม” ปัจจุบันเป็นวัดแห่งความสมบูรณ์เพียบพร้อม เมื่อหันหลังจากถนนจะพบพื้นที่ขนาดเล็กที่เรียบง่ายซึ่งเหมาะกับการสงบจิตใจได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 35 วัดบูรณาราม

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.13 ศาลเจ้ากวนอู

ศาลเจ้ากวนอูก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2430 ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยนายหลี่ซำเฮง พ่อค้าชาวจีนแต้จิ๋ว คนสำคัญของชุมชนท่าวังและได้ยกพื้นที่ให้ตั้งสมาคมพาณิชย์จีนนครศรีธรรมราช อาคารเดิมเป็นอาคารไม้และต่อมาสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นศูนย์รวมจิตและสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชนชาวจีนท่าวังถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ตัวอาคารมีสภาพดี โครงสร้างมั่นคงแข็งแรงด้วยอายุประมาณ 90 ปี

อาคารสองชั้น โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ชั้นล่างเป็นห้องเก็บของ และช่องทางถนนเพื่อไปยังลานโล่งด้านหลังศาลเจ้าและตึกสมาคมพาณิชย์จีน เป็นพื้นที่หลอมรวมวัฒนธรรมจีน จัดกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ เนื่องจากท่าวังเป็นชุมชนการค้าที่มีชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นที่และเป็นที่ศูนย์รวมจิตใจของชาวจีนในชุมชนท่าวังตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 36 ศาลเจ้ากวนอู

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.14 วัดจันทาราม

กุฏิวัดจันทารามมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชุมชนท่าวัง เดิมเป็นโรงเรียนสอนวิชาช่างต่าง ๆ เป็นพื้นที่บ่มเพาะและพัฒนางานช่างในอดีต ทั้งงานไม้ งานปูน และงานประณีตศิลป์ และยังเป็นย่านชุมชนของตระกูลช่างฝีมือด้วย ต่อมา ท่านเจ้าคุณรัตนธัมมณี (ม่วง) ได้ก่อตั้งโรงเรียนศิลปหัตถกรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านถือเป็นพระคุณสำคัญในสมัย ร.5 เนื่องจากอาคารนี้เป็นอาคารเก่าแก่ ทำให้อาคารนี้ถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความสมบูรณ์มากและมีความเก่าแก่มาก ด้วยอายุหลายศตวรรษ

ในด้านจุดเด่นและสถาปัตยกรรมอันงดงาม ตัวกุฏิวัดจันทารามมีลวดลายศิลปกรรมและรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สวยงามมากเป็นเรือนยกพื้นชั้นเดียว จุดเด่นของตัวอาคารอยู่ที่ การเข้าไม้ และลวดลายฉลุที่เป็นลายเฉพาะของช่างนครศรีธรรมราช อาคารตั้งอยู่บนลานทรายแบบสภาพแวดล้อมดั้งเดิม โดยรอบประกอบด้วย โบสถ์วิหาร กุฏิ และต้นไม้ใหญ่หลายต้นมีบรรยากาศร่มรื่น อาคารมีความกลมกลืน มีอาคารโดยรอบเป็นกลุ่มอาคารกุฏิโครงสร้างไม้และอาคารเรือนแถวไม้บริเวณโดยรอบวัด

ภาพที่ 37 วัดจันทาราม

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.4.15 วัดศรีทิว

วัดศรีทิว สถานที่แห่งนี้ได้รับการจดทะเบียนตั้งขึ้นเป็นวัดในปีพุทธศักราช 2398 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยใช้ชื่อว่า “วัดท่ามอญ” ทั้งนี้เพราะที่ตั้งวัดอยู่ติดกับท่าน้ำในบริเวณชุมชนที่อยู่อาศัยของชาวมอญ ซึ่งเข้ามาติดต่อค้าขายทางเรือกับชาวเมืองนครศรีธรรมราช โดยธรรมชาติแล้ว ชาวมอญเป็นชนชาติที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดังนั้น พวกเขาจึงสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจอันได้แก่ พระพุทธรูป และศาลาหลังเล็ก ๆ ขึ้น เพื่อประกอบการบุญต่าง ๆ ภายในชุมชน อีกทั้งยังได้จัดสร้างที่พักเอาไว้ เพื่อให้พระสงฆ์ได้อยู่ประจำภายในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ เจ้าอาวาสยังคงดูแลวัดนี้สืบต่อกันมาโดยตลอด และมีเจ้าอาวาสที่ได้ดำรงสมณศักดิ์เป็น “พระครูศรีสุธรรมรัต” ถึงสองรูป คือ พระครูศรีสุธรรมรัต และ พระครูศรีสุธรรมรัต พระศรีธรรมประสาธน์ เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและเจ้าคณะ จังหวัดนครศรีธรรมราชในเวลานั้น (พุทธศักราช 2474 ถึง 2505) จึงได้เปลี่ยนชื่อวัดนี้เป็น “วัดศรีทิว” โดยคำว่า “ศรี” ถูกนำมาจากพยางค์แรกของสมณศักดิ์ของท่านพระครูทั้งสอง ส่วนคำว่า “ทิว” นั้นถูกแปลงมาจากคำว่า “ทิว” ที่แปลว่าสอง แต่เดิมแล้ว มีการเรียกวัดนี้ว่า วัดท่ามอญ อันมาจากเรื่องเล่าที่ว่า 100 ปีก่อนชาวมอญเคยนำเรือสินค้าขึ้นมาค้าขายยังท่าแห่งนี้ ต่อมา ราวทศวรรษที่ 2480 – 2500 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดศรีทิว นอกจากนี้ จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งคือ พระพุทธรูปสารเมธี เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้มีแนวคิดในการปรับปรุงวัดแห่งนี้ให้ร่มรื่นโดยใช้ต้นไม้และธรรมชาติ เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้วัดแห่งนี้กลายเป็นศูนย์กลางของการเผยแผ่ธรรมะที่สัปปายะตามเป้าหมายของพุทธศาสนา

ภาพที่ 38 วัดศรีทิว

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

จากการสำรวจพื้นที่และศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผู้ศึกษาจึงได้สรุปตารางการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในเวลาทั่วไปและการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในช่วงที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในช่วงเทศกาลและนอกช่วงเทศกาลสร้างสรรค์

อาคารมรดกวัฒนธรรม	การใช้งานในเวลาทั่วไป	การใช้งานในช่วงที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว		
1.บ้าน JILL art space	2512 - อยู่อาศัย 2545 - ไม่มีการใช้งาน ปัจจุบัน - Art Gallery	- Art Gallery - ศูนย์กลางกิจกรรมริมน้ำ - พื้นที่สร้างสรรค์
2.เรือนมัตไม้หมากปาล์ม	ไม่ทราบปี - ร้านอาหาร ไม่ทราบปี - บ้านสวน ปัจจุบัน - ห้องสมุดเมืองนครฯ	- ห้องสมุดเมืองนครฯ
3.บ้านขุนบวร	ปัจจุบัน - พิพิธภัณฑ์	- พิพิธภัณฑ์
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว		
4.ตึกยวณครบรรทัดณ์/บรรบารุชาร์	2530 - ศูนย์กลางการค้าและอาหาร ไม่ทราบปี - ไม่มีการใช้งาน ปัจจุบัน - ศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ (ระหว่างการปรับปรุง)	- อาคารศูนย์กลางการจัดกิจกรรม - จุดเปลี่ยนถ่ายกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ - Exhibition - พิพิธภัณฑ์ของสะสม
5.บ้านตึกเก่าจีนขุนหวงวน	2442 - ร้านค้า / สถานพยาบาล ปัจจุบัน - ไม่มีการใช้งาน	- Exhibition
6.บ้านเบญจกัณฑ์	ปัจจุบัน - ไม่มีการใช้งาน	- Exhibition
7.ยงคังคาเฟ่	2469 - คลินิกแพทย์แผนจีน / ร้านขายยา 2529 - ไม่มีการใช้งาน ปัจจุบัน - ร้านคาเฟ่	- ร้านคาเฟ่ - Exhibition
8.ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)	ไม่ทราบปี - ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม ปัจจุบัน - ร้านขายเฟอร์นิเจอร์	- Art Installation
9.ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภोजินแห่งเมืองนคร	ไม่ทราบปี - ศาลเจ้า ปัจจุบัน - ไม่มีการใช้งาน	- Art Installation
10.บ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ	ไม่ทราบปี - ร้านค้า ปัจจุบัน - อยู่อาศัย	- Art Installation
โบราณสถาน		
11.วัดวังตะขันทก	ปัจจุบัน - วัด / พิพิธภัณฑ์	- พิพิธภัณฑ์
12.วัดบูรณาราม	ปัจจุบัน - วัด	- Exhibition
13.ศาลเจ้ากวนอู	ปัจจุบัน - ศาลเจ้า	- Art Installation
14.วัดจันทาราม	ปัจจุบัน - วัด	- Art Installation
15.วัดศรีทวี	ปัจจุบัน - วัด	- Exhibition

ที่มา: การสำรวจโดยผู้วิจัย, 2565

ตารางที่ 3 สรุปการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์จำแนกตามคุณลักษณะของพื้นที่สร้างสรรค์ตามแนวคิด Creative Places (Helmy, 2015)

อาคารมรดกวัฒนธรรม	Attributes of Creative Places																
	innovative			livable		connectivity		interactive		flexible		imaging			sense of place		
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	5.1.	5.2.	6.1.	6.2.	6.3.	7.1.	7.2.	7.3.
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนพักอาศัยเดี่ยว																	
1.บ้าน JLL art space	/		/*			/	/	/	/*	/		/			/	/*	
2.เรือนมดไม้หมากปาล์ม				/	/							/	/	/	/		
3.บ้านขุนบวร					/							/	/	/	/	/	
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนแถว																	
4.ตึกยวนาครบรรณรัตน์/ บวรบุรีชาร์	/		/*	/	/	/	/	/*	/*	/	/	/	/	/	/	/	/*
5.บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน				/*						/			/	/			
6.บ้านเบญจภรณ์			/*	/*				/*	/				/	/			
7.ยงคังคาเฟ่	/		/				/					/	/	/	/	/	/
8.ที่ทำการสมาคมพาณิชย์ จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)				/*						/			/	/			
9.ศาลเจ้าเก่าของ นายอำเภอจีนแห่งเมือง นคร				/*						/			/	/			
10.บ้านประธานชุมชน ตรอกท่ามอญ				/*	/												
โบราณสถาน																	
11.วัดวังตะวันตก				/*	/								/	/			
12.วัดบูรณาราม				/*	/								/	/	/		
13.ศาลเจ้ากวนอู						/				/	/	/	/	/		/	
14.วัดจันทาราม				/*	/	/										/	/
15.วัดศรีทวี				/*	/								/	/	/		

สัญลักษณ์ : / มีการใช้งานเป็นปกติ, /* มีการใช้งานเฉพาะช่วงเทศกาล

ที่มา: การสำรวจโดยผู้วิจัย, 2565

1. Innovative (นวัตกรรม)	1.1. การออกแบบสภาพแวดล้อมเดิม โดยแนวคิดใหม่ 1.2. การออกแบบโดยใช้แนวคิดเดิม ในสภาพแวดล้อมใหม่ 1.3. การสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้ใช้งาน
2. Livability (ความน่าอยู่)	2.1. การใช้งานพื้นที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นพื้นที่อำนวยความสะดวก สามารถรองรับกิจกรรมได้ดี 2.2. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความน่าอยู่ สร้างความปลอดภัย

3. Connectivity (การเชื่อมต่อ)	3.1. เชื่อมต่อพื้นที่หนึ่งกับพื้นที่หนึ่งเข้าด้วยกัน 3.2. เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ หรือเชื่อมโยงกิจกรรมอื่น ๆ
4. Interactive (ปฏิสัมพันธ์)	4.1. ทำให้คนสามารถพบปะและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมทางสังคม สร้างความรู้สึกเป็นส่วนร่วม สร้างความผูกพัน และลดช่องว่างทางสังคม 4.2. สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันสถานที่หรือกิจกรรม
5. Flexible (ความยืดหยุ่น)	5.1. เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้งาน สามารถรองรับการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไป 5.2. ใช้งานได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบและกิจกรรม
6. Imaging (ภาพลักษณ์)	6.1. สร้างความประทับใจทางสายตา สร้างความรู้สึกเชิงบวกต่อสถานที่ 6.2. สร้างความโดดเด่นในเชิงการรับรู้และจดจำ 6.3. สร้างเอกลักษณ์ให้กับสถานที่หรือสถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์
7. Sense of place (ความเป็นสถานที่)	7.1. มีลักษณะทางกายภาพเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่หรือท้องถิ่น 7.2. ส่งเสริมและกระตุ้นความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น 7.3. เกิดการรวมกลุ่มของคนในพื้นที่อย่างเป็นธรรมชาติ

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกรอบแนวคิด Creative Places (Helmy, 2015) ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่เมืองให้น่าอยู่และมีชีวิตชีวมากขึ้นที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ มาใช้วิเคราะห์อาคารมรดกวัฒนธรรมทั้งหมดที่นำมาใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อหาว่าแต่ละแห่งมีคุณลักษณะที่ส่งเสริมต่อการเป็นพื้นที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์อย่างไรบ้าง และวิเคราะห์ศักยภาพของอาคารมรดกวัฒนธรรมกับการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ของย่านท่าวัง นครศรีธรรมราช ได้ผลดังตารางที่ 3

จากการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดดังกล่าวพบว่าการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านท่าวังมีคุณลักษณะตรงกันมากที่สุดในคุณลักษณะด้านความน่าอยู่ (Livability) การใช้งานพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (2.1) และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี (2.2) ทั้งยังเป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ (6.3) และมีลักษณะทางกายภาพเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่หรือท้องถิ่น (7.1)

อาคารประเภทโบราณสถานมีการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพในช่วงเทศกาลและยังมีคุณลักษณะเป็นพื้นที่ส่งเสริมการอยู่อาศัยของคนในชุมชนในช่วงนอกเทศกาล แต่ในการเป็นสถานที่สร้างสรรค์นั้น ยังขาดมิติของการสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือการออกแบบใหม่ ๆ และมิติของการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทั้งระหว่างคน กิจกรรมและสถานที่ รวมไปถึงขาดความยืดหยุ่นในการใช้งาน ไม่สามารถรองรับการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ส่วนอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นสถานที่สร้างสรรค์มากที่สุด ได้แก่ ตึกยวนาครบรรวรรณ์หรือบรรবার์ชาร์ โดยมีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ 7 ข้อ บ้าน JILL art space 6 ข้อ และยงค์คาเฟ่ 4 ข้อ จากคุณสมบัติทั้งหมด จะพบว่าอาคารทั้งสามมีคุณสมบัติร่วมกันหลายประการ เช่น การออกแบบสภาพแวดล้อมเดิมโดยมีการใช้แนวคิดแบบใหม่ (1.1) และสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ (1.3) ทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ หรือ

เชื่อมโยงกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (3.2) ทำให้ผู้ใช้งานเสพงานสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมิติของการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทั้งระหว่างคน (4.1) กิจกรรมและสถานที่ได้อย่างสร้างสรรค์ (4.2) มีเอกลักษณ์ (6.3) ทำให้เกิดการจดจำ (6.2) และสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (7.2)

คุณสมบัติของการเป็น Creative Places ตามแนวคิดของ Helmy หากพิจารณาโดยละเอียด จะพบว่าเป็นคุณสมบัติที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมและการใช้งานที่เกิดขึ้นในสถานที่ที่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาคารที่มีการปรับเปลี่ยนการใช้งานไปแล้ว จะมีคุณสมบัติที่ครบครันกว่า เนื่องจากการใช้งานในรูปแบบใหม่ ซึ่งมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางสังคม ดังนั้นหากต้องการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่เมือง การจัดให้มี Creative places จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะเป็นพื้นที่ที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และเน้นย้ำบทบาทของผู้คนในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของเมืองตามแนวคิดของ Landry จึงอนุมานได้ว่าการปรับปรุงอาคารและเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อาคารจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญในการนำไปสู่ผลลัพธ์ในการเป็นย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากการสัมภาษณ์นักสร้างสรรค์และเจ้าของอาคาร พบว่าอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นสถานที่สร้างสรรค์มากที่สุดทั้งสามอาคาร มีที่มาของการเปลี่ยนแปลงการใช้งานอาคาร ดังนี้

อาคารยงค์คาเฟ่ เดิมเป็นคลินิกแพทย์แผนจีนและร้านขายยาดั้งเดิม เปิดให้บริการจนถึงปี พ.ศ.2529 หลังจากนั้นมีการปิดตัวลง จนกระทั่งเจ้าของอาคารเริ่มนำกลับมาอนุรักษ์พัฒนาเป็นร้านกาแฟในปี พ.ศ.2562 และยังคงรักษาเอกลักษณ์อาคารไว้ ทั้งนี้มีการปรับปรุงเกิดขึ้นไล่เรียงกับช่วงเวลาของการเข้ามาของกิจกรรมสร้างสรรค์

คุณเจมส์ เจ้าของอาคารยงค์คาเฟ่ ซึ่งเป็นผู้ที่เคยศึกษาเกี่ยวกับด้านศิลปะ มีความพร้อมทั้งในด้านความคิดและการลงทุน เมื่อตนเป็นเจ้าของอาคารที่มีเอกลักษณ์และเป็นหนึ่งในอาคารประวัติศาสตร์ในย่านท่าวัง จึงมีความคิดที่จะปรับเปลี่ยนการใช้งานให้เป็นจุดขายและจุดท่องเที่ยวของตัวเมืองนครศรีธรรมราช และสามารถตอบโจทย์ความต้องการของคนในปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งคุณเจมส์มีส่วนสำคัญที่เริ่มต้นแนวคิดอนุรักษ์อาคารเก่าในวิถีใหม่ในพื้นที่ด้วย

ภาพที่ 39 ยงคังคาเฟ่

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

บ้าน JILL art space ตั้งอยู่ตรงข้ามกับยงคังคาเฟ่ เป็นบ้านเก่าริมน้ำเลียบคลองท่าซึกหรือคลองท่าวัง จุดที่ใกล้กับสะพานราเมศวร์และท่าเรือขนส่งสินค้าของย่านท่าวังในอดีต ซึ่งบ้านหลังนี้เดิมเป็นพื้นที่รับซื้อขาปลาจากชาวประมงในระยะหนึ่ง จากนั้นเจ้าของได้เสนอขายให้กับคุณเจมส์ เจ้าของอาคารยงคังคาเฟ่ และย้ายออกไปในเวลาต่อมา คุณจิว ซึ่งเป็นพี่น้องของคุณเจมส์ จึงได้เข้ามาเป็นเจ้าของอาคารต่อ เนื่องจากเห็นโอกาสในการพัฒนาจากยงคังคาเฟ่ที่นำมาปรับปรุงและได้รับความสนใจ จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงอาคารไม่เก่าให้ดูทันสมัยขึ้น รองรับการจัดกิจกรรมและจัด Art Gallery ในต้นปี พ.ศ.2564 โดยออกแบบให้เชื่อมโยงสู่พื้นที่ริมคลองตามวิถีชีวิตและสังคมในอดีต และเปิดใช้งานอย่างเป็นทางการครั้งแรกในเทศกาลสร้างสรรค์ที่จัดขึ้นช่วงปลายปี 2564

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 40 บ้าน JILL art space

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ตึกยานาครบวรรัตน์หรือบวรบาร์ซาร์ เป็นอาคารสำคัญที่มีการปรับเปลี่ยนการใช้งานหลังจากการเกิดขึ้นของกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง ซึ่งทำให้เจ้าของอาคารมองเห็น

ศักยภาพในการพัฒนาอาคารในรูปแบบที่สร้างสรรค์ผสมผสานไปกับมรดกวัฒนธรรมในท้องถิ่น

คุณหมอบัญชา พงษ์พานิช เจ้าของอาคารตึกยาวนาครบรรวรรรัตน์ และยังเป็นเจ้าของอาคารจำนวนหลายหลังในย่านท่าวัง เช่น บ้านขุนบวร เรือนมดไม้หมากปาล์ม เป็นต้น โดยคุณหมอบัญชามองว่า ทั้งตนเองและชาวนครศรีธรรมราช มีความผูกพันกับอาคารหลังนี้มาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในยุคที่เป็น “สวนหนังสือ นาค-บรรวรรรัตน์” ซึ่งเป็นแหล่งรวมของปัญญาชน นักเรียนนักศึกษาที่ต่างมาสูมหัวทางปัญญากันตรงนี้ จึงต้องการฟื้นฟูและปรับปรุงอนุรักษ์พัฒนาอาคารตึกยาวนาครบรรวรรรัตน์นี้ขึ้นมาใหม่ด้วยแนวคิดที่มองไปข้างหน้า จึงได้ปรึกษาคณะทำงานจากสถาบันอาศรมศิลป์และสัปปายะ สตูดิโอ จึงได้แผนพัฒนาตึกยาวนาครบรรวรรรัตน์ เป็นศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ของเมือง มีพิพิธภัณฑ์ Co-working Space และห้องสมุดสาธารณะสำหรับเยาวชนและคนเมืองนครศรีธรรมราช โดยจะปรับปรุงแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2566 ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ที่สำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการฟื้นฟูย่านเก่าในวิถีใหม่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ที่ให้ความสำคัญกับมรดกวัฒนธรรม ศิลปะ และเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

ภาพที่ 41 ตึกยาวนาครบรรวรรตินหรือบวรบาร์ชาร์และภาพอนาคตศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์

ที่มา: <https://facebook.com/Creativenakhon/posts/884812378825393>

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับอาคารมรดกวัฒนธรรมทั้งสามนั้น เกิดจากการเล็งเห็นศักยภาพและการลงทุนของเจ้าของอาคารเอง และความมีศักยภาพในการพัฒนาของนักสร้างสรรค์ในพื้นที่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบางส่วนเกิดขึ้นก่อนการเกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ แต่ก็ส่งผลต่อกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์โดยตรง โดยเจ้าของก็เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มนักสร้างสรรค์ และบางส่วนเป็นผลจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งนำมาสู่การลงทุนปรับปรุงฟื้นฟูอาคารเพื่อการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างถาวรในภายหลัง จึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนหนึ่งของการหาความเป็นไปได้ของการปรับปรุง

อาคารที่มีคุณค่า ซึ่งผลของกิจกรรมสามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ได้

สรุปภาพรวมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษาได้ว่า การเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยเริ่มจากการรวมกลุ่มของมวลชนสร้างสรรค์ในนครศรีธรรมราช ซึ่งใช้ชื่อกลุ่มว่า Creative Nakhon จนนำไปสู่การรวบรวมเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้น โดยมีลักษณะเชื่อมต่อกันเป็นลูกโซ่หรือแบบ snowball มีวิธีดึงดูดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างและภาพของงานสร้างสรรค์ที่ต้องการสื่อสารออกไป ซึ่งเกิดจากการกำหนดภาพลักษณ์และภาพอนาคตที่ชัดเจน ทำให้ภาคีต่าง ๆ เห็นศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงได้รับความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน และขยายเครือข่ายนักสร้างสรรค์ได้มากขึ้นและนำไปสู่แนวทางการทางงบประมาณในการขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ทำให้มีการขยายการจัดงานจากภายในอาคารเดี่ยวสู่การจัดงานในระดับย่าน เมื่อมองหาย่านที่น่าสนใจและสอดคล้องต่อการเป็นย่านสร้างสรรค์จึงสังเกตเห็นความสำคัญของย่านท่าวัง เนื่องจากเป็นพื้นที่เมืองเก่าที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและเต็มไปด้วยอาคารมรดกวัฒนธรรมที่น่าสนใจที่สามารถบ่งบอกวัฒนธรรม วิถีชีวิตและสภาพสังคมในอดีตได้ ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เนื่องจากสามารถสร้างความแตกต่าง สร้างเอกลักษณ์และเผยความน่าจะเป็นในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่

อาคารมรดกวัฒนธรรมที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีการคัดเลือกโดยคำนึงถึง 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) อาคารสำคัญของย่าน ที่จำเป็นต้องสร้างการรับรู้ 2) อาคารมีลักษณะพื้นที่ที่น่าสนใจ สร้างความรู้สึพิเศษ 3) อาคารมีเรื่องราวหรือประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ 4) เจ้าของอาคารต้องการเปิดพื้นที่ให้เกิดการรับรู้ โดยจากอาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านทั้งหมด ผู้จัดงานนำมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์เพียง 15 อาคารมรดกวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นอาคารเรือนพักอาศัยเดี่ยว 3 อาคาร เรือนแถว 7 อาคาร และโบราณสถาน 5 อาคาร ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ หรือมีความพิเศษของลักษณะพื้นที่ที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถบอกเล่าคุณค่าต่าง ๆ หรือเรื่องราวสำคัญในอดีตได้

จากการจัดเทศกาลสร้างสรรค์ครั้งที่ 4 ขึ้น ผู้วิจัยได้สำรวจการใช้งานที่สอดคล้องกับคุณลักษณะการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ทั้งในช่วงเทศกาลและนอกช่วงเทศกาล เมื่อวิเคราะห์จึงพบว่าการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านท่าวังมีคุณลักษณะที่โดดเด่นในด้านความน่าอยู่ (Livability) เนื่องจากใช้งานพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ในการเป็นสถานที่สร้างสรรค์นั้น ยังขาดมิติของการสร้างประสบการณ์ใหม่ การออกแบบใหม่ และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ส่วนอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นสถานที่สร้างสรรค์มากที่สุด ได้แก่ ตึก ยาวนาครบรรณรัตน์หรือบรรณารักษ์ บ้าน JILL art space และยงค์คาเฟ่ โดยอาคารทั้งสามมี คุณสมบัติร่วมกันหลายประการ เช่น การสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ การเชื่อมโยงไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ มีเอกลักษณ์ทำให้เกิดการจดจำและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเมื่อ พิจารณาโดยละเอียดพบว่าอาคารทั้งสามมีการปรับเปลี่ยนการใช้งานไปแล้ว เป็นการใช้งานในรูปแบบ ใหม่ ซึ่งมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางสังคม จึงมีคุณสมบัติที่ครบครันกว่า ดังนั้น การ ปรับปรุงอาคารและเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อาคารจึงเป็นเรื่องจำเป็นในการนำไปสู่การเป็นย่าน เศรษฐกิจสร้างสรรค์

บทที่ 5

การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์

จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลของพื้นที่ นำมาสู่การวิเคราะห์การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปจากกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อทราบถึงแนวทางการรับรู้คุณค่าของประชาชนทั่วไปต่อมรดกวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ

การเก็บข้อมูลด้านการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ดำเนินการจัดเก็บในทุกอาคารที่มีการใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสังเกตความเข้าใจของประชาชนทั่วไปต่อคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและย่านเก่า หลังจากมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่าย่าน โดยข้อมูลมาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการจัดงาน กลุ่มนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปที่ใช้งานพื้นที่ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บแบบสอบถามออนไลน์ หลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านมาเป็นระยะเวลา 6 เดือน โดยเก็บในระหว่างช่วงวันที่ 25 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ ได้ผลสรุปแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในพื้นที่และกลุ่มคนนอกพื้นที่ กลุ่มละ 30 คน มีรายละเอียดสรุปผลได้ดังนี้

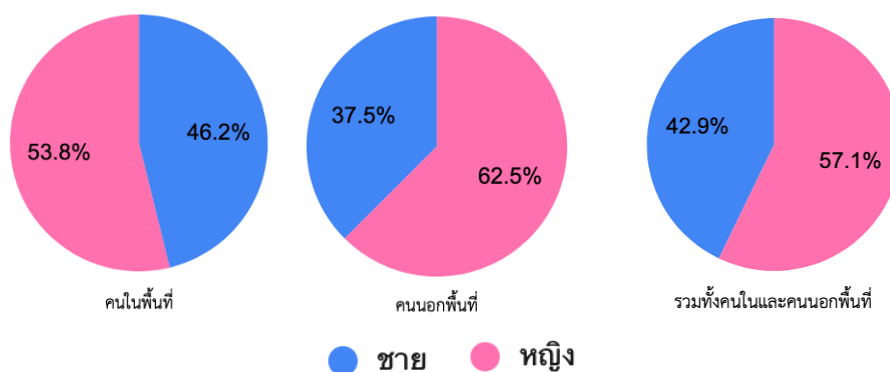
5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในพื้นที่ (อยู่อาศัย ทำงาน หรือเรียนในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช) และกลุ่มคนนอกพื้นที่ (อยู่อาศัย ทำงาน หรือเรียนนอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช)

- 1) คนในพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน
 - ที่อยู่อาศัย ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 66.7%
 - นอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 33.3%
 - ที่ทำงาน/ที่เรียน ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 100%
- 2) คนนอกพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน
 - ที่อยู่อาศัย นอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 100%
 - ที่ทำงาน/ที่เรียน นอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 100%

โดยหลังจากส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3) เพศ

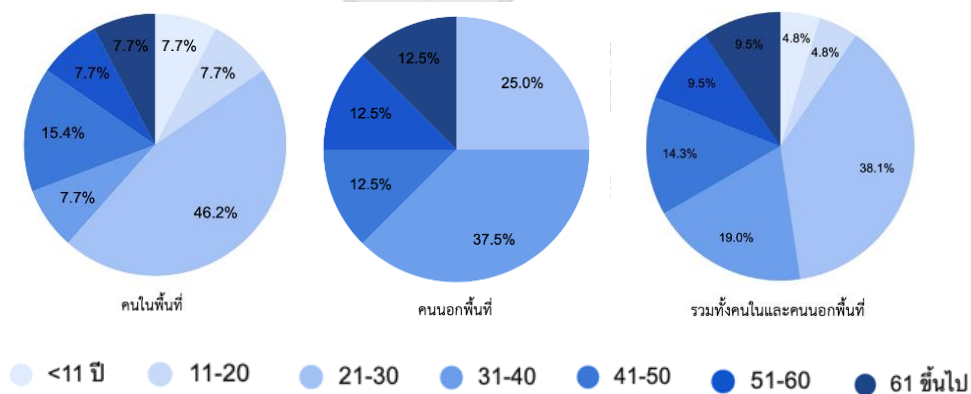

ภาพที่ 42 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนในพื้นที่ เป็นเพศหญิง 16 คน (53.8%) เป็นเพศชาย 14 คน (46.2%) ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนนอกพื้นที่ เป็นเพศหญิง 19 คน (62.75%) เป็นเพศชาย 11 คน (37.5%)

4) วัย/ช่วงอายุ

ภาพที่ 43 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนในพื้นที่ อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 11 ปี / 11-20 ปี / 31-40 ปี / 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีช่วงละ 2 คน (7.7%) อยู่ในช่วง 41-50 ปี 6 คน (15.4%) และส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี 14 คน (46.2%) ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนนอกพื้นที่ อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี / 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีช่วงละ 4 คน (12.5%) อยู่ในในช่วง 21-30 ปี 7 คน (25.0%) และส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี 11 คน (37.5%)

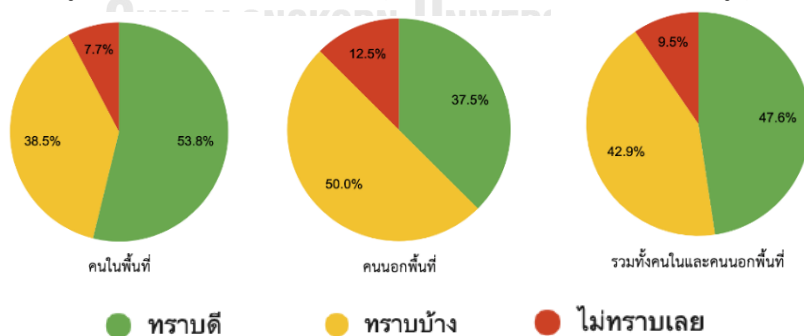
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มากขึ้นทุกปี โดยคนในพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะนักท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จำนวน 12 คน (40%) ครั้งที่ 3 จำนวน 13 คน (43.3%) และครั้งที่ 4 จำนวน 22 คน (73.3%) และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน ครั้งที่ 1-3 จำนวน 2 คน (6.7%) และครั้งที่ 4 จำนวน 8 คน (26.7%) ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนนอกพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะนักท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 จำนวน 1 คน (3.3%) ครั้งที่ 2 จำนวน 8 คน (26.7%) ครั้งที่ 3 จำนวน 20 คน (66.7%) และครั้งที่ 4 จำนวน 24 คน (80%) และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน ครั้งที่ 1-3 จำนวน 2 คน (6.7%) และครั้งที่ 4 จำนวน 6 คน (20%)

จากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน ได้รับความร่วมมือจากคนนอกพื้นที่พอสมควร รวมถึงผู้จัดงานส่วนหนึ่งก็เป็นคนนอกพื้นที่ที่ร่วมจัดงานมาตั้งแต่ปีแรก และมีผู้จัดงานเพิ่มมากขึ้นในปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากที่สุดในปีที่ 4 ด้วย

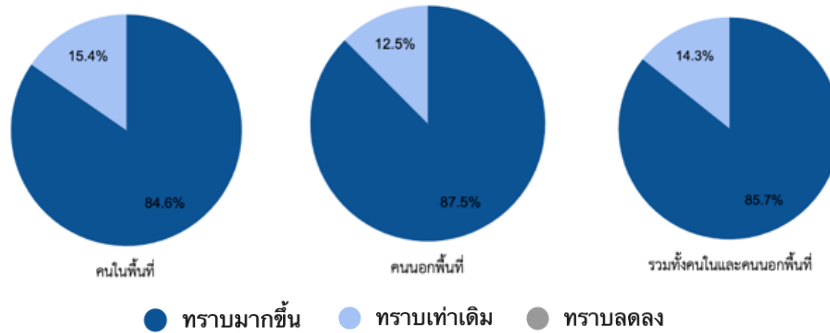
5.3 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง

ในส่วนนี้ได้สอบถามความเข้าใจคุณค่าด้านต่าง ๆ ของย่านท่าวัง โดยสอบถามการรับรู้และความเข้าใจก่อนเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด และหลังเข้าร่วมกิจกรรมว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ โดยแบ่งเป็นคุณค่าด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ท่าเรือเชิงสะพานราเมศวร์ เป็นจุดนำสินค้าต่างเมืองมาขายในเมืองนครฯ จนนำมาสู่การสร้างอาคารร้านค้าและชุมชนนานกว่า 100 ปี มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

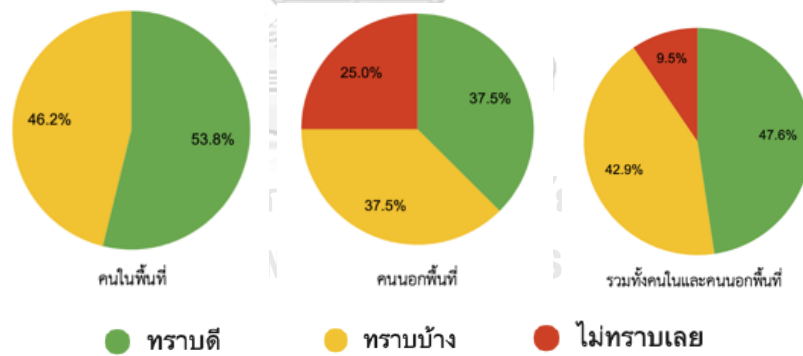
ภาพที่ 44 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

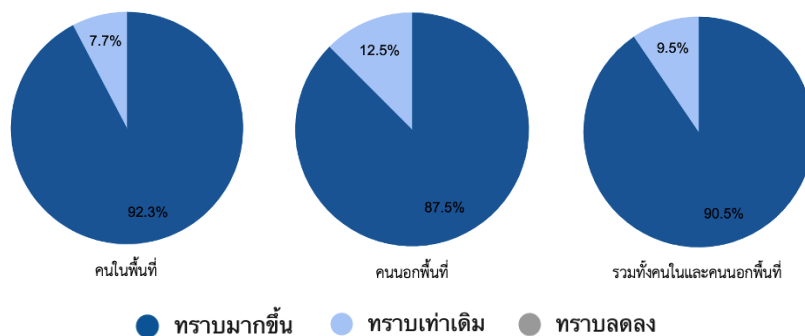
ภาพที่ 45 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

คุณค่าด้านแรกที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของท่าเรือเชิงสะพานราเมศวร์ มีการรับรู้คุณค่าค่อนข้างมากตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบเลยมี 9.5% ของทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ ในขณะที่คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดี 53.8% และหลังเข้าร่วมกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ ทราบมากขึ้น 85.7% ทราบเท่าเดิม 14.3% และไม่มีการทราบลดลง

2) ย่านท่าวังกลายเป็นย่านธุรกิจการค้าที่เฟื่องฟู ในยุค 2500 มีการติดต่อค้าขายที่สะดวก มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

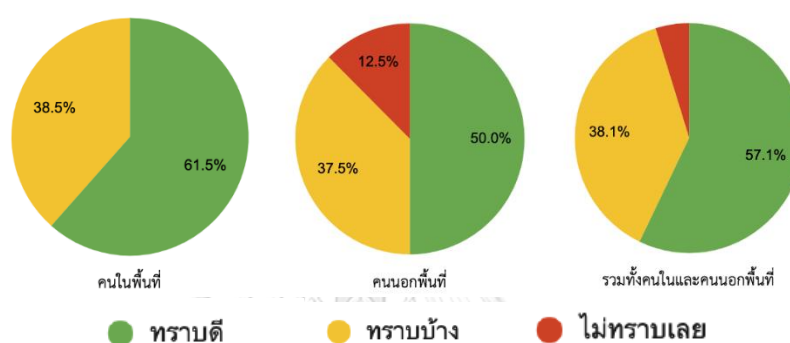
ภาพที่ 46 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

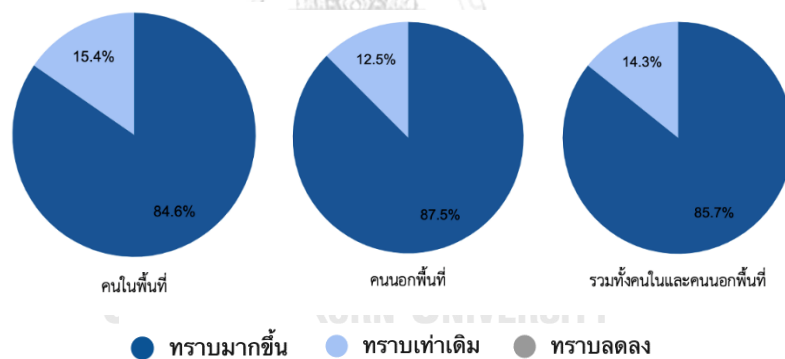
ภาพที่ 47 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

คุณค่าด้านที่ 2 เกี่ยวกับการเป็นย่านการค้าที่เฟื่องฟูในอดีต พบว่า 25% ของคนนอกพื้นที่ไม่ทราบเลย ในขณะที่คนในพื้นที่จะทราบดีหรือทราบบ้างอยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า 53.8% ของคนในพื้นที่ที่ทราบดี และหลังเข้าร่วมกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้น 90.5% ทราบเท่าเดิม 9.5% และไม่มีการทราบลดลง

3) ย่านท่าวังในอดีตเคยเป็นแหล่งรวมความบันเทิง ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงแรม ภัตตาคาร โรงหนัง บาร์และไนต์คลับ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

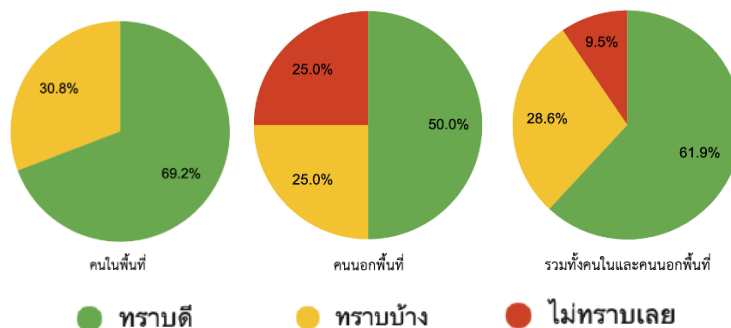
ภาพที่ 48 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

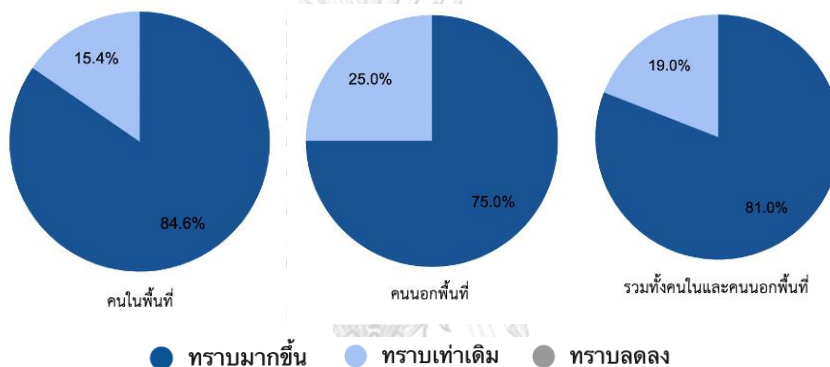
ภาพที่ 49 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

คุณค่าด้านที่ 3 เกี่ยวกับบทบาทด้านความบันเทิงของย่านท่าวัง พบว่า 12.5% ของคนนอกพื้นที่ไม่ทราบเลย ในขณะที่คนในพื้นที่จะทราบดีหรือทราบบ้างอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า 61.5% % ของคนในพื้นที่ที่ทราบดี และหลังเข้าร่วมกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ ทราบมากขึ้น 90.5% ทราบเท่าเดิม 14.3% และไม่มีการทราบลดลง

4) เจ้าของกิจการส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายจีน จึงมีศาลเจ้าอันเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมจีนในเมืองนครฯ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 50 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (4) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 51 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวัง (4) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

คุณค่าด้านที่ 4 เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ พบว่า 25% ของคนนอกพื้นที่ไม่ทราบเลย ในขณะที่คนในพื้นที่จะทราบดีหรือทราบบ้างอยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า 69.2% ของคนในพื้นที่ที่ทราบดี และหลังเข้าร่วมกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้น 81% ทราบเท่าเดิม 19% และไม่มีการทราบลดลง

คุณค่าแต่ละด้านมีการรับรู้ใกล้เคียงกัน คนในพื้นที่จะทราบดีและทราบบ้างอยู่แล้ว ยกเว้นคุณค่าด้านที่ 1 (ความสำคัญของท่าเรือเชิงสะพานราเมศวร์) ที่มีคนในพื้นที่บางส่วนไม่ทราบเลย ในขณะที่การรับรู้ของคนนอกพื้นที่ต่อคุณค่าแต่ละด้านจะมีบางส่วนที่ทราบดี แต่ก็มีคนจำนวนกว่าครึ่งที่ทราบบ้างและไม่ทราบเลย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าคนในพื้นที่ ทั้งนี้หลังการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ ทราบมากขึ้นถึง 81-90.5% ทราบเท่าเดิมเพียง 9.5-19% และไม่มีการ

ทราบลดลง ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีส่วนในการสร้างการรับรู้คุณค่า และความเข้าใจคุณค่าของย่านท่าวังมากขึ้น

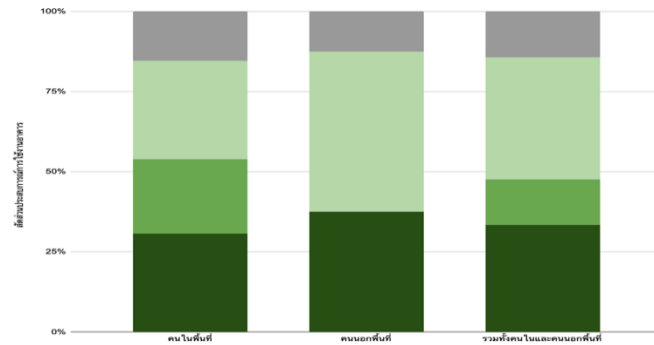
5.4 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรม

ในส่วนนี้เป็นการสอบถามความเข้าใจคุณค่าด้านต่าง ๆ ของอาคารมรดกวัฒนธรรม ในย่านท่าวัง โดยสอบถามประสบการณ์การใช้งานก่อน ระหว่าง และหลังการเข้าร่วม กิจกรรมสร้างสรรค์ รวมถึงการรับรู้และความเข้าใจก่อนเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด และหลังเข้าร่วมกิจกรรมว่าเปลี่ยนไปหรือไม่ โดยแบ่งเป็นคุณค่าด้านต่าง ๆ ตามประวัติที่ สืบค้นมาได้ของแต่ละอาคาร โดยสามารถสรุปผลเป็นรายอาคารได้ดังนี้

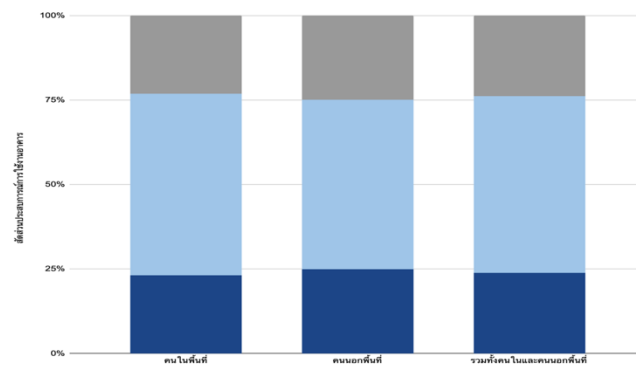
5.4.1 อาคารนาครบรรรักษ์ / บวรบาซาร์

ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

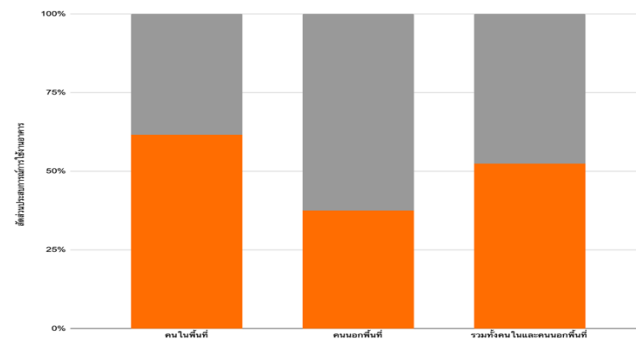
■ ไม่เคย ■ เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
 ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

ภาพที่ 52 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

■ ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม ■ เข้าเยี่ยมชม ■ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 53 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

■ ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย ■ เข้าไปเป็นลูกค้าร้านที่อยู่ในบวรบาซาร์

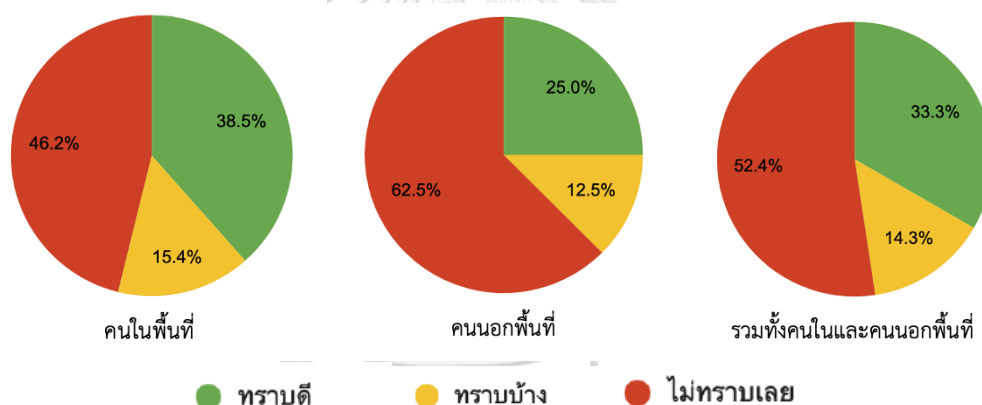
ภาพที่ 54 ประสบการณ์การใช้งานอาคารนาครบรรรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

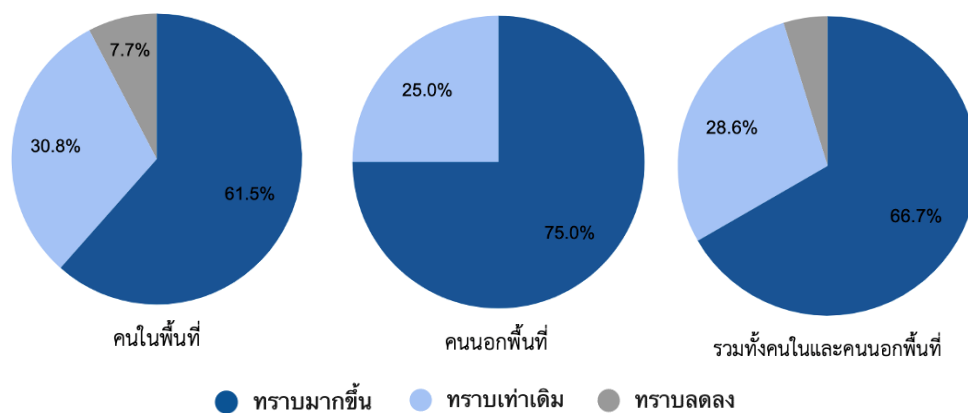
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานอาคารนครบรรักษ์ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้ คนในพื้นที่กว่า 52% และคนนอกพื้นที่กว่า 35% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 75% และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่กว่า 60% และคนนอกพื้นที่กว่า 35% เข้าไปเป็นลูกค้าร้านที่อยู่ในบวรบาซาร์

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านประวัติศาสตร์ - อดีตโรงไฟฟ้าแห่งแรกของเมืองนครฯ ต่อมาพัฒนาเป็นบวรบาซาร์ แหล่งการค้า สันทนาการ รวมอาหารการกิน มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

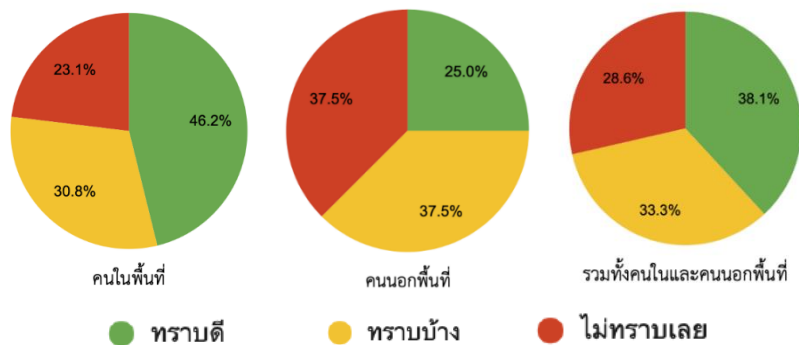
ภาพที่ 55 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนครบรรักษ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

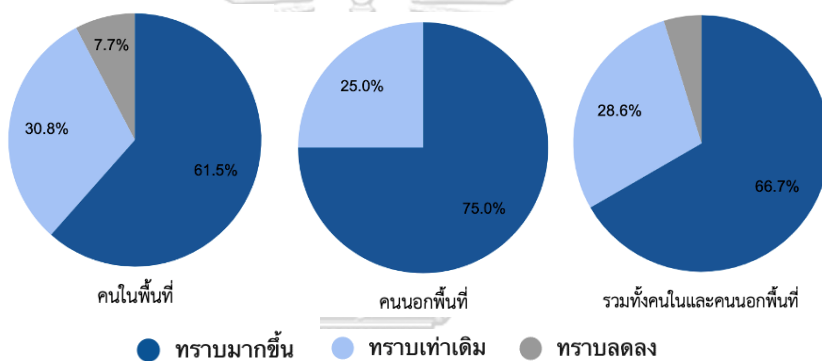
ภาพที่ 56 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนครบรรักษ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านสังคม - การเป็นจุดศูนย์กลาง ย่านสรรพสินค้า การอาหาร บ้านเทิง และ สันทนาการของคนนครฯ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

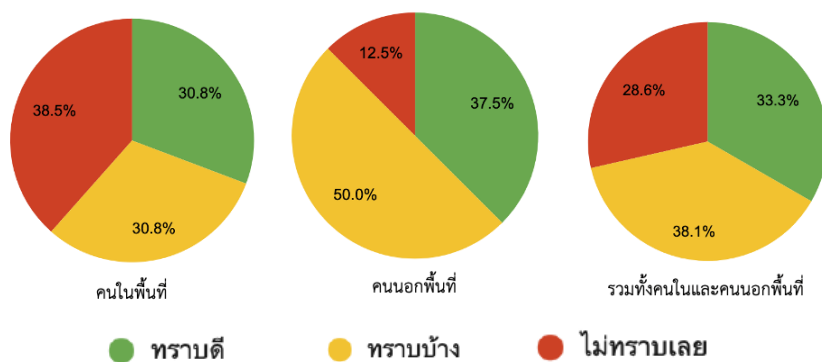
ภาพที่ 57 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

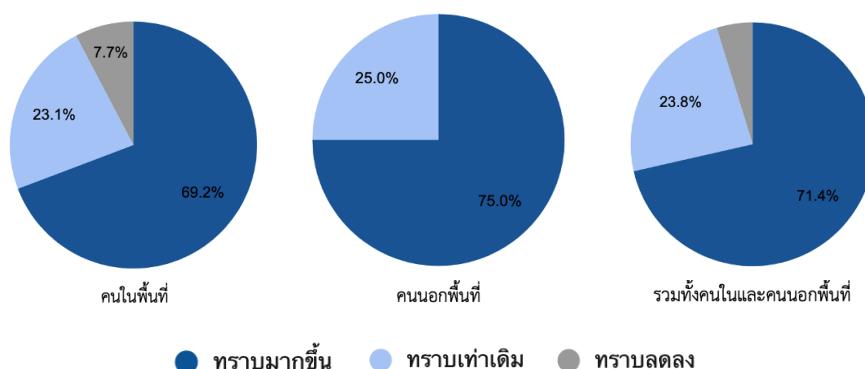
ภาพที่ 58 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

3) ด้านความงาม - ตึกฝรั่งปนจีนสองชั้นอย่างยาว และมีโครงสร้างภายในกว้างและ สูง มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 59 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรรักษ์ (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 60 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารนาครบรรักษ์ (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนทราบดีและทราบบ้าง แต่ประมาณครึ่งหนึ่ง กล่าวคือ 52.4% ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ไม่ทราบเลย และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม มีผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นถึง 66.7%

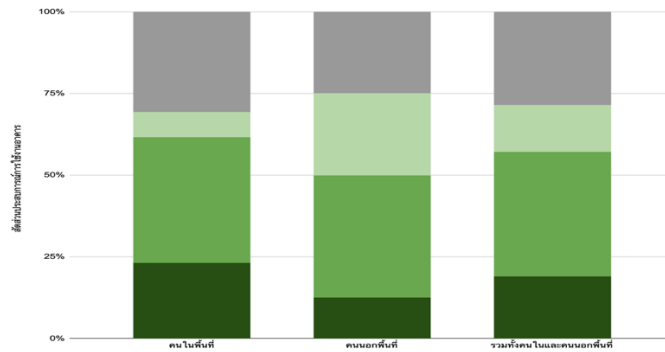
การรับรู้คุณค่าด้านสังคม มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบดี ทราบบ้างและไม่ทราบเลย จำนวนใกล้เคียงกัน คือ 38.1% 33.3% และ 28.6% ตามลำดับ และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม มีผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นถึง 66.7% ซึ่งเท่ากับการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

การรับรู้คุณค่าด้านความงาม มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบดี ทราบบ้างและไม่ทราบเลยมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 33.3% 38.1% และ 28.6% ตามลำดับ และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม มีผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นถึง 71.4% ใกล้เคียงกับคุณค่าทั้งสองด้านแรก

ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม จะเห็นว่าคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เป็นคุณค่าที่ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ น้อยที่สุด แตกต่างจากอีกสองด้าน ในขณะที่หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทราบคุณค่าทั้งสามด้านมากขึ้นเป็นส่วนใหญ่

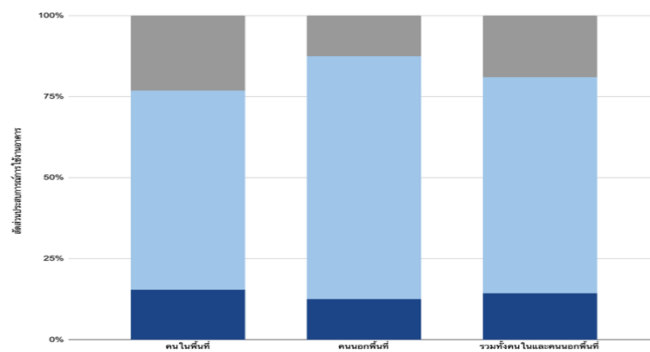
5.4.2 ยงคังคาเฟ่

ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

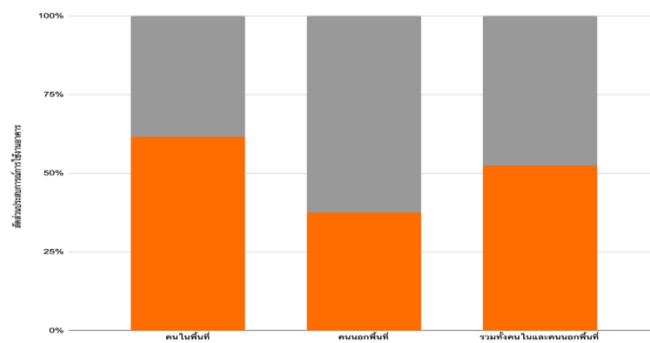
■ ไม่เคย ■ เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
 ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

ภาพที่ 61 ประสบการณ์การใช้งานยงคังคาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

■ ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม ■ เข้าเยี่ยมชม ■ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 62 ประสบการณ์การใช้งานยงคังคาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

■ ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย ■ เข้าไปเป็นลูกค้า

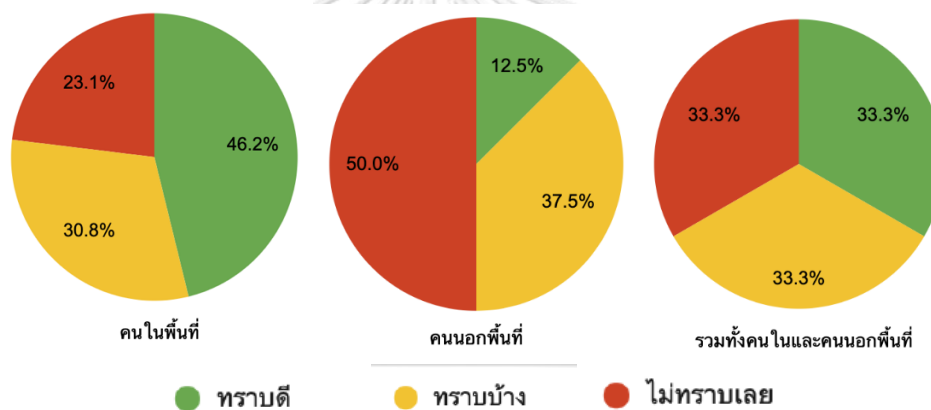
ภาพที่ 63 ประสบการณ์การใช้งานยงคังคาเฟ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

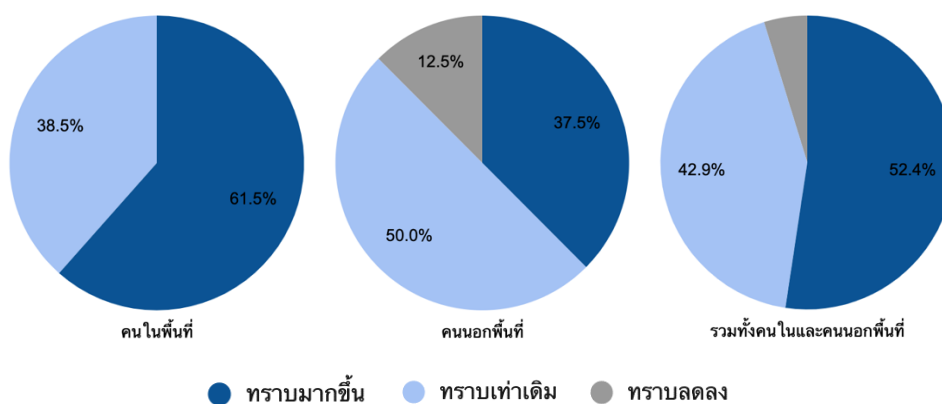
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานยงค์คาเฟ่ ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่าคนในพื้นที่กว่า 60% และคนนอกพื้นที่กว่า 50% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมมากกว่า 75% และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่กว่า 60% และคนนอกพื้นที่กว่า 35% เข้าไปเป็นลูกค้าที่ร้าน

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านประวัติศาสตร์ - เดิมเป็นคลินิกแพทย์แผนจีนและร้านขายยาดั้งเดิมชื่อว่า "ยงค์" มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

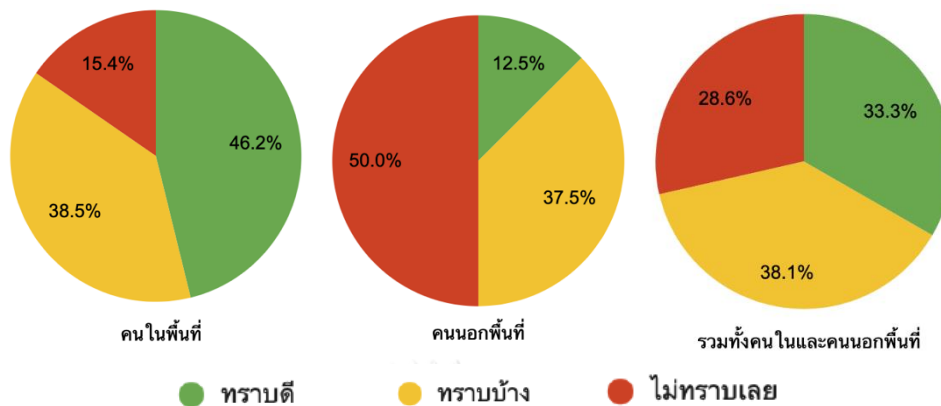
ภาพที่ 64 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

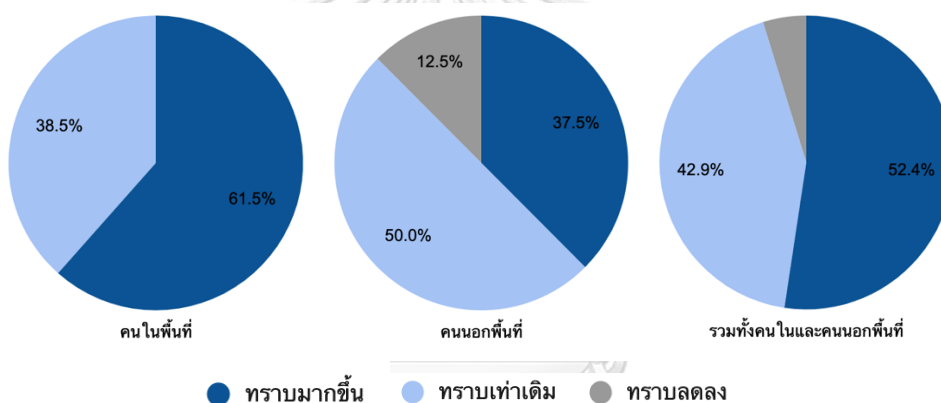
ภาพที่ 65 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงค์คาเฟ่ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - ความสวยงามผสมผสานความทันสมัยและยังคงกลิ่นอายจีนดั้งเดิม มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 66 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงคังคาเฟ่ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 67 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของยงคังคาเฟ่ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบดี ทราบบ้างและไม่ทราบเลย มีจำนวนเท่ากัน คือ 33.3% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นกว่า 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 46.2% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลยกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบเท่าเดิมกว่า 50% และทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่

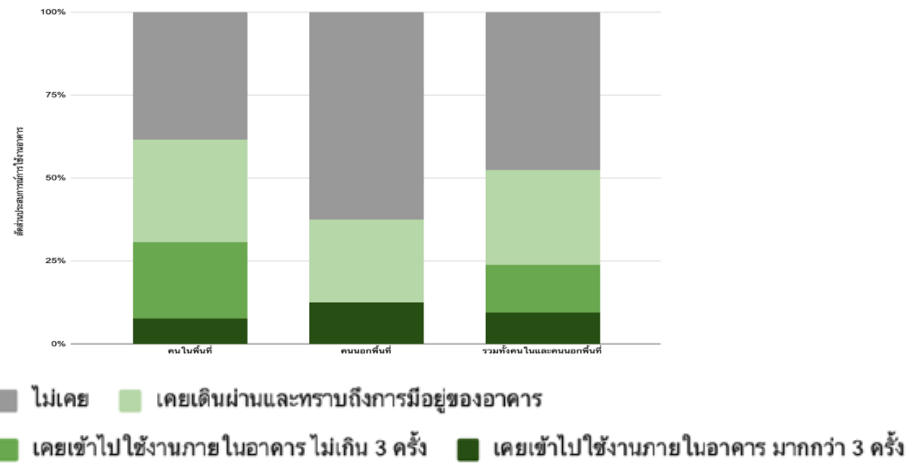
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบดี ทราบบ้างและไม่ทราบเลยมีจำนวนใกล้เคียงกัน 33.3% 38.1% และ 28.6% ตามลำดับ และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่า คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านความงามมากกว่าคนนอกพื้นที่เท่ากับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

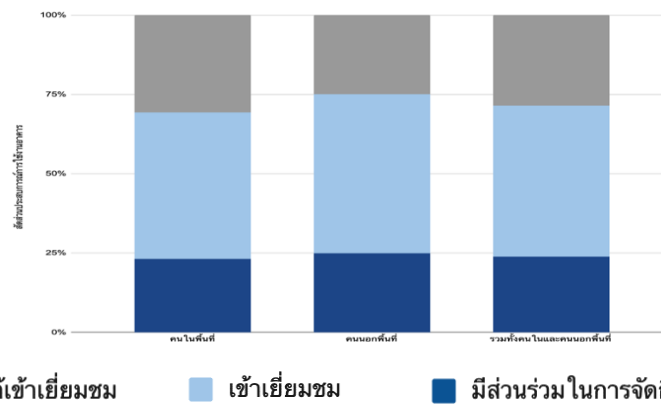
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.4.3 Jill Art Space

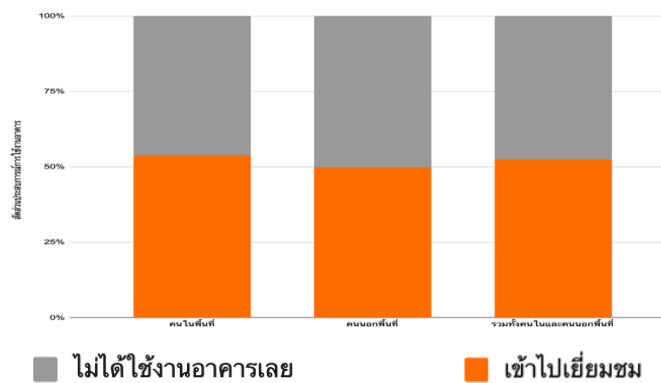
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 68 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 69 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

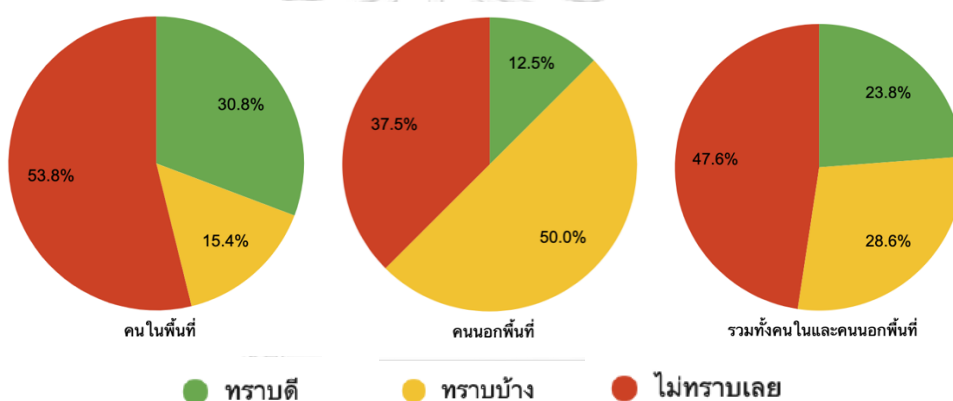
ภาพที่ 70 ประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

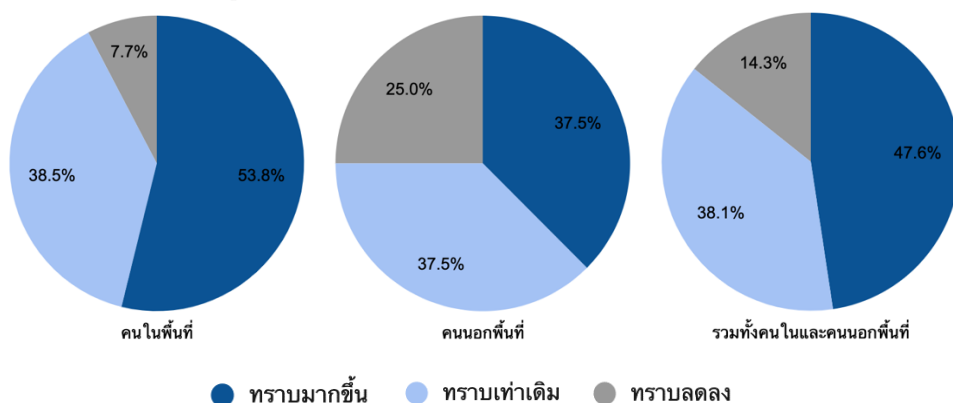
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งาน Jill Art Space ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่เพียง 28% และคนนอกพื้นที่เพียง 10% เท่านั้นที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 70% และหลังการจัดกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่กว่า 50% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านประวัติศาสตร์ - บ้านริมคลองเชื่อมต่อไปยังปากน้ำ เจ้าของเดิมรับซื้อขายอาหารทะเลจากชาวประมง มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

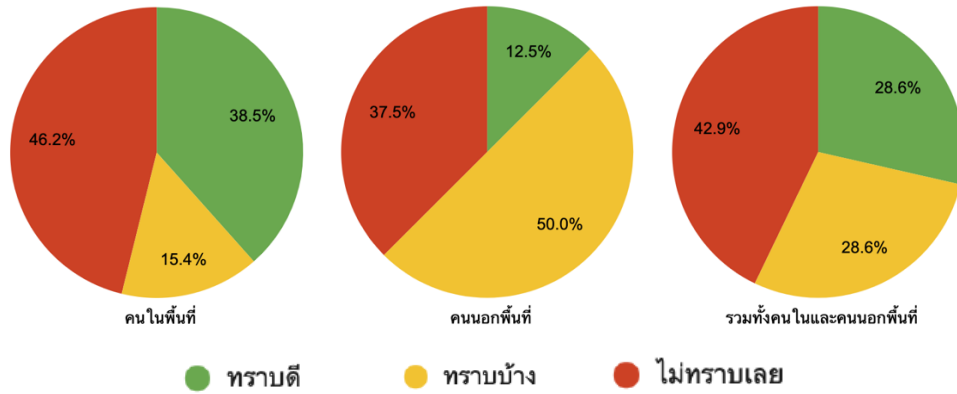
ภาพที่ 71 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วม

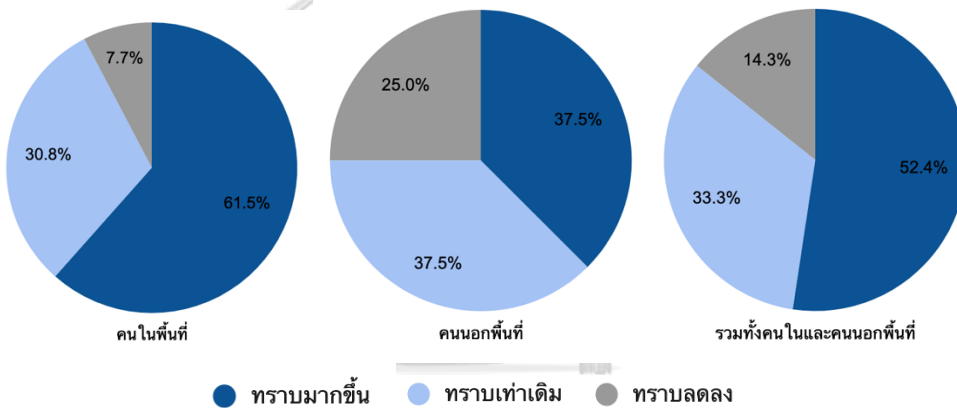
ภาพที่ 72 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - บ้านชั้นเดียวยกสูง สร้างด้วยไม้ ออกแบบร่วมสมัย บรรยากาศ
 ติตรึมคล่อง มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

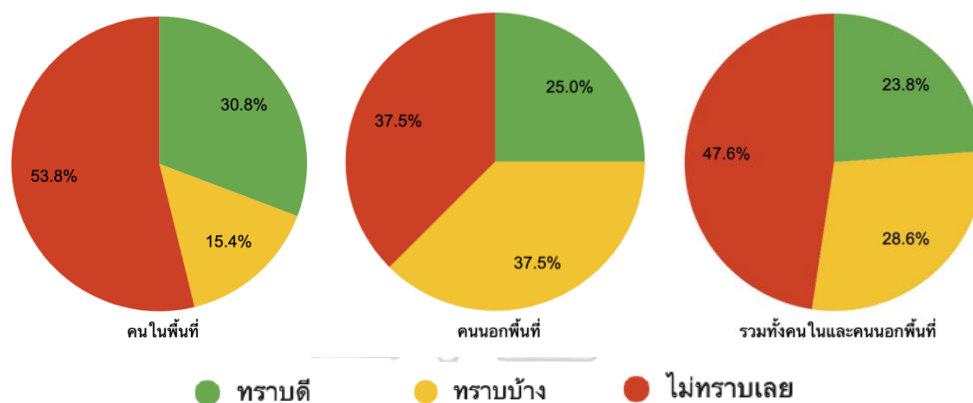
ภาพที่ 73 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วม
 กิจกรรม

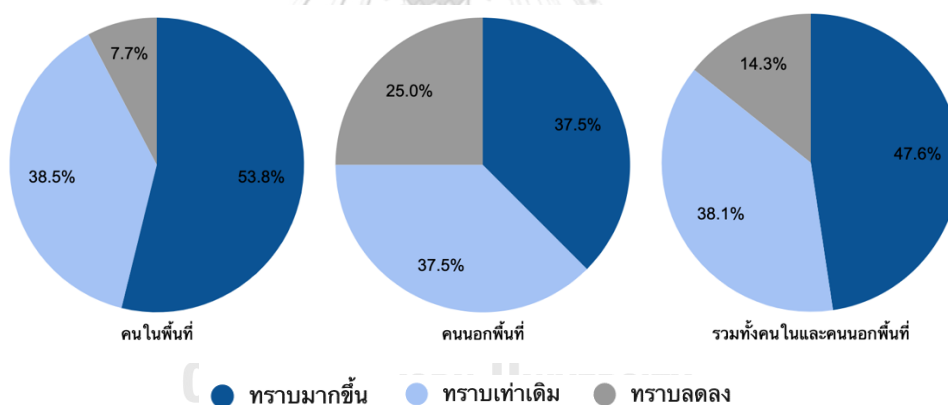
ภาพที่ 74 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วม
 กิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

3) ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่รวมกลุ่ม เชื่อมโยงผู้คนสู่พื้นที่ริมน้ำย่านวิถีชีวิตชุมชน
ในอดีต มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 75 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วม
กิจกรรม

ภาพที่ 76 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของ Jill Art Space (3) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วม
กิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยกว่า 47.6% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นกว่า 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลย กล่าวคือ 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบบ้างกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5%

ดังนั้น คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่ แม้ว่าก่อนร่วมกิจกรรมคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่จะทราบมากกว่า

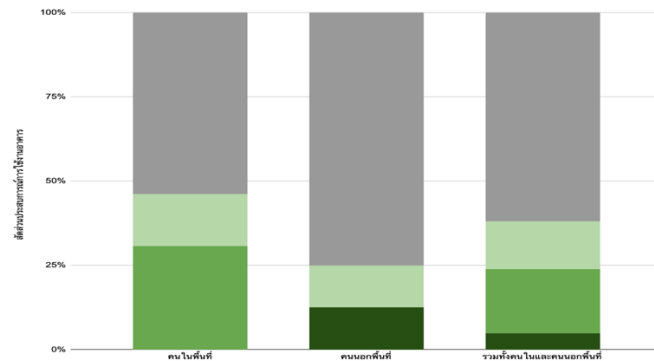
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยกว่า 42.9% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลย กล่าวคือ 46.2% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบบ้างกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ใกล้เคียงกับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยกว่า 47.6% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าคนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านสังคมมากกว่าคนนอกพื้นที่ แม้ว่าก่อนร่วมกิจกรรมคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่จะทราบมากกว่า ซึ่งเท่ากับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

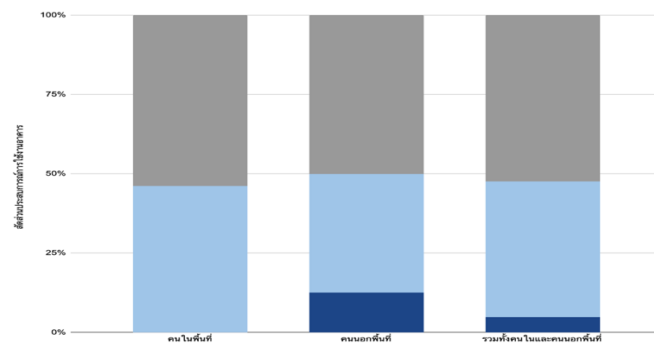
เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้คุณค่าทั้งสามด้าน พบว่ามีการรับรู้ไปในทางเดียวกัน โดยก่อนร่วมกิจกรรมคนนอกพื้นที่ที่ทราบคุณค่ามากกว่าคนในพื้นที่ แต่หลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ที่ทราบคุณค่ามากขึ้นมากกว่าคนนอกพื้นที่

5.4.4 เรือนมดไม้หมากปาล์ม

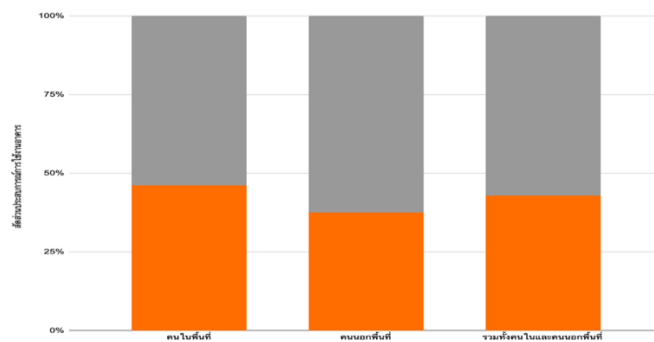
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 77 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 78 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

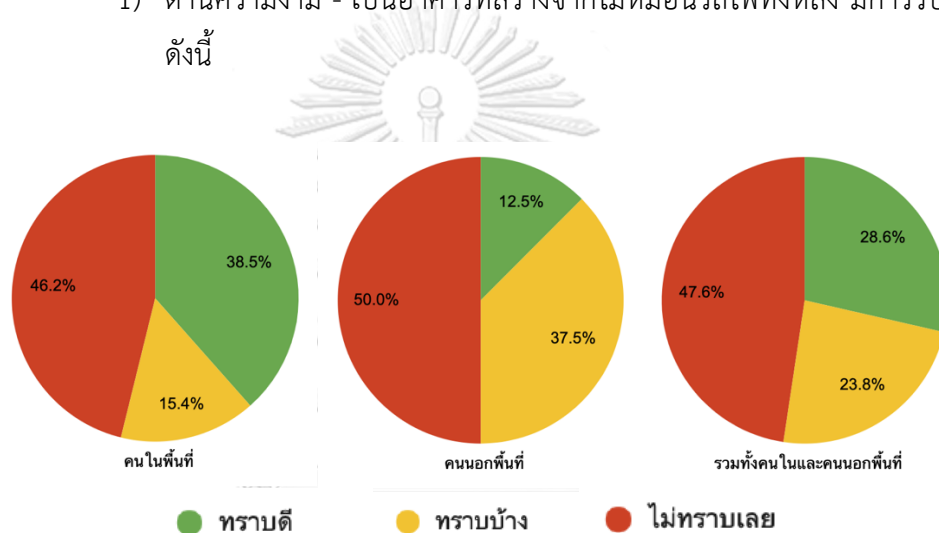
ภาพที่ 79 ประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานเรือนมดไม้หมากปาล์ม ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่เพียง 28% และคนนอกพื้นที่เพียง 15% เท่านั้นที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 50% และหลังการจัดกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่กว่า 45% เข้าไปเยี่ยมชม

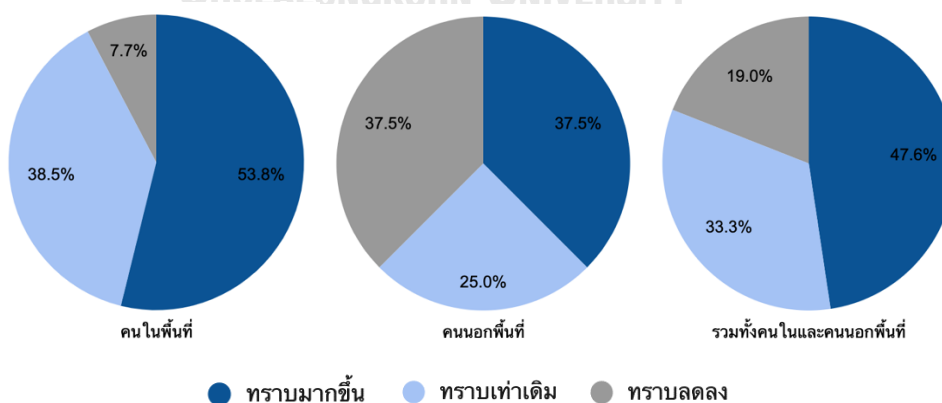
การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านความงาม - เป็นอาคารที่สร้างจากไม้หมอนรถไฟทิ้งหลัง มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 80 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

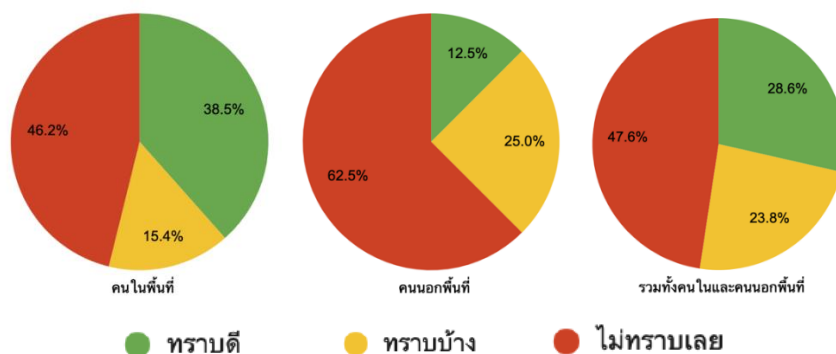

ภาพที่ 81 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

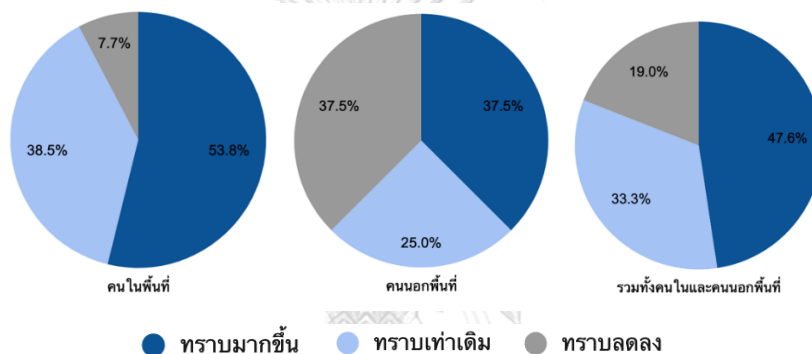
หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านสังคม – พื้นที่คลังความรู้ที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 82 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 83 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากปาล์ม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

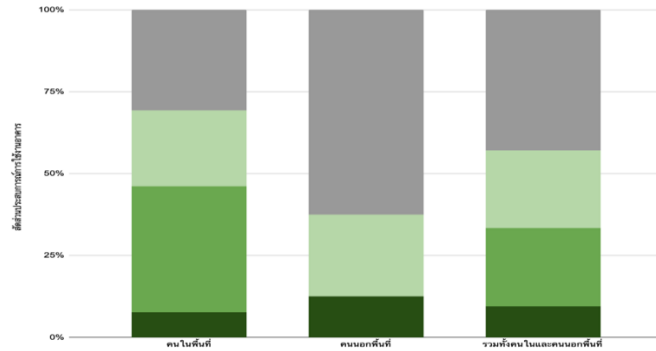
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยกว่า 47.6% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีการรับรู้ใกล้เคียงกัน แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านความงามมากกว่าคนนอกพื้นที่

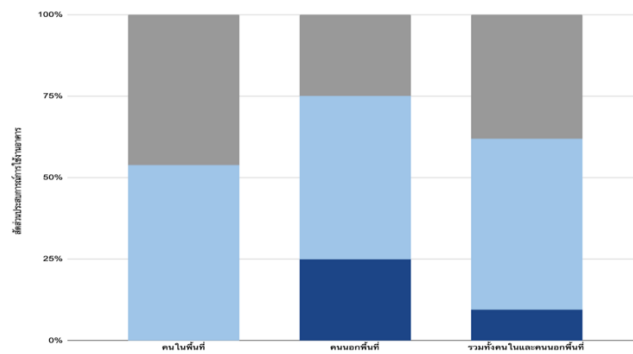
การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยกว่า 47.6% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านสังคมมากกว่าคนนอกพื้นที่ เท่ากับคุณค่าด้านความงาม

5.4.5 บ้านขุนบวร

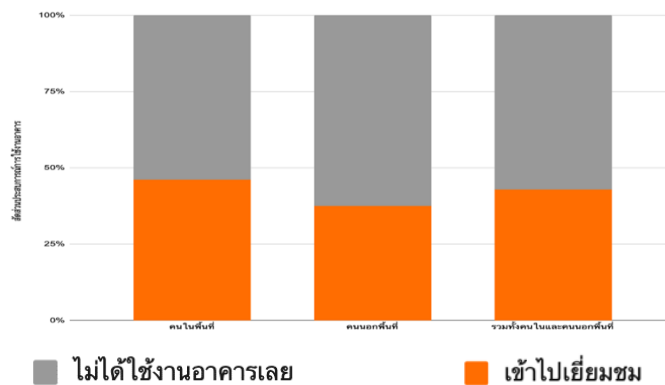
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 84 ประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 85 ประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

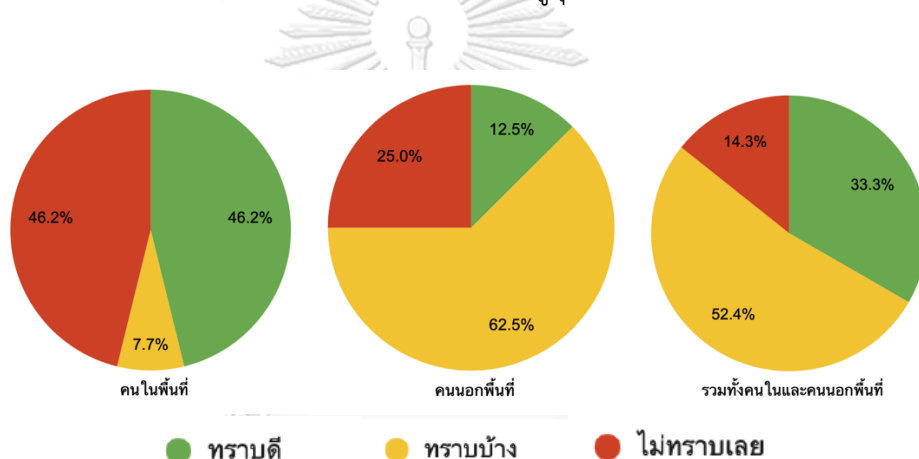
ภาพที่ 86 ประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานบ้านขุนบวร ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 47% และคนนอกพื้นที่เพียง 10% เท่านั้นที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 60% และหลังการจัดกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่กว่า 45% เข้าไปเยี่ยมชม

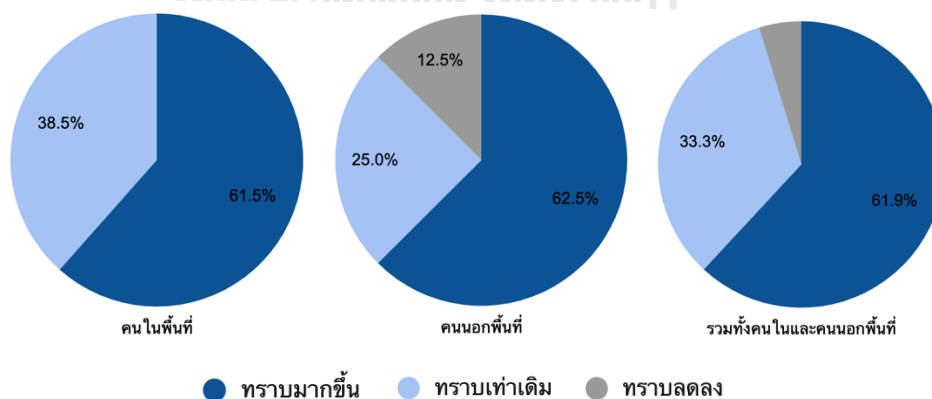
การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านประวัติศาสตร์ - บ้านพักของขุนบวรรัตนารักษ์ และยังเป็นสถานที่รับรองแขกบ้านแขกเมืองในอดีต มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 87 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วม

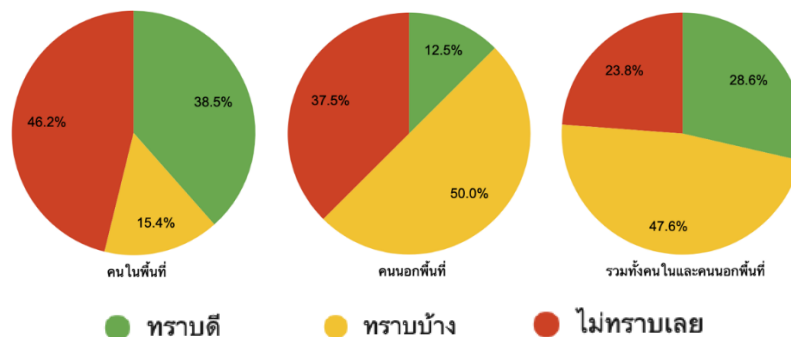
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

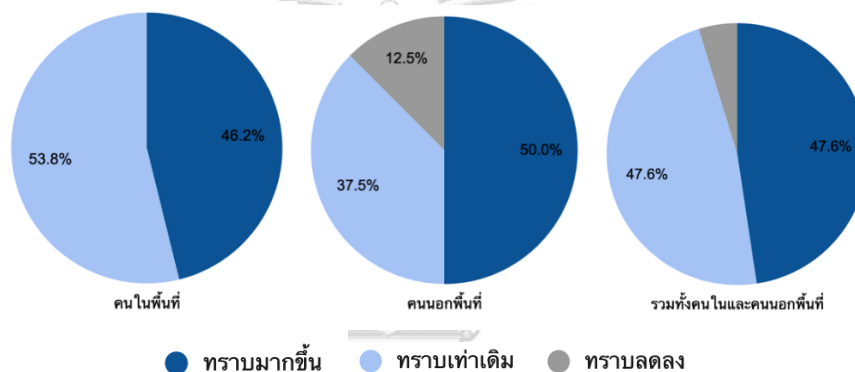
ภาพที่ 88 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - สถาปัตยกรรมแบบโมเดิร์นที่มีกลิ่นอายของศิลปะอาร์ตเดโค มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 89 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 90 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านขุนบวร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

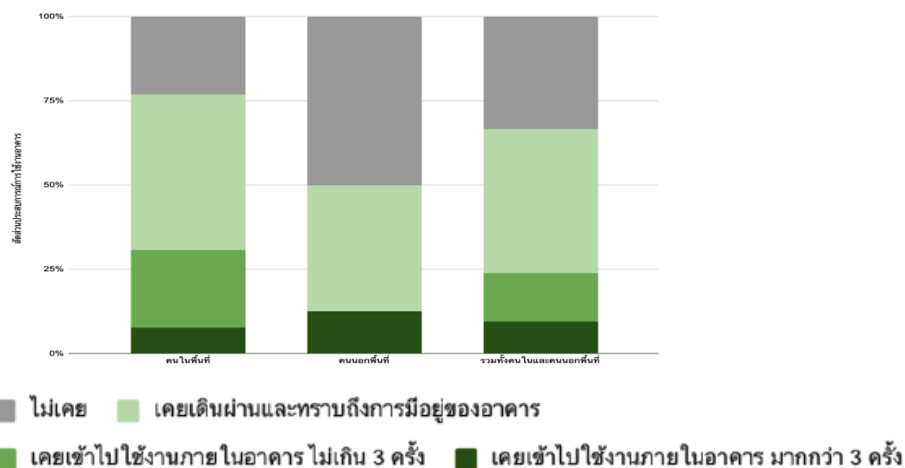
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยเพียง 14.3% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 61.9% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ไม่ทราบเลยมากกว่าคนนอกพื้นที่ แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มีการรับรู้ใกล้เคียงกัน

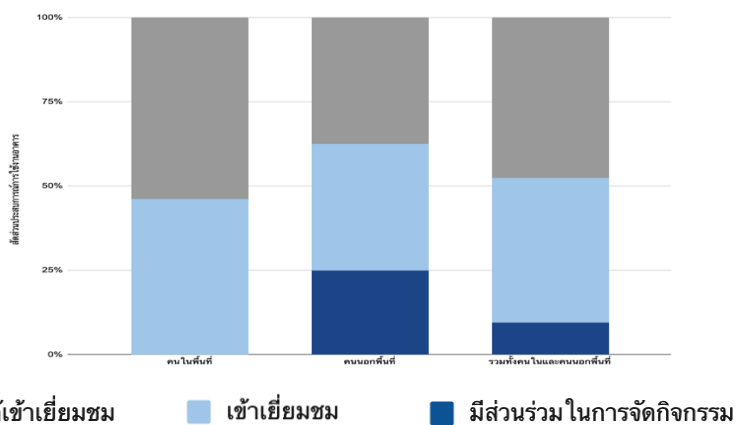
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยเพียง 23.8% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ไม่ทราบเลยมากกว่าคนนอกพื้นที่ แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มีการรับรู้ใกล้เคียงกัน และมีการรับรู้ไปในทางเดียวกันกับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

5.4.6 บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน

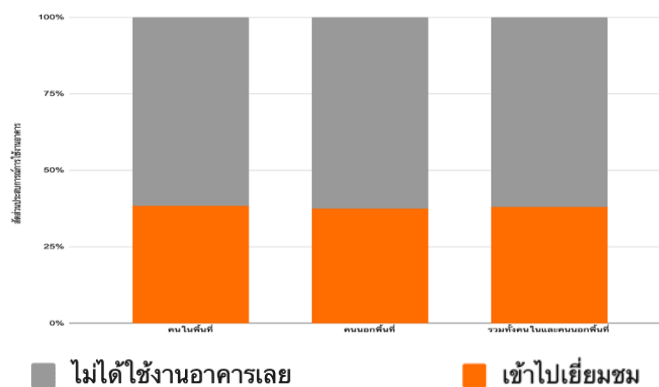
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 91 ประสบการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 92 ประสบการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

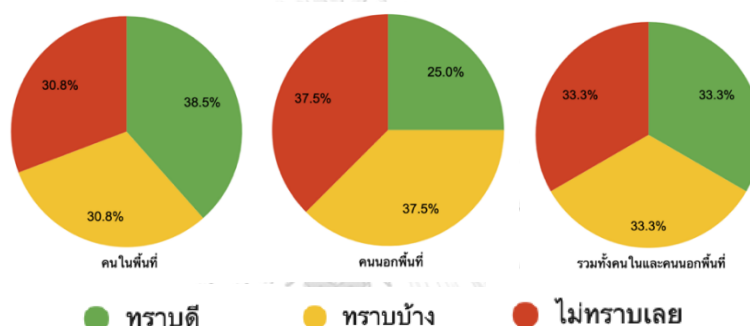
ภาพที่ 93 ประสบการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

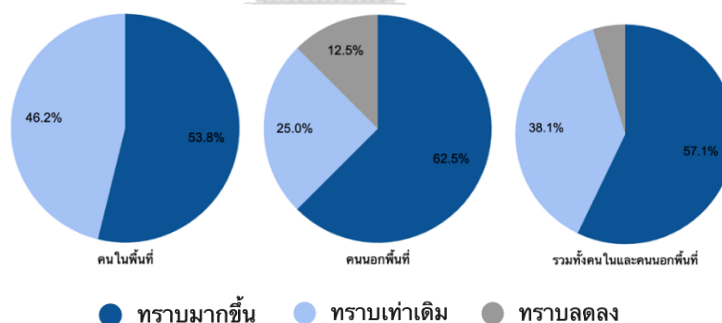
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานบ้านตึกเก่าเงินชุ่นหงวน ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 30% และคนนอกพื้นที่เพียง 15% ที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 52% และหลังการจัดกิจกรรม ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ 38% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านประวัติศาสตร์ - ตึกรุ่นแรก ๆ ของเมืองนครฯ ที่สร้างโดยเงินชุ่นหงวนเพื่อเป็นร้านค้า มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 94 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าเงินชุ่นหงวน (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

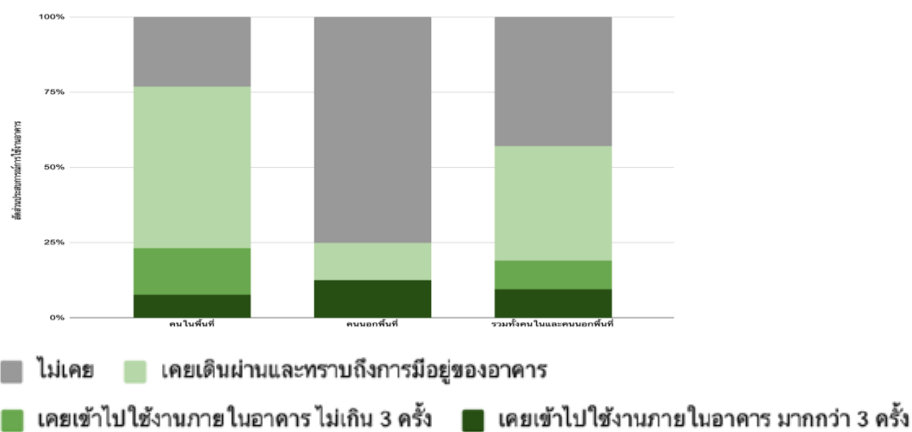
ภาพที่ 95 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าเงินชุ่นหงวน (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

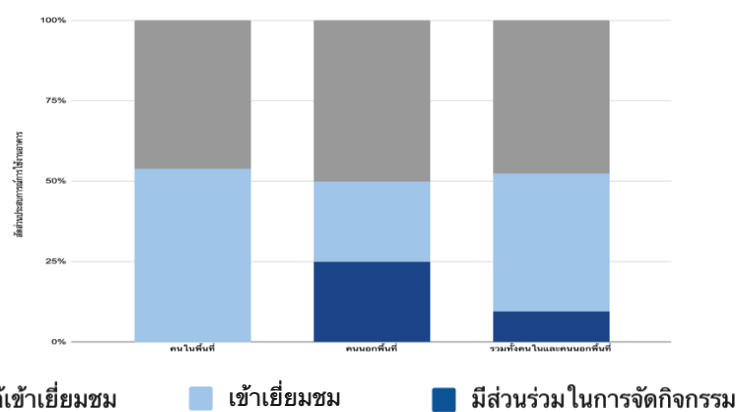
การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทรานเลย 33.3% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทรานมากขึ้น 57.1% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีการรับรู้ใกล้เคียงกัน แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ทรานมากขึ้น 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ทรานมากขึ้นกว่า 62.5% ดังนั้น คนนอกพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่ามากกว่าคนในพื้นที่เล็กน้อย

5.4.7 บ้านเบญจกัณฑ์

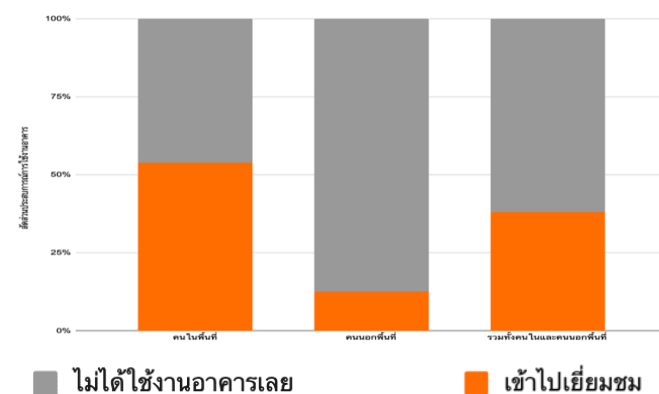
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 96 ประสบการณ์การใช้งานบ้านเบญจกัณฑ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 97 ประสบการณ์การใช้งานบ้านเบญจกัณฑ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

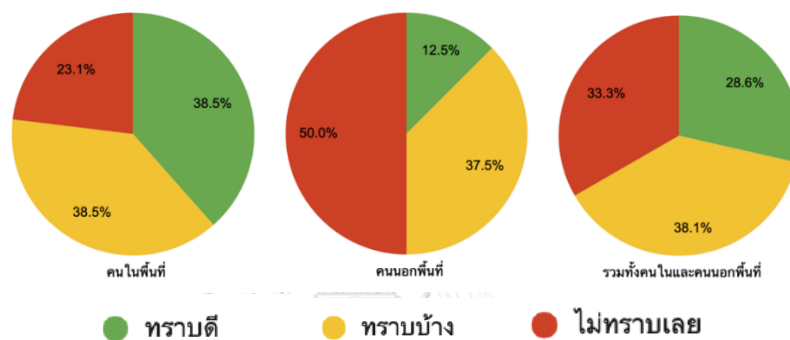
ภาพที่ 98 ประสบการณ์การใช้งานบ้านเบญจกัณฑ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

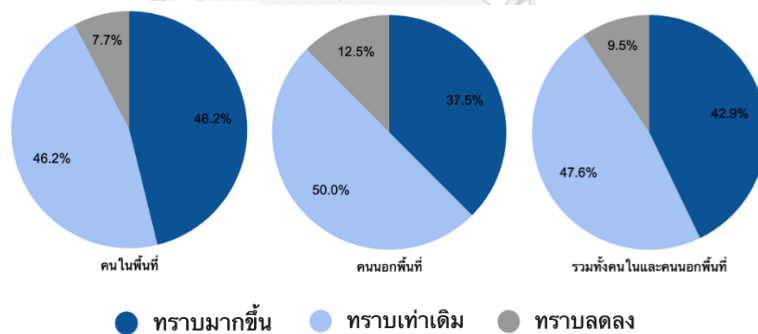
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานบ้านเบญจกัณฑ์ ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 23% และคนนอกพื้นที่เพียง 13% ที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ มีการเข้าเยี่ยมชมกว่า 52% และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 52% และคนนอกพื้นที่เพียง 13% กลับเข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านความงาม - ตึกแถวเก่า สร้างสไตล์โมเดิร์นที่นิยมในยุคนี้ และยังผสมผสานความเป็นจันทราในอดีต มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 99 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจกัณฑ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

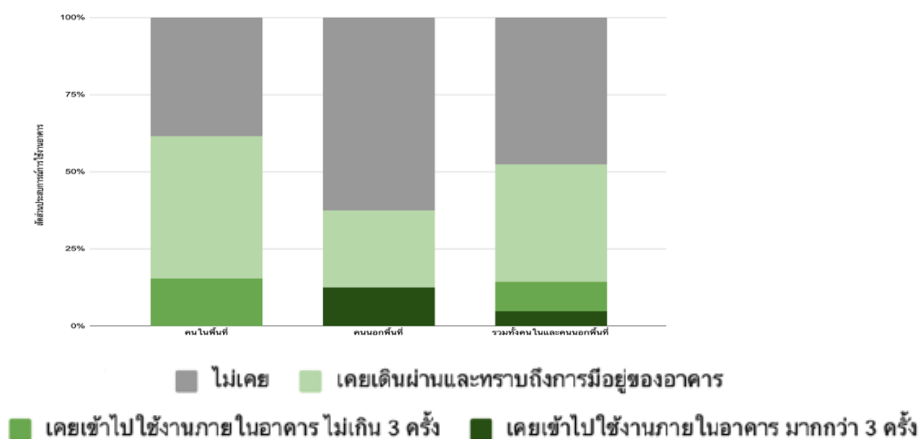
ภาพที่ 100 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจกัณฑ์ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

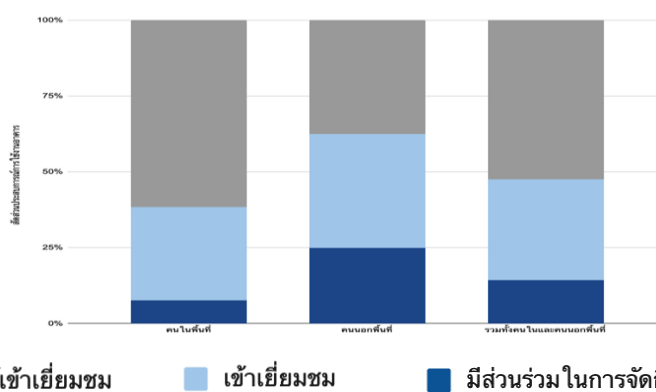
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคนในพื้นที่ 23% และคนนอกพื้นที่ที่กว่า 50% ไม่ทราบเลย และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวมทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้น 42.9% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนนอกพื้นที่ที่ไม่ทราบเลยมากกว่าคนในพื้นที่ แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มีการรับรู้ใกล้เคียงกัน

5.4.8 ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)

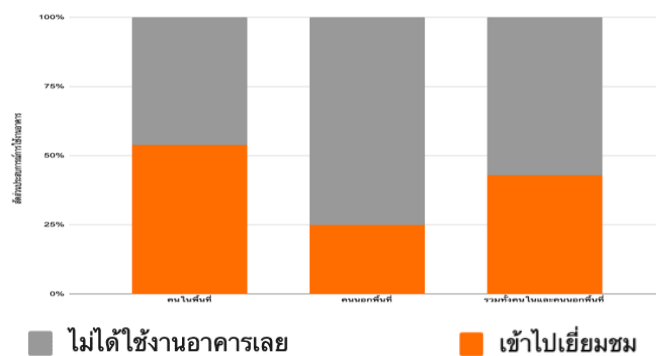
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 101 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 102 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

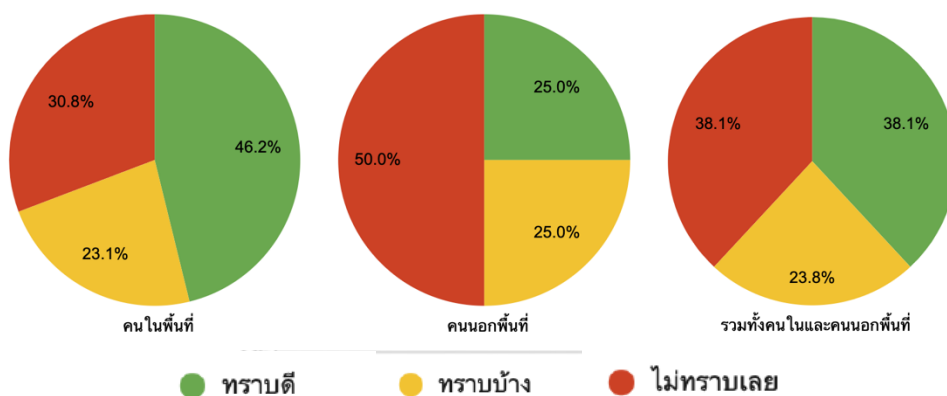
ภาพที่ 103 ประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

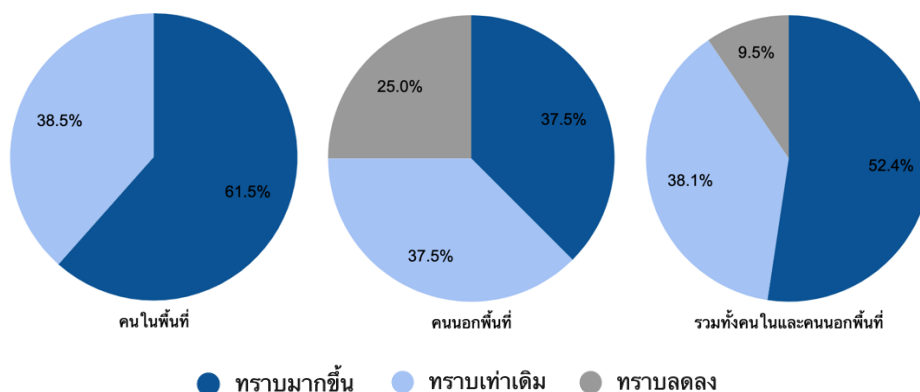
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีน เดิม (บ้านเลขที่ 1626) ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 15% ที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 35% และคนนอกพื้นที่ 65% เข้าไปเยี่ยมชม และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 52% และคนนอกพื้นที่เพียง 25% กลับเข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านประวัติศาสตร์ - ตึกแถวยุคแรก ๆ ของย่านท่าวัง เดิมเป็นที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีน มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

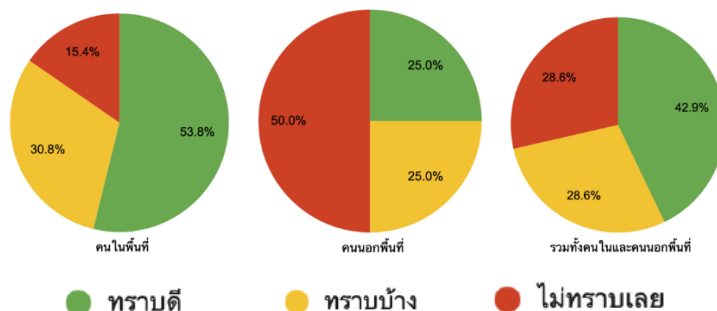
ภาพที่ 104 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

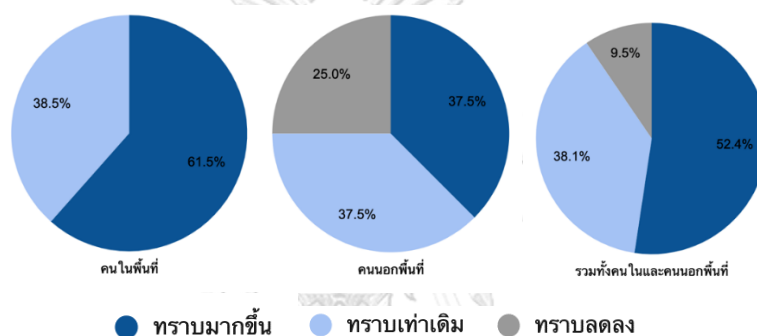
ภาพที่ 105 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - ด้านหน้าอาคารเป็นซุ้มโค้งสไตล์ชิโนยูโรเปียน ชั้นล่างเป็นโถงโล่งกว้าง มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 106 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

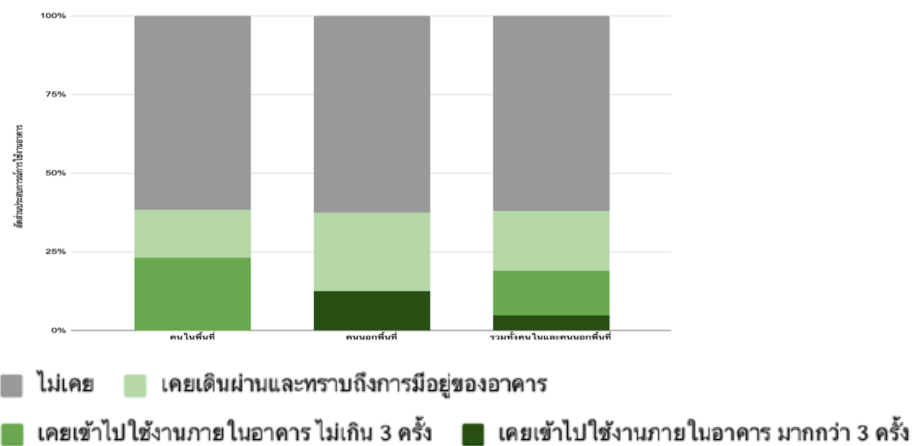
ภาพที่ 107 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626) (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 46.2% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลยกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่

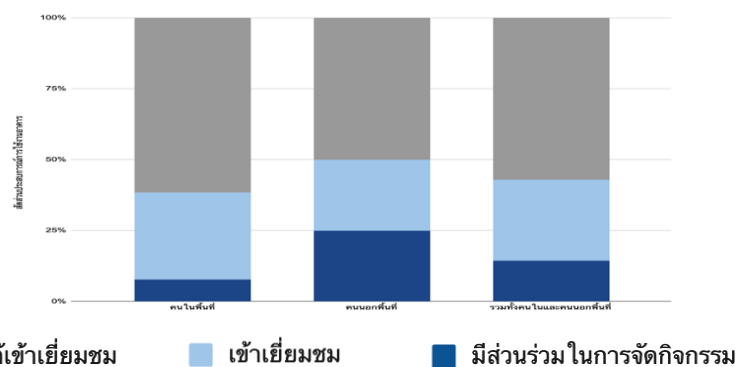
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคนในพื้นที่ 15.4% และคนนอกพื้นที่ที่กว่า 50% ไม่ทราบเลย และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่า คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านความงามมากกว่าคนนอกพื้นที่เท่ากับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

5.4.9 ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร

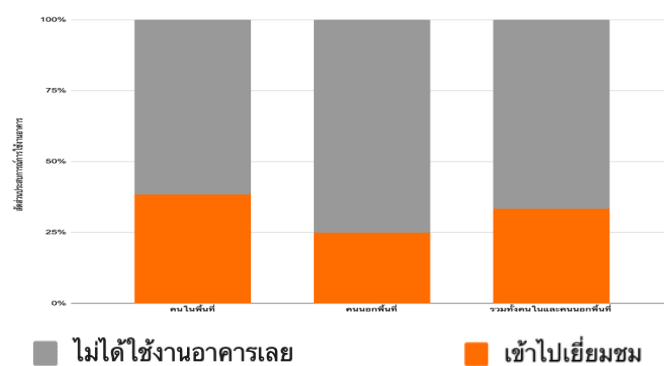
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 108 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 109 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

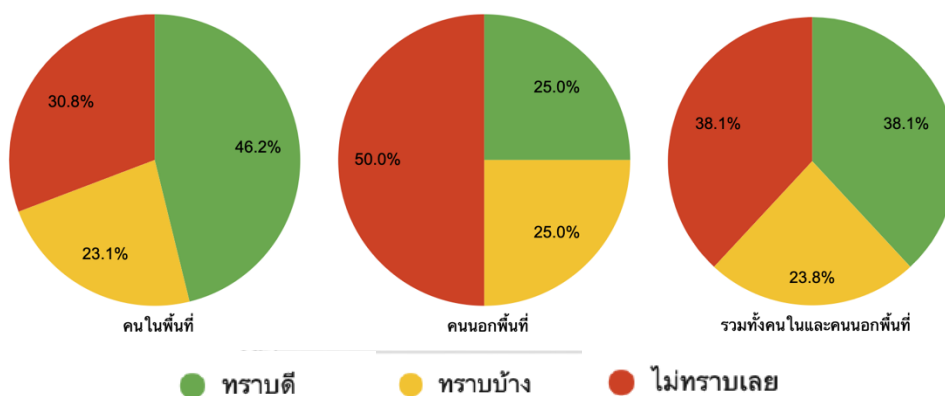
ภาพที่ 110 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

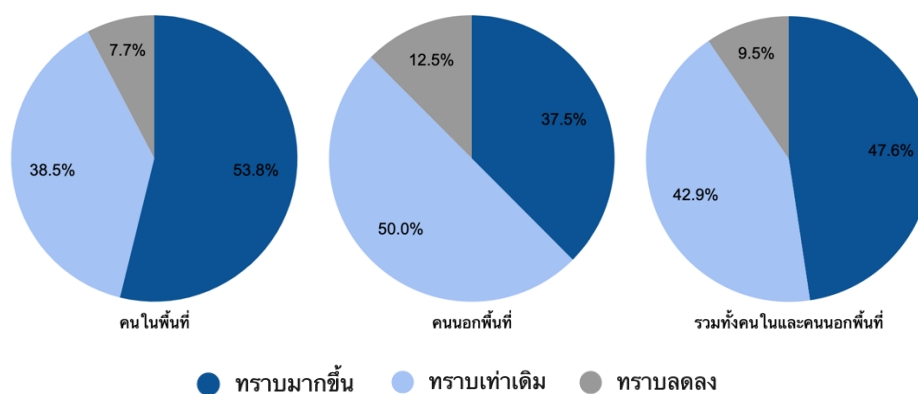
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 20% ที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 35% และคนนอกพื้นที่ 50% เข้าไปเยี่ยมชม และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 33% และคนนอกพื้นที่เพียง 25% กลับเข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านประวัติศาสตร์ - เดิมเป็นเคหสถานและศาลเจ้าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร ผู้รับหมาภาษีและผูกปิ่นเงินในอดีต มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

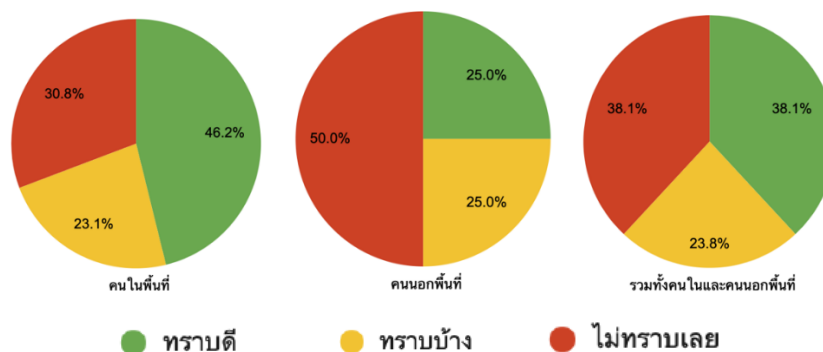
ภาพที่ 111 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

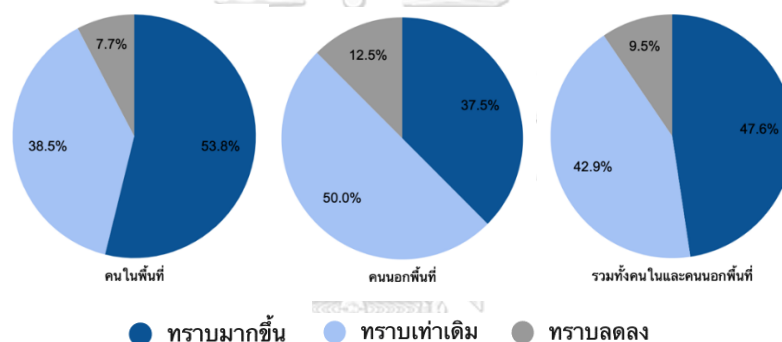
ภาพที่ 112 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - เรือนไม้สองชั้นในตรอกท่ามอญ เลียบคลองท่าซัก มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 113 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 114 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอเงินแห่งเมืองนคร (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

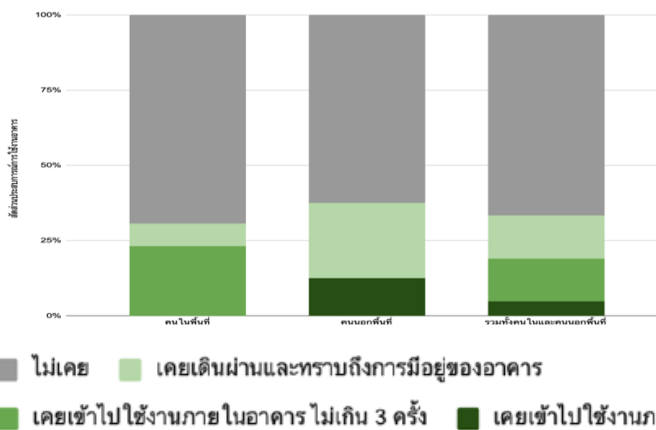
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 46.2% ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลยกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่

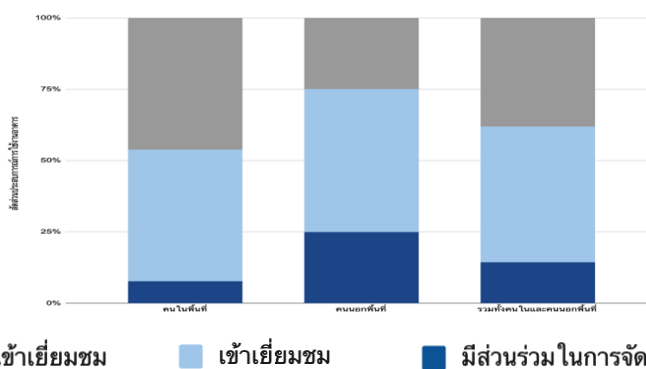
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 47.6% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่า มีการรับรู้คุณค่าเท่ากับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

5.4.10 บ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ

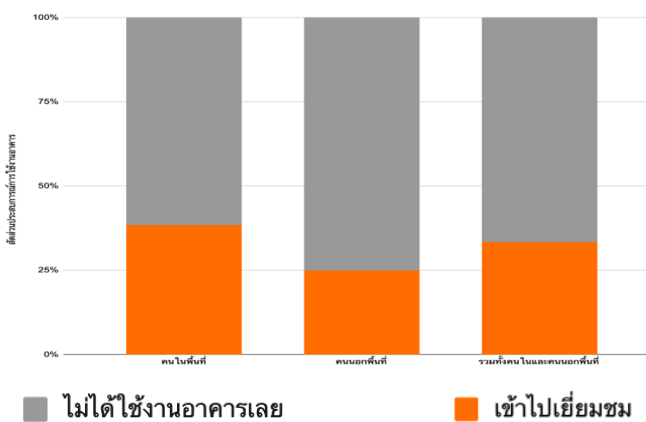
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 115 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 116 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

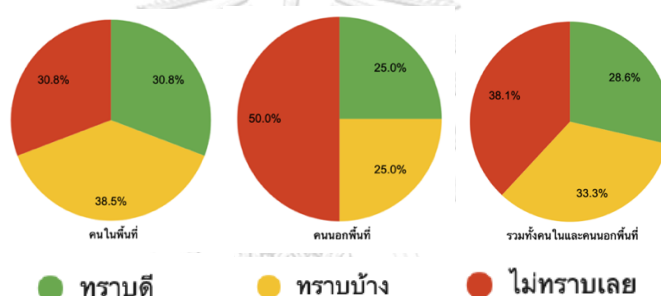

ภาพที่ 117 ประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

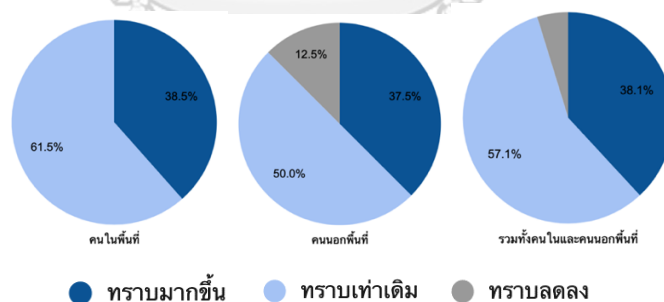
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 20% ที่เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ คนในพื้นที่ 52% และคนนอกพื้นที่ 75% เข้าไปเยี่ยมชม และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 33% และคนนอกพื้นที่เพียง 25% กลับเข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านสังคม - ผ่านความหลากหลายของเรื่องราวที่เคยเป็นโรงงาน ร้านจำหน่ายสินค้า และต่อมาเป็นบ้านของประธานชุมชนของตรอกท่ามอญ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 118 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

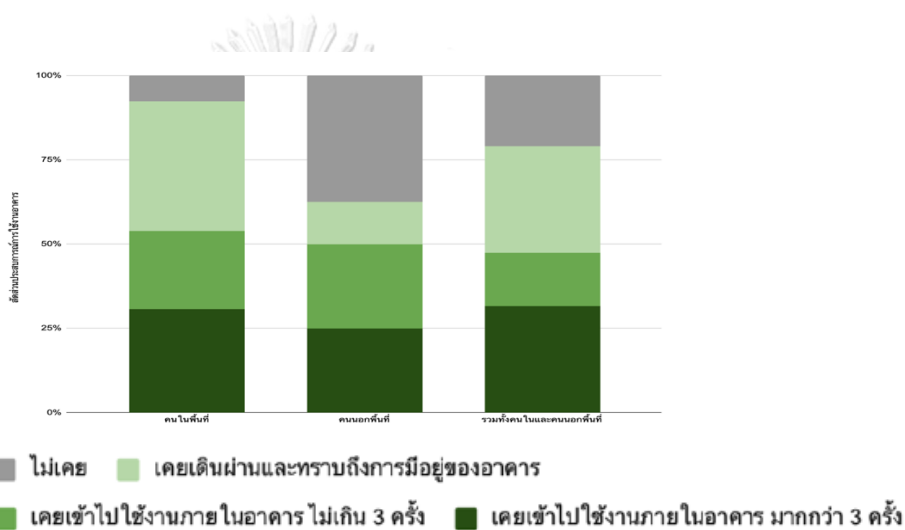
ภาพที่ 119 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นเพียง 38.1% และส่วนใหญ่ทราบเท่าเดิม 57.1% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ทราบดี ทราบ

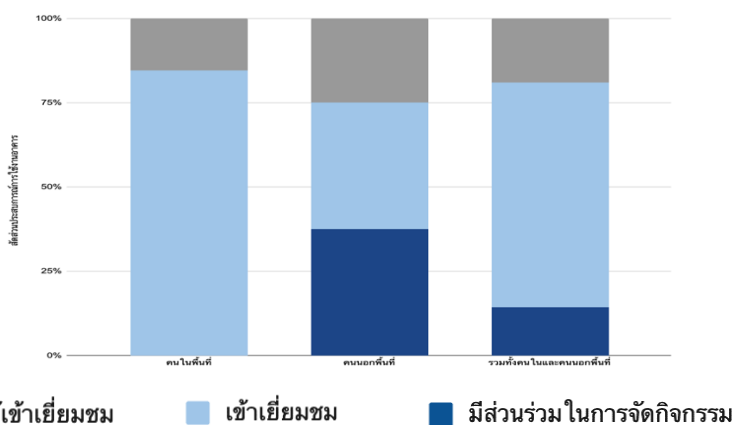
บ้างและไม่ทราบเลย มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 30.8% 38.5% และ 30.8% ตามลำดับ ส่วนคนนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลยกว่า 50% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าที่ใกล้เคียงกัน คือ 38.5% และ 37.5% ตามลำดับ

5.4.11 วัดวังตะวันตก

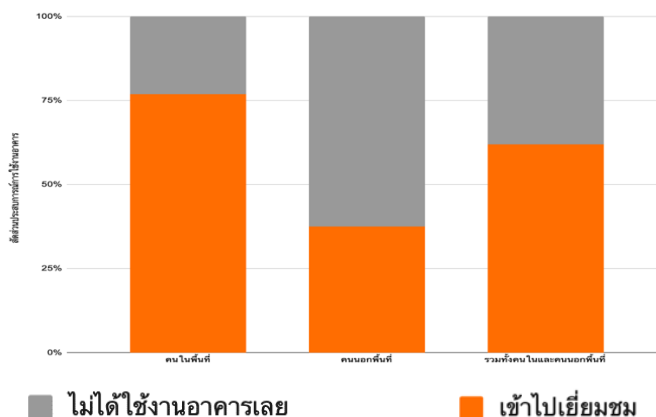
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 120 ประสบการณ์การใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 121 ประสบการณ์การใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

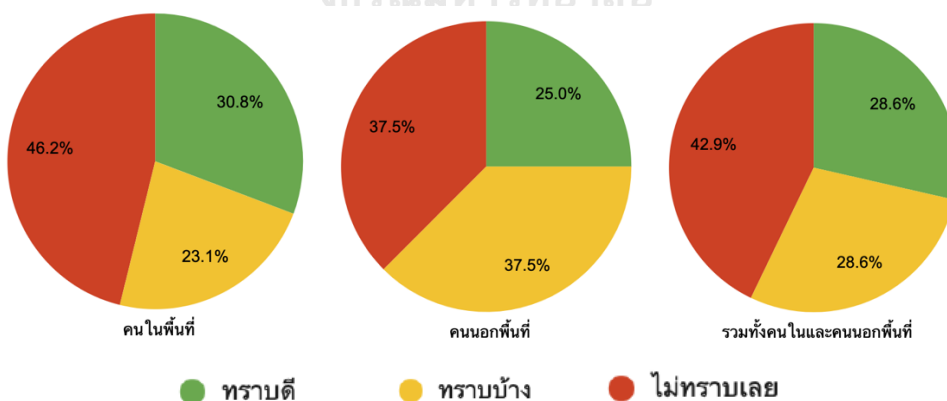

ภาพที่ 122 ประสิทธิภาพการใช้งานวัดวังตะวันตก ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

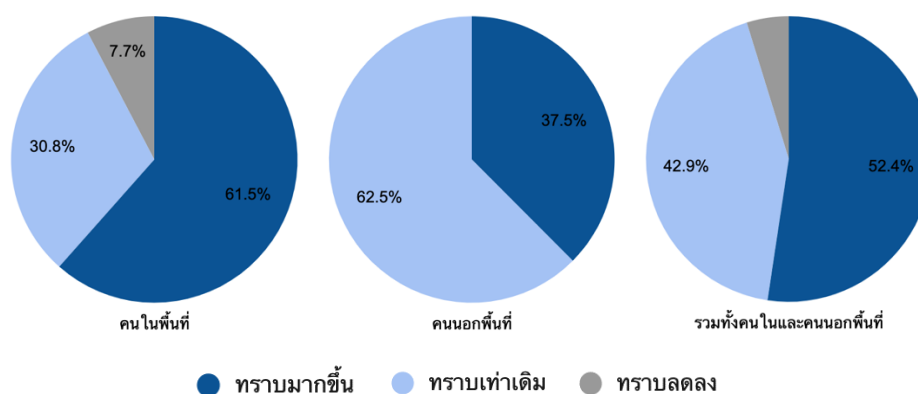
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสิทธิภาพการใช้งานวัดวังตะวันตก ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 50% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 80% เข้าไปเยี่ยมชม และหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 76% และคนนอกพื้นที่ 33% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านประวัติศาสตร์ – ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เล่าตำนานเมืองนคร และตำนานพระธาตุฯ โดยอิงจากกลอนสวดโบราณ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 123 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะวันตก (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

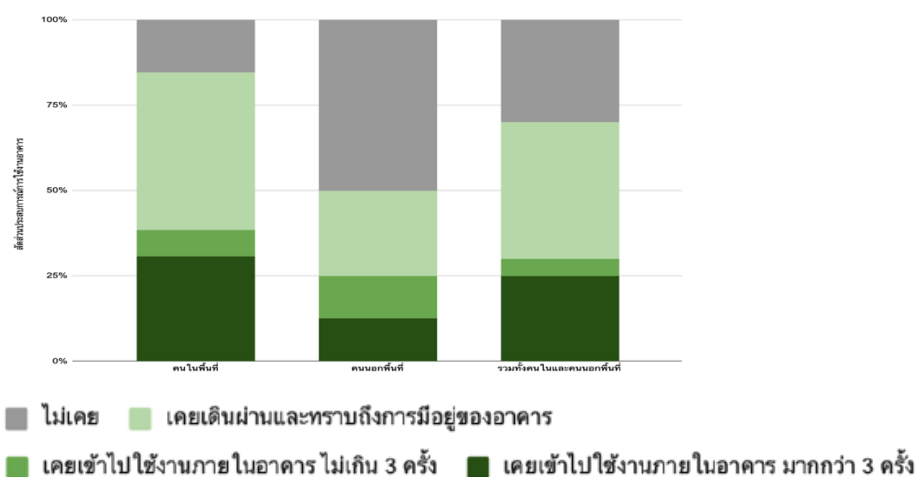
ภาพที่ 124 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะเวียง (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

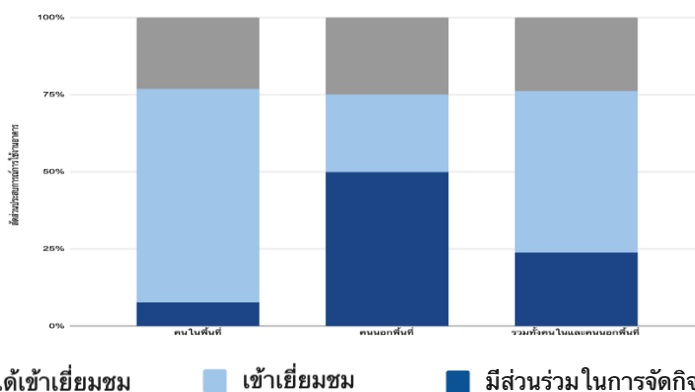
การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 42.9% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ไม่ทราบเลยกว่า 46.2% ซึ่งมากกว่าคนนอกพื้นที่ที่ไม่ทราบเลยเพียง 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่ามากกว่าคนนอกพื้นที่

5.4.12 วัดบูรณาราม

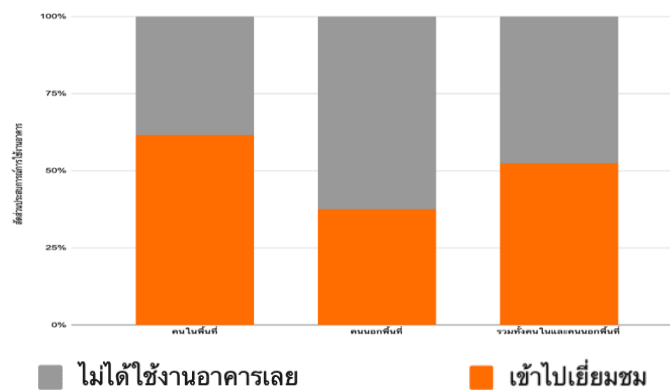
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 125 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 126 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

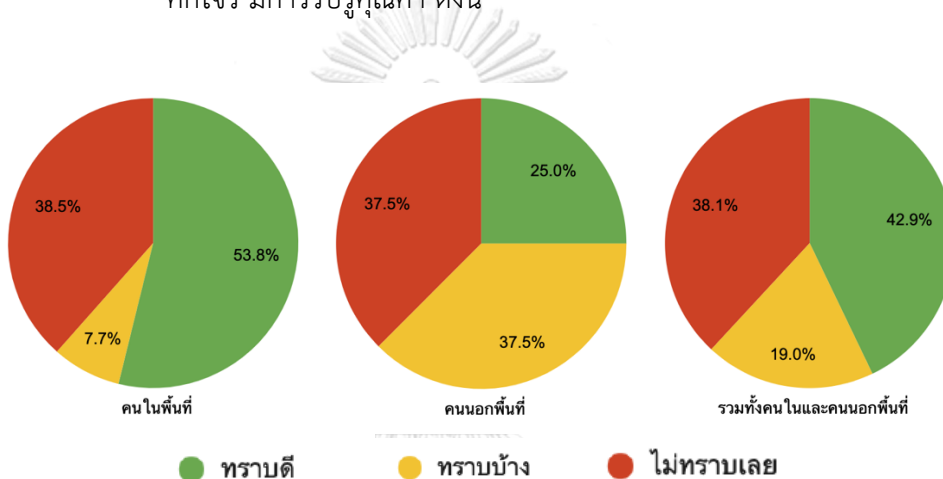
ภาพที่ 127 ประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานวัดบูรณาราม ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถาม 27% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 75% เข้าไปเยี่ยมชมและหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 60% และคนนอกพื้นที่ 33% เข้าไปเยี่ยมชม

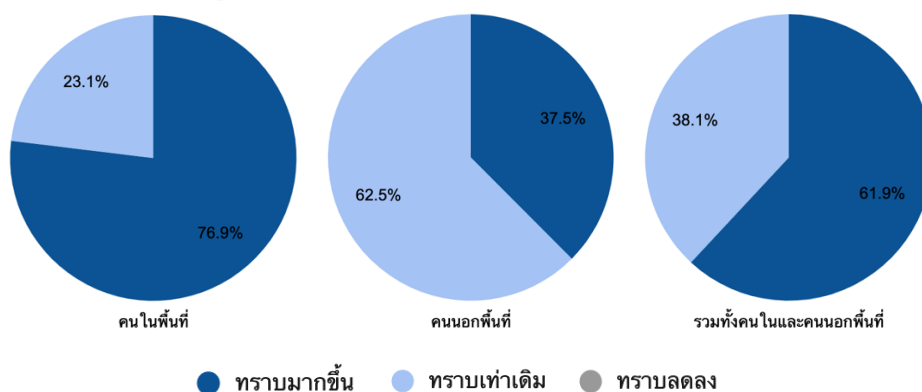
การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านประวัติศาสตร์ - ในอดีตเป็นพื้นที่ชุมนุมของกองทัพเมืองนคร เพื่อเตรียมรับศึกโจร มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 128 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

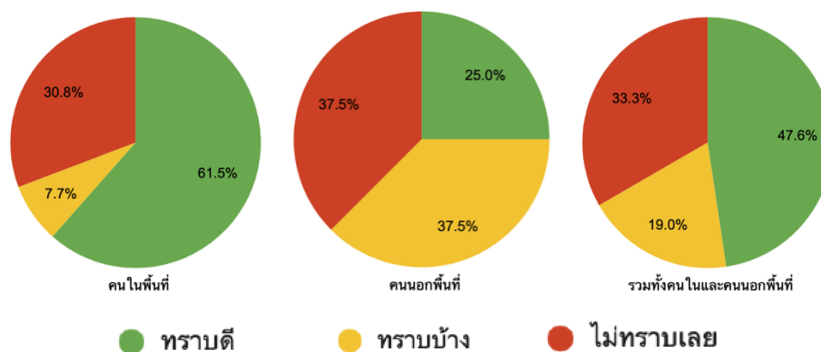
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

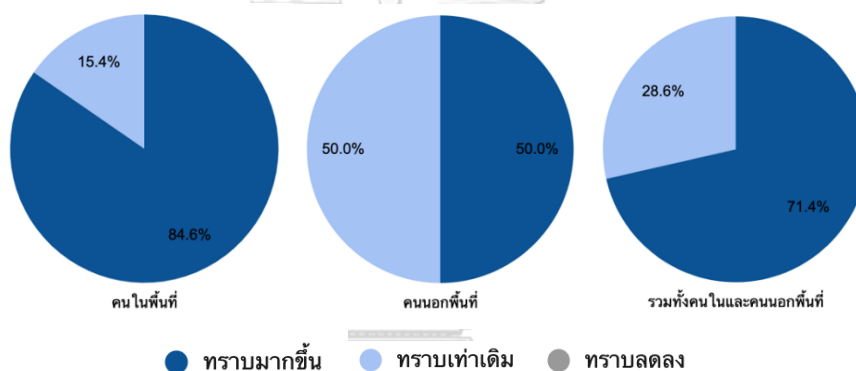
ภาพที่ 129 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านความงาม - พื้นที่ขนาดเล็กที่เงียบสงบและหลบซ่อนจากท้องถนนอันจอแจ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 130 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 131 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 61.9% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบบ้างและไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 76.9% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้นคนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่

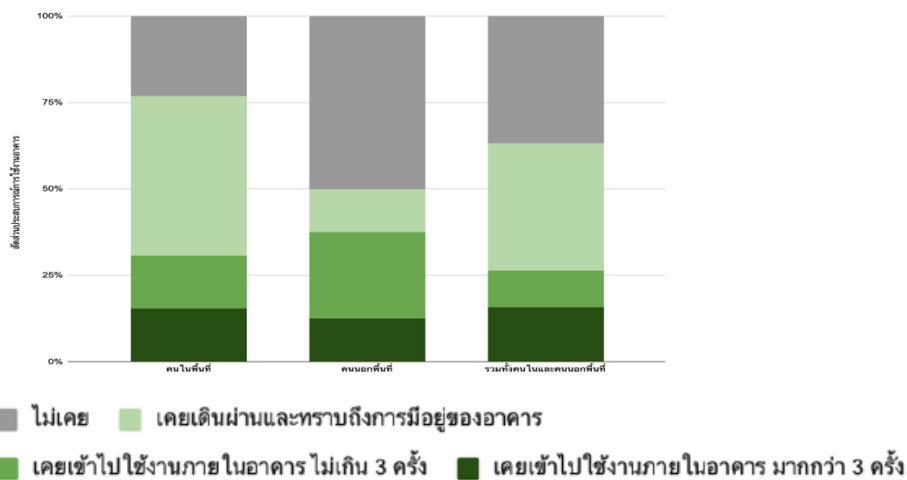
การรับรู้คุณค่าด้านความงาม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 33.3% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 71.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วม

กิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่
ทราบบ้างและไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่
ทราบมากขึ้นกว่า 84.6% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 50% ดังนั้น คน
ในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่าด้านความงามมากกว่าคนนอกพื้นที่ใกล้เคียงกับคุณค่าด้าน
ประวัติศาสตร์

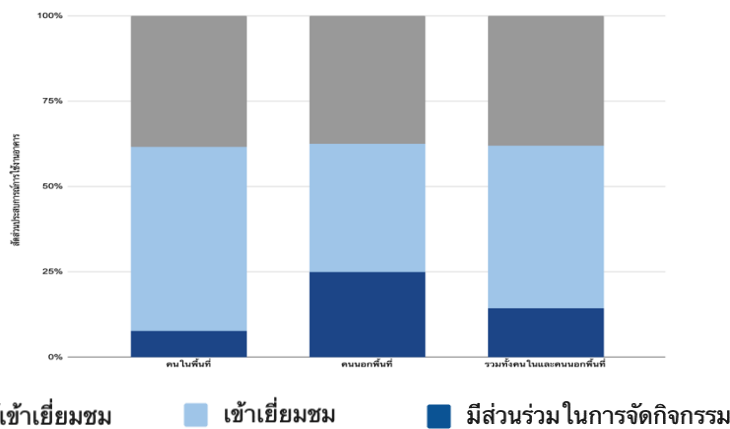

5.4.13 ศาลเจ้ากวนอู

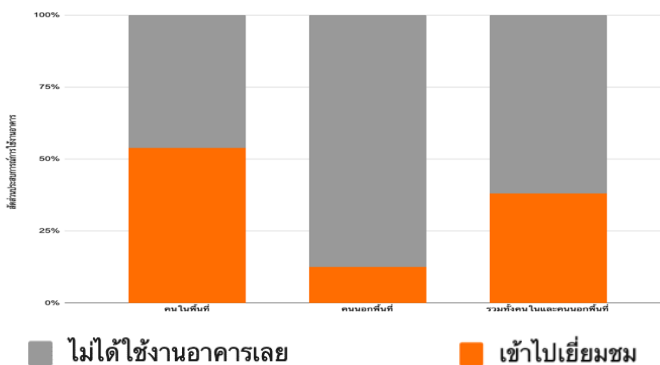
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 132 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 133 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

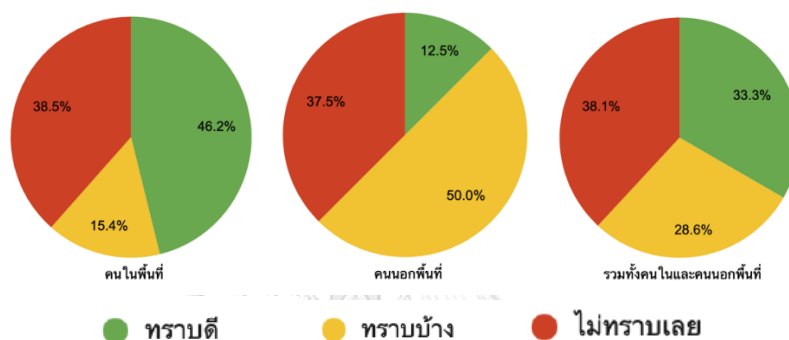
ภาพที่ 134 ประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

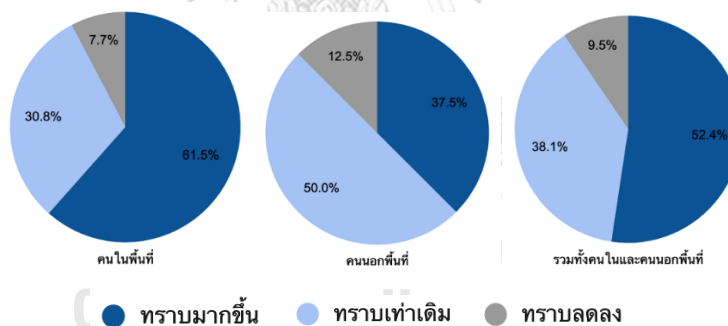
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานศาลเจ้ากวนอู ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถาม 25% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 60% เข้าไปเยี่ยมชมและหลังการจัดกิจกรรม คนในพื้นที่ 52% และคนนอกพื้นที่ 12% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่หลอมรวมวัฒนธรรมจีน เนื่องจากทำวงเป็นชุมชนการค้าที่มีชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 135 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

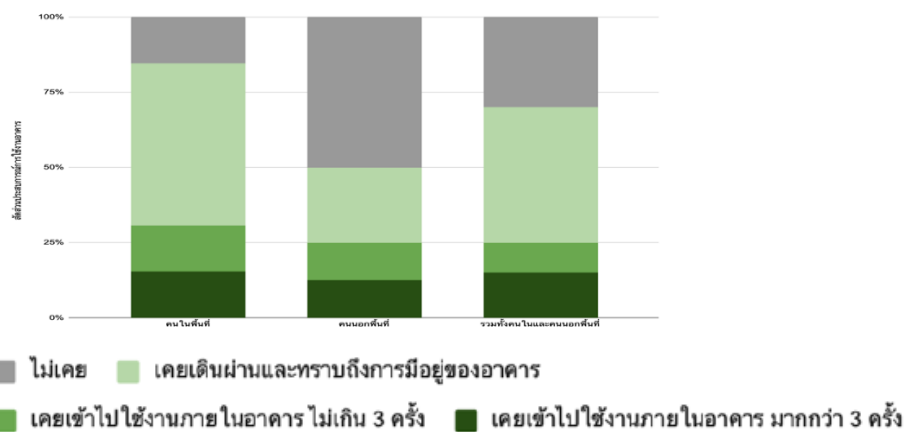

ภาพที่ 136 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

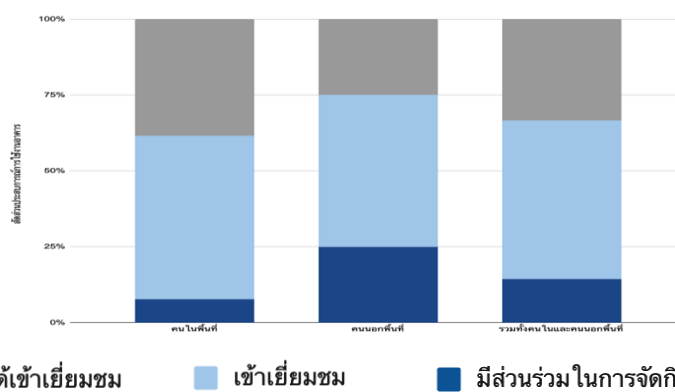
การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 38.1% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 46.2% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบบ้าง 50% และไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่ามากกว่าคนนอกพื้นที่

5.4.14 วัดจันทาราม

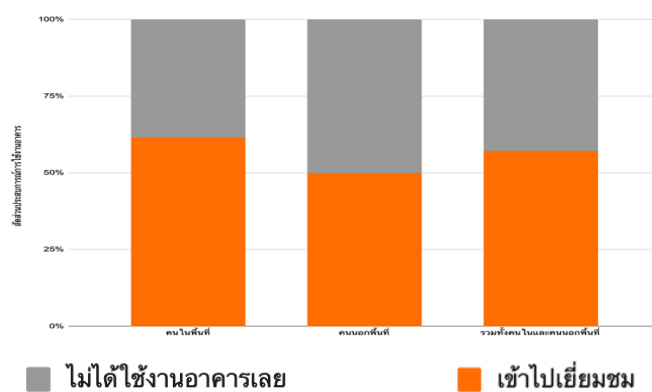
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 137 ประสบการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 138 ประสบการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

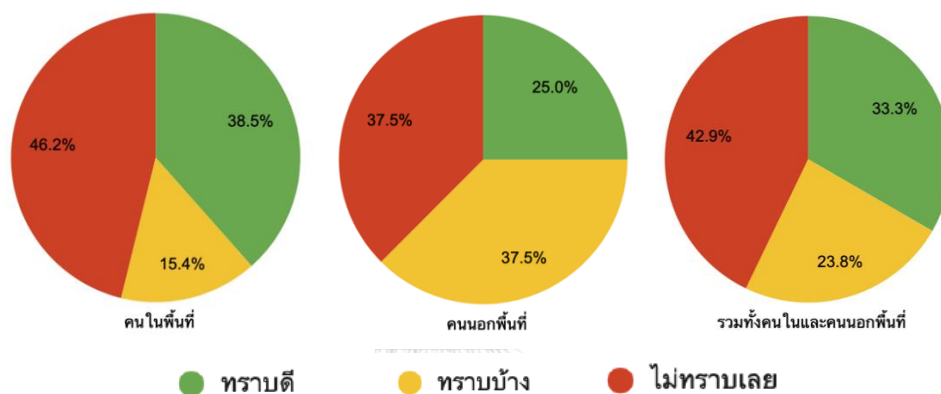
ภาพที่ 139 ประสบการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

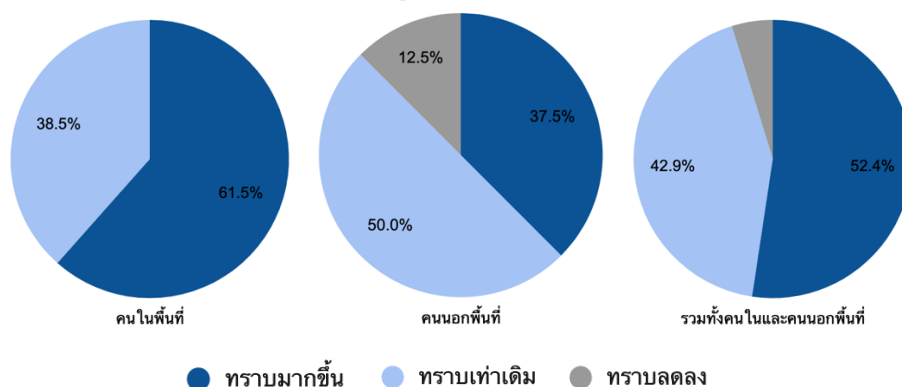
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานวัดจันทาราม ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถาม 25% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ในระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 70% เข้าไปเยี่ยมชมและหลังการจัดกิจกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 55% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านสังคม - เป็นพื้นที่บ่มเพาะและพัฒนาวิชาช่างในอดีต ทั้งงานไม้ งานปูน และงานประณีตศิลป์ และยังเป็นย่านชุมชนของตระกูลช่างฝีมือด้วย มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 140 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 141 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

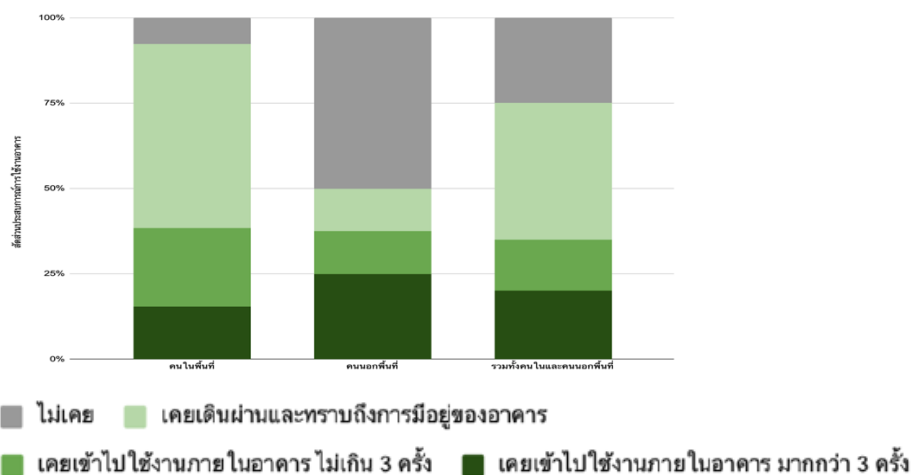
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 42.9% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 52.4% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ไม่ทราบเลย 46.2% ซึ่งมากกว่าคนนอกพื้นที่ที่ทราบบ้างและไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบมากขึ้นเพียง 37.5% ดังนั้น คนในพื้นที่มีการรับรู้คุณค่ามากกว่าคนนอกพื้นที่

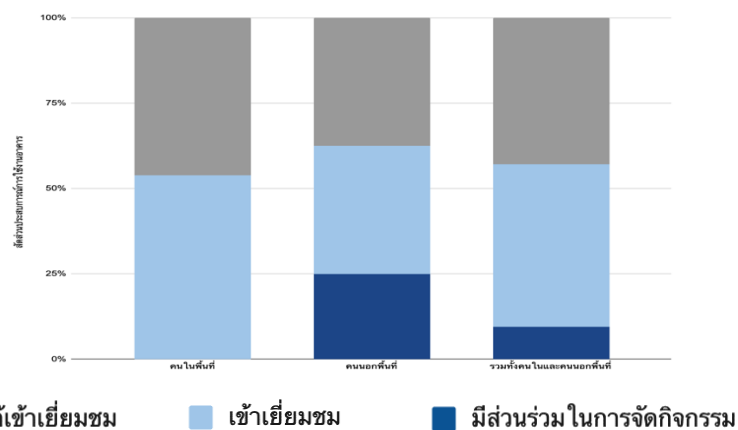

5.4.15 วัดศรีทวี

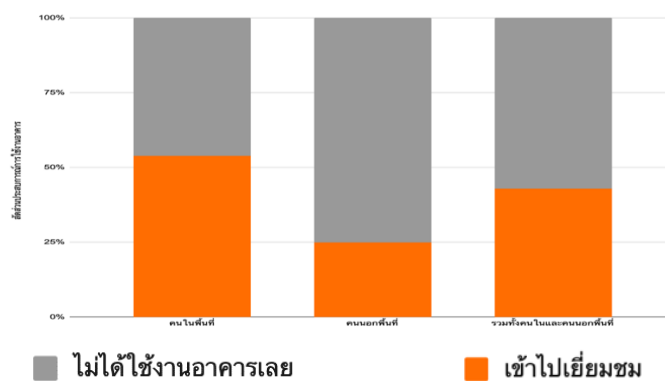
ประสบการณ์การใช้งานอาคาร

ภาพที่ 142 ประสบการณ์การใช้งานวัดศรีทวี ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 143 ประสบการณ์การใช้งานวัดศรีทวี ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์

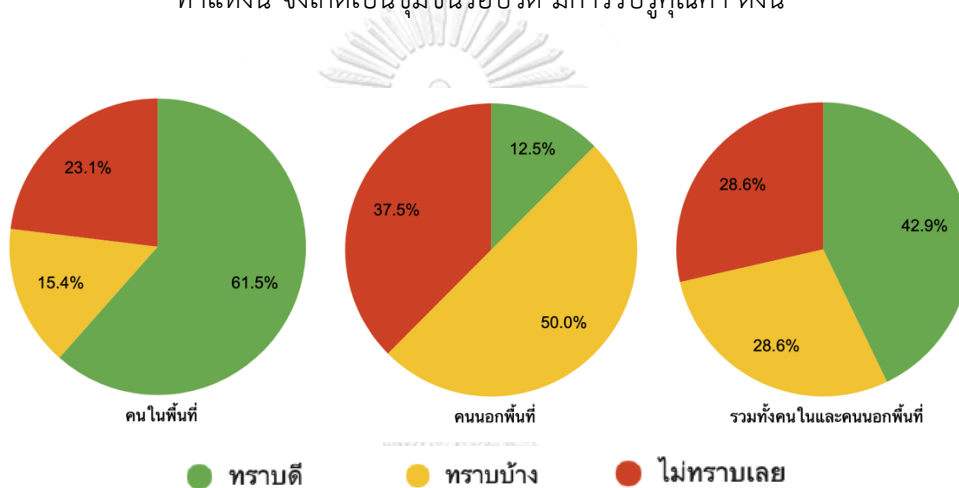
ภาพที่ 144 ประสบการณ์การใช้งานวัดศรีทวี ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังการจัดกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

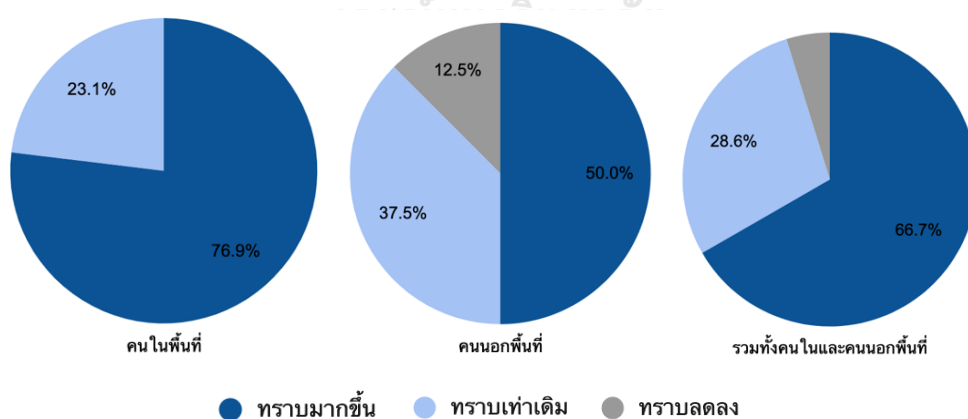
ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การใช้งานวัดศรีทวี ดังนี้ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถาม 35% เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคารระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 55% เข้าไปเยี่ยมชม และหลังการจัดกิจกรรม ผู้ตอบแบบสอบถาม 45% เข้าไปเยี่ยมชม

การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของอาคารด้านต่าง ๆ

1) ด้านประวัติศาสตร์ - เดิมชื่อวัดท่ามอญที่ชาวมอญเคยนำเรือสินค้าขึ้นมาขายที่ท่าแห่งนี้ จึงเกิดเป็นชุมชนรอบวัด มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

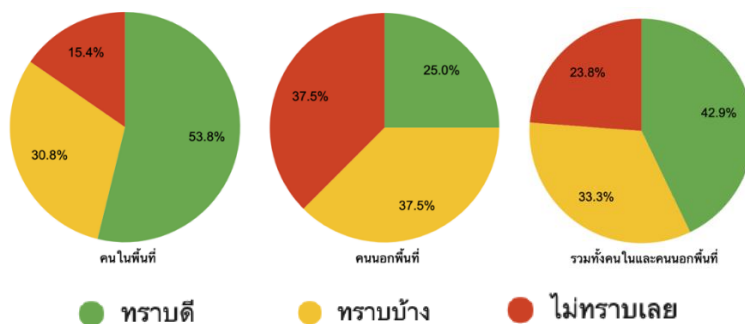
ภาพที่ 145 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทวี (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

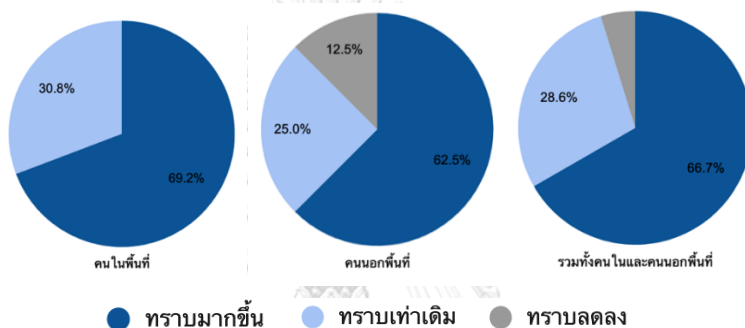
ภาพที่ 146 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทวี (1) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

2) ด้านสังคม - พื้นที่ศูนย์กลางชุมชน โดยมีธรรมชาติเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน มีการรับรู้คุณค่า ดังนี้

ภาพที่ 147 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทวิ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 148 การรับรู้คุณค่าและความเข้าใจคุณค่าของศรีทวิ (2) ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

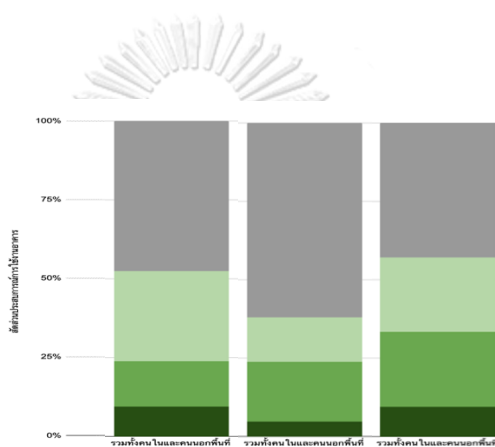
การรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 28.6% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 66.7% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 61.5% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบบ้าง 50% และไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 76.9% ส่วนคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้น 50% ดังนั้น คนในพื้นที่ที่มีการรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากกว่าคนนอกพื้นที่

การรับรู้คุณค่าด้านสังคม ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลย 23.8% และหลังจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทราบมากขึ้น 66.7% เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้ว กล่าวคือ 53.8% ส่วนคนนอกพื้นที่ทราบบ้าง และไม่ทราบเลย 37.5% และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ทราบมากขึ้นกว่า 69.2% ใกล้เคียงกับคนนอกพื้นที่ที่ทราบมากขึ้น 62.5% ดังนั้น คุณค่าด้านสังคมมีการรับรู้ไปในทางเดียวกันกับคุณค่าด้านประวัติศาสตร์

5.5 อภิปรายผล

ผลสรุปจากแบบสอบถามการรับรู้คุณค่าของประชาชนทั่วไปต่ออาคารมรดกวัฒนธรรมในย่านท่าวัง นำมาสู่การอภิปรายผลในประเด็นการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมที่นำมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ และประเด็นประสบการณ์การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกิจกรรมและหลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ได้ดังนี้

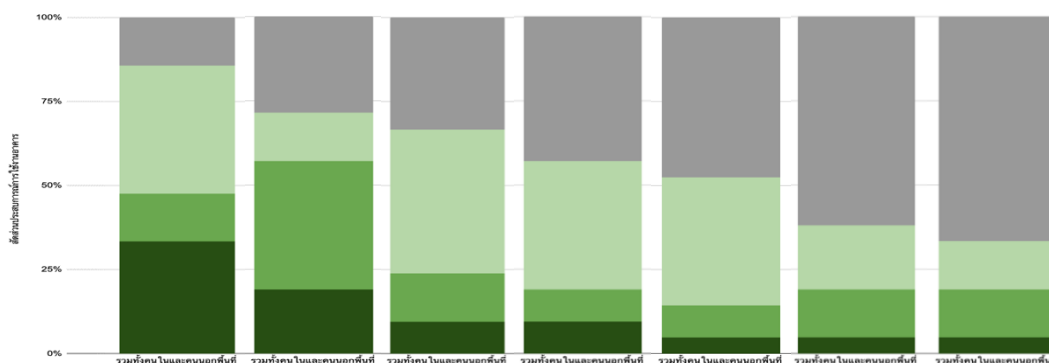
5.5.1 การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม ก่อน ระหว่างและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์

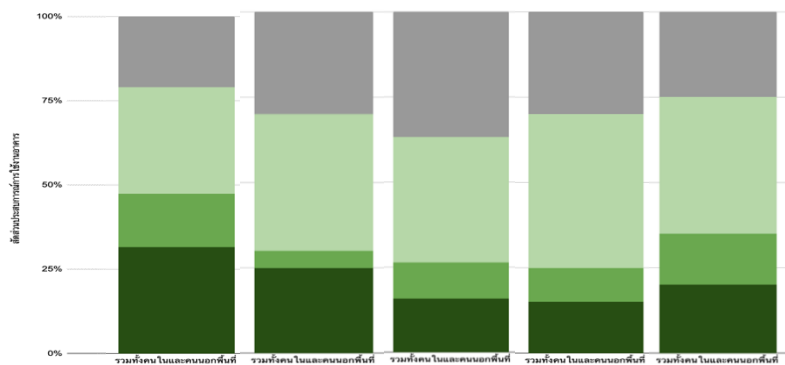
ภาพที่ 149 ประสบการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ของบ้าน JILL art space เรือนมดไม้หมากปาล์ม และบ้านขุนบวร ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 150 ประสบการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ของตึกยาวนาครบรรทัดหรือบรรทัดชาร์ ยงค์คาเฟ่ บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหววน บ้านเบญจภักดิ์ ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร และบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ตามลำดับ

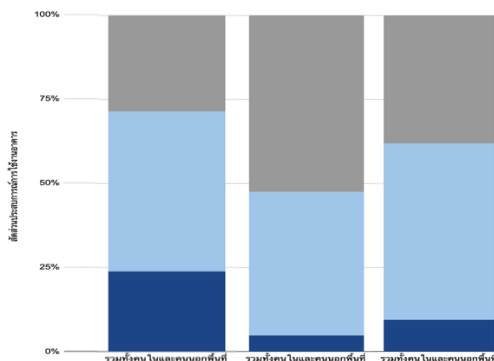
ภาพที่ 151 ประสบการณ์การใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ของวัดวังตะวันตก วัดบูรณาราม ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม และวัดศรีทวี ตามลำดับ

■ ไม่เคย ■ เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
 ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง ■ เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

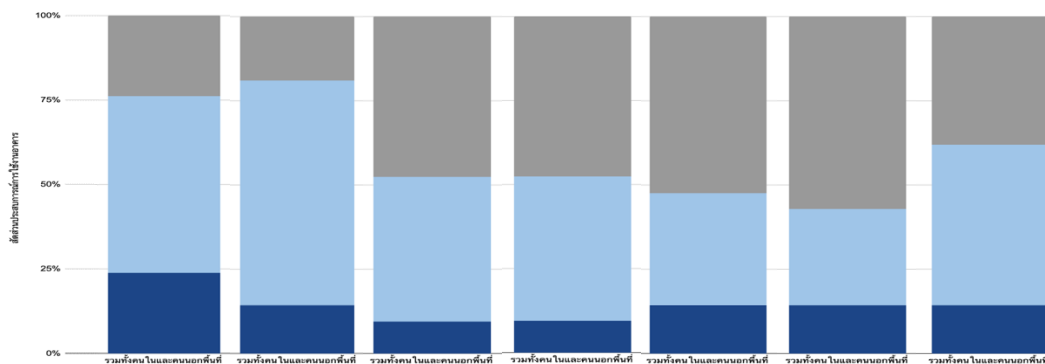
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปใช้งานอาคารเฉลี่ย 29.6% จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการเข้าไปใช้งานก่อนเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด ได้แก่ ยงค์คาเฟ่ (57.1%) อาคารนาครบรรพ์หรือบวรบาซาร์ (47.6%) และวัดวังตะวันตก (47.4%) ตามลำดับ

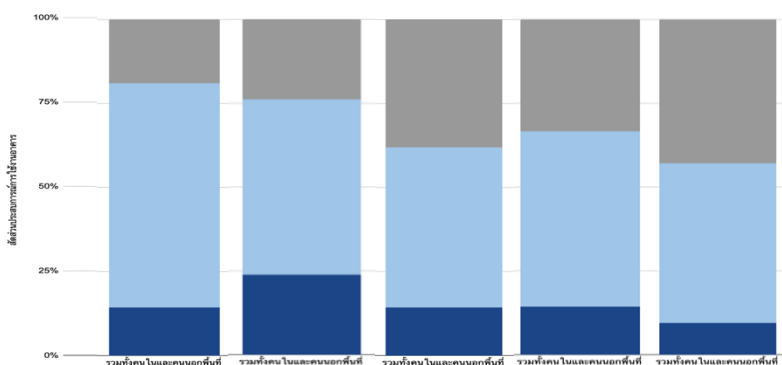
เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างประเภทอาคาร พบว่า อาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยวและเรือนแถวมีการเข้าไปใช้งานค่อนข้างน้อย ยกเว้นอาคารนาครบรรพ์หรือบวรบาซาร์และยงค์คาเฟ่ที่มีการเข้าไปใช้งานมากกว่าอาคารอื่น ๆ ในประเภทเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากทั้งสองอาคารเป็นอาคารพาณิชย์ที่ยังเปิดใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ส่วนอาคารอื่น ๆ เป็นอาคารที่เคยใช้งานในอดีต ในปัจจุบันจึงมีการใช้งานค่อนข้างน้อย ส่วนอาคารประเภทโบราณสถาน พบว่ามีการเข้าไปใช้งานมากที่สุด รวมถึงเคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นศาสนสถานที่เป็นพื้นที่สาธารณะและยังใช้ในกิจวัตรประจำวันของคนในพื้นที่ด้วย

ภาพที่ 152 ประสิทธิภาพการใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ของบ้าน JILL art space เรือนมดไม้หมากปาล์ม และบ้านขุนบวร ตามลำดับ

ภาพที่ 153 ประสิทธิภาพการใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ของตึกยวนาครบรรรตันหรือบรรรชาร์ ยงค์คาเฟ่ บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหววน บ้านเบญจภิมพ์ ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร และบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ตามลำดับ

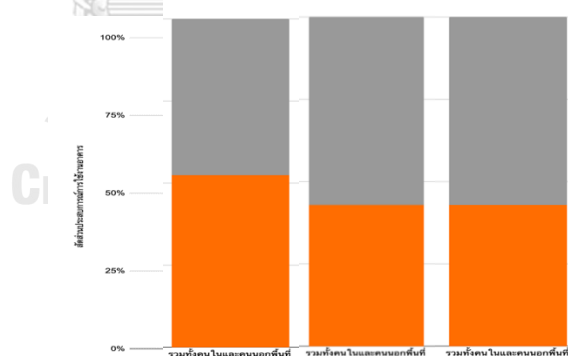
ภาพที่ 154 ประสิทธิภาพการใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ของวัดวังตะวันตก วัดบูรณาราม ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม และวัดศรีทวี ตามลำดับ

■ ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม ■ เข้าเยี่ยมชม ■ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

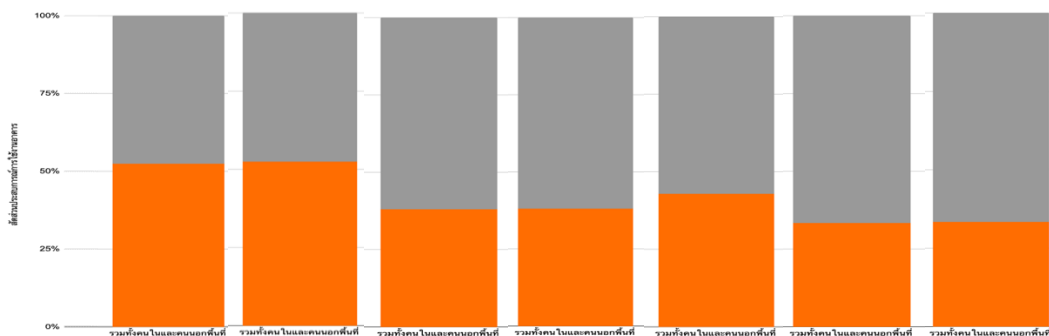
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปใช้งานอาคารเฉลี่ย 62.6% จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการเข้าไปใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด ได้แก่ ยงค์คาเฟ่และวัดวังตะวันตก (81.0%) อาคารนาครบรรพ์หรือบวรบาซาร์และวัดบูรณาราม (76.2%) บ้าน Jill Art Space (71.4%) ตามลำดับ

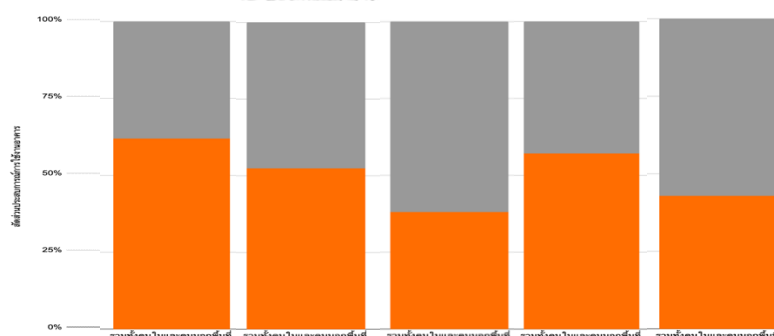
แม้ว่าอาคารแต่ละประเภทจะมีการใช้งานที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาอาคารที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด 5 อาคาร พบว่า ยงค์คาเฟ่และบ้าน Jill Art Space เป็นอาคารมรดกวัฒนธรรมที่ถูกปรับเปลี่ยนการใช้งานไปแล้ว มีการใช้งานที่สอดคล้องกับยุคสมัย และเมื่อมีกิจกรรมสร้างสรรค์เข้ามาจึงทำให้พื้นที่ดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้นในมุมมองของนักท่องเที่ยว ส่วนอาคารนาครบรรพ์หรือบวรบาซาร์และวัดวังตะวันตก มีกิจกรรมที่สอดคล้องกันอย่างน่าสนใจ เช่น การฉายภาพยนตร์อาคาร เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเปรียบเสมือนการเล่าเรื่องผ่านพื้นที่จริงและยังสอดแทรกคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดการรับรู้คุณค่าได้อย่างน่าสนใจ ในขณะที่วัดบูรณาราม เป็นการจัดแสดงผลงานของนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จึงสร้างความรู้สึกรักถึงความหลากหลายและแปลกใหม่ ทั้งยังดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชนที่สนใจในการศึกษาทางด้านศิลปะ นอกจากนี้ยังมีประเด็นการเข้าถึงง่ายจากเส้นทางหลักหรือถนนใหญ่ และอาคารที่เกาะกลุ่มอยู่ในละแวกเดียวกันหลายอาคารจะดึงดูดผู้เข้าชมได้มากกว่าจุดอื่น ๆ เช่น ยงค์คาเฟ่ตั้งอยู่ตรงข้ามบ้าน Jill Art Space และอาคารนาครบรรพ์หรือบวรบาซาร์อยู่ใกล้กับวัดบูรณารามและตรงข้ามกับวัดวังตะวันตก เป็นต้น

ภาพที่ 155 ประสิทธิภาพการใช้งานอาคารประเภทเรือนพักอาศัยเดี่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ของบ้าน JILL art space เรือนมดไม้หมากปาล์ม และบ้านขุนบวร ตามลำดับ

ภาพที่ 156 ประสบการณ์การใช้งานอาคารประเภทเรือนแถว ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ ของ ตึกยาวนานครบรรทัดหรือบรรพาศาร์ ยงค์คาเฟ่ บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหววน บ้านเบญจภรณ์ ที่ทำการสมาคมพาณิชย์ จีนเดิม ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร และบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ ตามลำดับ

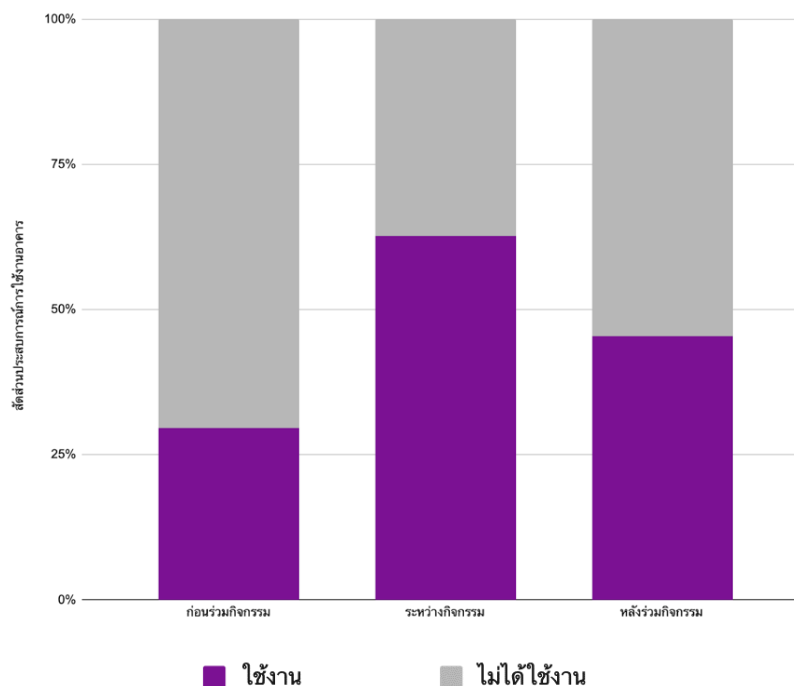
ภาพที่ 157 ประสบการณ์การใช้งานอาคารประเภทโบราณสถาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังกิจกรรมสร้างสรรค์ ของวัดวังตะวันตก วัดบูรณาราม ศาลเจ้ากวนอู วัดจันทาราม และวัดศรีทิว ตามลำดับ

■ ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย ■ เข้าไปเป็นลูกค้า

ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

หลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มีผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปใช้งานอาคารเฉลี่ย 45.4% จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการเข้าไปใช้งานหลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด ได้แก่ วัดวังตะวันตก (61.9%) วัดจันทาราม (57.1%) ยงค์คาเฟ่ บ้าน Jill Art Space อาคารนครบรรทัดหรือบรรพาศาร์และวัดบูรณาราม (52.4%) ตามลำดับ

พบว่า 6 อาคารที่มีการใช้งานหลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุด เป็นอาคารที่มีการใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์มากที่สุดถึง 5 อาคาร ยกเว้นวัดจันทาราม ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าอาคารที่มีการใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์มากมีส่วนทำให้มีการใช้งานหลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มากตามไปด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 158 ประสิทธิภาพการใช้งานอาคารโดยเฉลี่ยทุกอาคารของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อน ระหว่างและหลังร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์
ที่มา: เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย, 2565

ผู้วิจัยยังพบประเด็นสำคัญ ที่สอดคล้องกันใน 14 อาคารมรดกวัฒนธรรม จากทั้งหมด 15 อาคารมรดกวัฒนธรรม ยกเว้นอาคารยงคังคาเฟ่ ซึ่งพบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเข้าไปใช้งานอาคารในระดับหนึ่งที่ค่อนข้างน้อย และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวังทำให้เกิดการเข้าไปใช้งานอาคารในระหว่างการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มากขึ้น และเป็นช่วงที่มีการใช้งานเยอะที่สุด ในขณะที่หลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีการใช้งานลดลงจากช่วงการจัดกิจกรรมแต่ยังมากกว่าช่วงก่อนการจัดกิจกรรม ดังนั้น การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการกระตุ้นการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีส่วนทำให้เกิดการรู้จักสถานที่ สร้างการเข้าถึงและเข้าไปใช้งานอาคารได้มากขึ้น แม้ว่ากิจกรรมสร้างสรรค์จะจบลงไปแล้วก็ตาม

5.5.2 การรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์

ประเด็นการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรม สรุปได้ว่า คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ก่อนร่วมกิจกรรมมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบเลยโดยเฉลี่ย 36.7% ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบดี (34.7%) และทราบบ้าง (28.6%) โดยพบว่าอาคารที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์มากที่สุด ได้แก่ อาคารนาครบรรพรัตน์หรือบรรพชาจารย์ (52.4) และบ้าน Jill Art Space (47.6) และหลังร่วมกิจกรรม ได้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่ทราบคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์มากขึ้น โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบมากขึ้นถึง 56.7% ซึ่งอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการรับรู้คุณค่าในด้านประวัติศาสตร์เพิ่มมากขึ้นมากที่สุดหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์และวัดศรีทิว (66.7%)

คุณค่าด้านสังคม ก่อนร่วมกิจกรรมมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบเลยโดยเฉลี่ย 38.1% ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันระหว่างคนที่ทราบดี (32.7%) และทราบบ้าง (29.2%) โดยพบว่าอาคารที่คนไม่ทราบคุณค่าในด้านสังคมมากที่สุด ได้แก่ บ้าน Jill Art Space และเรือนมดไม้หมากปาล์ม (47.6) และหลังร่วมกิจกรรม ได้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบคุณค่าในด้านสังคมมากขึ้น โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบมากขึ้นถึง 53.1% ซึ่งอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการรับรู้คุณค่าในด้านสังคมเพิ่มมากขึ้นมากที่สุดหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์และวัดศรีทิว (66.7%)

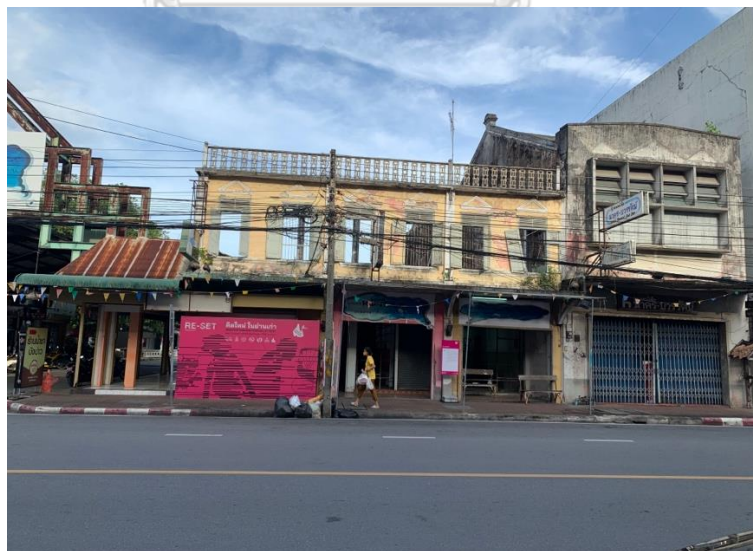
คุณค่าด้านความงาม ก่อนร่วมกิจกรรมมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบเลยโดยเฉลี่ย 33.9% ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันระหว่างคนที่ทราบดี (34.3%) และทราบบ้าง (31.8%) โดยพบว่าอาคารที่คนไม่ทราบคุณค่าในด้านความงามมากที่สุด ได้แก่ เรือนมดไม้หมากปาล์ม (47.6) และบ้าน Jill Art Space (42.9) และหลังร่วมกิจกรรม ได้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบคุณค่าในด้านความงามมากขึ้น โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบมากขึ้นถึง 54% ซึ่งอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการรับรู้คุณค่าในด้านความงามเพิ่มมากขึ้นมากที่สุดหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์และวัดบูรณาราม (71.4%)

สรุปได้ว่า คุณค่าทั้ง 3 ด้านมีการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันและไปในทิศทางเดียวกันและเมื่อสังเกตคุณค่าที่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากขึ้นมากที่สุด มีตรงกัน 2 อาคาร คือ อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์และวัดบูรณาราม มีผู้ที่รับรู้คุณค่าเพิ่มมากขึ้นถึง 71.4% และเป็นคุณค่าด้านความงาม

ผู้วิจัยได้สังเกต 2 อาคารดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมสร้างสรรค์ภายในอาคารที่จะทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมสามารถรับรู้คุณค่าได้มากขึ้น จึงพบว่าทั้ง 2 อาคารนั้นมีการจัดนิทรรศการ (Exhibition) เช่นเดียวกับอาคารอื่น ๆ แต่การเข้าถึงนิทรรศการ ทำให้มองเห็นลักษณะทางกายภาพความเฉพาะของพื้นที่และรูปแบบอาคารที่มีความน่าสนใจ ที่แม้แต่คนในพื้นที่เองนั้นก็อาจจะเคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่แต่อาจจะมองข้ามไป เมื่อมีกิจกรรมสร้างสรรค์จึงทำให้เกิดการรับรู้คุณค่าผ่านประสาทสัมผัสทางกายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสายตา ซึ่งเกิดการรับรู้ได้ง่าย และสร้างความประทับใจได้สูง ดังนั้นคุณค่าด้านความงาม จึงเป็นคุณค่าที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้มากกว่าคุณค่าด้านอื่น ๆ จึงควรผลักดันให้เกิดการรับรู้ความงามในอาคารมรดกวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีลักษณะพื้นที่ที่เฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ มีความสวยงาม ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมดังกล่าวในวงกว้าง

ภาพที่ 159 วัดบูรณารามบริเวณลานโล่งขนาดเล็กที่หลบซ่อนจากท้องถนน
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 160 บริเวณภายนอกอาคารนครบรรทัดหรือบรรบาร์ชาร์
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 161 บริเวณภายในอาคารนาครบรรรัตนหรือบวรบารุชา

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

อย่างไรก็ตาม อาคารมรดกวัฒนธรรมในพื้นที่ส่วนใหญ่มีคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์มากกว่า 10 อาคารมรดกวัฒนธรรมจากทั้งหมด 15 อาคารมรดกวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงสังเกตการรับรู้ในด้านประวัติศาสตร์ในอาคารมรดกวัฒนธรรมต่าง ๆ พบว่า อาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีการรับรู้มากขึ้นมากที่สุดในด้านประวัติศาสตร์ คือ อาคารนาครบรรรัตนหรือบวรบารุชาและวัดศรีทวี (66.7%) บ้านขุนบวรและวัดบูรณาราม (61.9%) ตามลำดับ

โดยผู้ศึกษาได้พบประเด็นในบางอาคารที่กล่าวข้างต้น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ (Exhibition) คือ อาคารนาครบรรรัตนหรือบวรบารุชาและบ้านขุนบวร ที่จะมีการจัดแสดงแตกต่างไปกับอาคารอื่น ๆ เนื่องจากมีการสอดแทรกเนื้อหาที่มีความดั้งเดิม (original) โดยอาคารนาครบรรรัตนหรือบวรบารุชามีการจัดนิทรรศการภาพถ่ายในอดีต นอกจากนั้นยังมีพิพิธภัณฑ์สะสมของเก่าของขุนบวร ในขณะที่บ้านขุนบวร เป็นการเปิดพื้นที่บ้านเก่าให้เข้าชม เสมือนเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งถูกใช้งานจริงในอดีต ปัจจุบันดังกล่าวทำให้ทั้ง 2 อาคาร เป็นหนึ่งในอาคารมีการรับรู้ในด้านประวัติศาสตร์มากขึ้นมากที่สุด ในมรดกวัฒนธรรมทั้งหมด

ดังนั้น ลักษณะและวิธีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในอาคารมรดกวัฒนธรรมจึงมีผลต่อการรับรู้คุณค่าด้านต่าง ๆ ของอาคารนั้น ๆ ด้วย เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์จะทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดการเรียนรู้และซึมซับคุณค่าด้านต่าง ๆ ของอาคารได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมายหลักของงานเทศกาลสร้างสรรค์และกลุ่มที่ให้ความสนใจ ซึ่งจะอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา

จบใหม่ ไปจนถึงวัยทำงานที่ยังเป็นคนรุ่นใหม่และเป็นกลุ่มสำคัญที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เติบโตในพื้นที่ต่อไป ซึ่งการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อการสร้างการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ จึงสำคัญสำหรับสำหรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เนื่องจากการสร้างการรับรู้และเข้าใจ ทั้งยังปลูกฝังความรู้สึกรักและหวงแหนในมรดกวัฒนธรรมของย่านท่าวัง

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบกับการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ได้แสดงในข้างต้น สามารถสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการศึกษาประกอบคำถามของงานวิจัย การวิเคราะห์ผลการศึกษาตามสมมติฐาน การอภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบในงานวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่เกิดจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีคำถามของงานวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดขึ้นได้อย่างไร
2. การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ของย่านท่าวังเป็นอย่างไร
 - 2.1 การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีลักษณะอะไรบ้าง
 - 2.2 มรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารแบบใดที่มักถูกนำมาใช้งาน กระบวนการนำมาใช้งานเป็นอย่างไร และการใช้งานมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมือง มากน้อยอย่างไรบ้าง
 - 2.3 การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช การใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ และการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาตามคำถามของงานวิจัยและวิเคราะห์ตามสมมติฐานของงานวิจัยได้ดังนี้

6.1.1 คำตอบของคำถามวิจัย (1.) กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดขึ้นได้อย่างไร

กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มศิลปิน ผู้ประกอบการสร้างสรรค์ในพื้นที่ มีการสร้างเครือข่ายอย่างเข้มแข็ง โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า Creative Nakhon โดยนำร่องการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบเป็นเทศกาลเป็นประจำทุกปี จากนั้นสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) ได้เห็นโอกาสและนำนโยบายเข้ามาผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ในภายหลัง เพื่อผลักดันนครศรีธรรมราชให้เป็นเมืองสร้างสรรค์

เมื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในเชิงลึก จึงพบว่า การรวมกลุ่มของศิลปินและผู้ประกอบการสร้างสรรค์นั้นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น แต่ยังมีอีกหลายกระบวนการที่เกิดจากการวางแผนดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และมองเห็นภาพอนาคตของงานสร้างสรรค์ในพื้นที่ ทำให้สามารถสร้างความร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงขับเคลื่อนงานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นรูปธรรม สร้างการรับรู้อย่างแพร่หลาย ซึ่งกระบวนการสำคัญจะแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

- 1) ช่วงเริ่มต้นรวมกลุ่มนักสร้างสรรค์ ทั้งศิลปิน นักออกแบบ สถาปนิก นักเขียน เริ่มจากเครือข่ายส่วนตัวเชื่อมต่อไปเป็นทอด ๆ จนนำไปสู่การรวบรวมเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้น ดึงดูดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพบปะสังสรรค์และต่อยอดงานศิลปะร่วมกัน
- 2) ช่วงกำหนดเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ มีการวางแผนทางด้านภาพลักษณ์และภาพอนาคตที่ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการสร้างความเข้าใจ รวมถึงการขอความร่วมมือหรือการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งยังสร้างความเข้าใจถึงจุดประสงค์และทำให้คนในกลุ่มนักสร้างสรรค์เองนั้นมีความเข้าใจที่ตรงกันถึงจุดหมายปลายทางของการจัดงานสร้างสรรค์ด้วย
- 3) ช่วงการร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างและภาพของงานสร้างสรรค์ที่ต้องการสืบทอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสู่สายตาผู้คนทั้งในและนอกพื้นที่ ทำให้ภาคีต่าง ๆ เห็นศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ จึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ มีความพร้อมในการจัดงานมากขึ้น
- 4) ช่วงจับโอกาสเชิงธุรกิจ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการขับเคลื่อนงานสร้างสรรค์ โดยเริ่มมีเครือข่ายทางธุรกิจ วางแผนการทางงบประมาณในการขับเคลื่อน

กิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีการซื้อขายผลงานหลังจากการจัดกิจกรรม ต่อ ยอดงานสร้างสรรค์ให้มีมูลค่า นอกจากนี้ ในภายหลังกยังมีการยื่นเสนอโครงการ เพื่อของบประมาณจากภาครัฐและสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วย ทำให้มีงบประมาณในการสร้างเทศกาลงานสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดการพัฒนา งานสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม

6.1.2 คำตอบของคำถามวิจัย (2) การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรม สร้างสรรค์ของย่านท่าวังเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า อาคารมรดกวัฒนธรรมเก่าที่มีคุณค่าในย่านท่าวังบางส่วนได้ถูก นำมาใช้งานจากการเกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกต่าง สร้าง คุณค่าให้กับการดำเนินการกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ กระบวนการเหล่านี้เกิดขึ้นจากกลุ่มชนชั้น สร้างสรรค์ที่เห็นความสำคัญของอาคารเก่าที่มีคุณค่าและได้เข้าไปคุยกับเจ้าของอาคารต่าง ๆ เชื่อเชิญ ให้เห็นศักยภาพของอาคารที่เจ้าของถือครองอยู่ จึงเชิญชวนให้เข้าร่วมและขอความร่วมมือในการ สนับสนุนสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยส่วนใหญ่พบว่าเจ้าของอาคารคือกลุ่มคนที่มีฐานะ และทรัพย์สิน อาคารที่ถูกนำมาใช้งานเป็นอาคารที่ได้รับการสืบทอดมรดกมาจากรุ่นสู่รุ่น จึงใช้ในการ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ประยุกต์การใช้งานในหลากหลายรูปแบบ

ด้านการลงทุนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในเบื้องต้นนั้น เริ่มต้นจากการระดมทุนในกลุ่มศิลปินเอง เพื่อจัดแสดงผลงานของตน หลังจากนั้นเกิดความร่วมมือและการสนับสนุนเงินทุนจากภาคเอกชน ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ที่เห็นโอกาสของการจัดงานเทศกาลศิลปะสร้างสรรค์ ต่อมา หน่วยงานภาครัฐจึงเข้ามาสนับสนุนด้านเงินทุนและอำนวยความสะดวกด้านการใช้พื้นที่บางส่วน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง

การเกิดขึ้นและเติบโตของกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้อาคารมรดกวัฒนธรรมในเมืองถูกนำ กลับมาประยุกต์ใช้งานอย่างสร้างสรรค์ เป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวและ คนในพื้นที่ ทั้งยังสามารถบอกเล่าอดีต สร้างการรับรู้ประวัติศาสตร์และคุณค่าของอาคารมรดก วัฒนธรรมด้วยมุมมองใหม่อย่างสร้างสรรค์ ทำให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจเรื่องราวของอาคารเก่ามากขึ้น นอกจากนี้เทศกาลศิลปะสร้างสรรค์ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ที่ใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมมาผลักดันและสร้างการรับรู้ คุณค่า จนนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจเมืองให้มีมูลค่าสูงด้วยฐานของความคิดสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ในหลาย ประเด็น ทั้งการคัดเลือกอาคารที่นำมาใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ รูปแบบการใช้งานอาคารมรดก วัฒนธรรมในช่วงเทศกาลและนอกช่วงเทศกาลสร้างสรรค์ การใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมที่

สอดคล้องกับคุณลักษณะการเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ อาคารมรดกวัฒนธรรมมีการปรับเปลี่ยนการใช้งานอย่างสร้างสรรค์ และการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปจากกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยสามารถสรุปตามคำถามของงานวิจัยได้ดังนี้

- 1) คำตอบของคำถามวิจัย (2.1) การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีกี่ลักษณะ อะไรบ้าง

การใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีหลากหลายรูปแบบ โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้งานจัดนิทรรศการ (Exhibition) ห้องแสดงภาพศิลปะ (Art Gallery) และศิลปะจัดวาง (Installation Art) ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่ให้ความสำคัญกับคน และกระตุ้นให้เมืองมีชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์

หลังการจัดกิจกรรม อาคารส่วนใหญ่มีการกลับมาใช้งานเหมือนเดิมกับก่อนการจัดกิจกรรม เช่น อาคารพาณิชย์กรรม หอสมุดสาธารณะ และศาสนสถาน เป็นต้น แต่มีอาคารส่วนน้อย หลังการจัดงานจะถูกปิดทิ้งร้างไว้ เนื่องจากไม่มีกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์กรรมเก่า

- 2) คำตอบของคำถามวิจัย (2.2) มรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารแบบใดที่มักถูกนำมาใช้งาน กระบวนการนำมาใช้งานเป็นอย่างไร และการใช้งานมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมือง มากน้อยอย่างไรบ้าง

มรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและเป็นสถานที่ที่เป็นที่รู้จักดีในกลุ่มคนพื้นที่ มักจะถูกนำมาใช้งานในกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งกลุ่มนักสร้างสรรค์จะคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการนำอาคารมรดกวัฒนธรรมมาใช้งานให้สอดคล้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยจะมีแนวทางในการคัดเลือกอาคารที่นำมาใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้ อาคารสำคัญของย่านที่จำเป็นต้องสร้างการรับรู้ อาคารมีลักษณะพื้นที่ที่น่าสนใจและสร้างความรู้สึพิเศษ อาคารมีเรื่องราวหรือประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ หรืออาคารที่เจ้าของต้องการเปิดพื้นที่ให้เกิดการรับรู้

กระบวนการในการนำอาคารมาใช้งาน เริ่มต้นจากการสำรวจอาคารต่าง ๆ ในย่านท่าวัง ที่มีศักยภาพในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ จากนั้นจึงติดต่อเจ้าของอาคาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และบางส่วนเป็นคนรู้จักส่วนตัวกับกลุ่มนักสร้างสรรค์ หรือเกิดจากการแนะนำปากต่อปาก จากนั้นจึงขอความร่วมมือในการสนับสนุนการใช้พื้นที่สำหรับเป็นส่วนหนึ่งในการจัดเทศกาลสร้างสรรค์ในย่าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น

จากการวิเคราะห์ผ่านแนวคิดสถานที่สร้างสรรค์ พบว่าการใช้งานมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมืองและสอดคล้องกับการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ เนื่องจากกิจกรรมสร้างสรรค์เข้ามากระตุ้นให้เกิดการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม และเมื่อวิเคราะห์การเป็นสถานที่สร้างสรรค์ พบหลายอาคารที่มีคุณสมบัติในการเป็นสถานที่สร้างสรรค์ เช่น อาคารนาครบรรพรัตน์หรือบรรพาร์ชาร์ บ้าน JILL art space และยงค์คาเฟ่ เป็นต้น โดยสามอาคารดังกล่าวเกิดการปรับเปลี่ยนการใช้งานให้เข้ากับวิถีชีวิตในปัจจุบันไปแล้ว ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม เพื่อให้การพัฒนาสถานที่สร้างสรรค์เกิดขึ้นในเมืองมากขึ้นและนำไปสู่ภาพรวมของการเป็นย่านสร้างสรรค์

นอกจากนี้ การใช้งานมรดกวัฒนธรรมยังเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมืองในเชิงการอนุรักษ์เมืองเก่าที่เต็มไปด้วยอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและต้องการต่อยอดการใช้งาน สืบทอดคุณค่าให้เกิดการรับรู้ต่อเนื่องไปยังอนาคต เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้ว่า อาคารมรดกวัฒนธรรม ก่อนมีกิจกรรมสร้างสรรค์ มีการใช้งานค่อนข้างน้อยหรือบางส่วนเป็นอาคารที่ถูกปิด และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เกิดการใช้งานอาคารในระหว่างการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มากขึ้น และยังเป็นช่วงที่มีการใช้งานมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมสร้างสรรค์สามารถสร้างความสนใจดึงดูดผู้คนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ ในขณะที่หลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีการใช้งานลดลงจากช่วงการจัดกิจกรรมแต่ยังมากกว่าช่วงก่อนการจัดกิจกรรม ดังนั้น การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการกระตุ้นการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีส่วนทำให้เกิดการรู้จักสถานที่ สร้างการเข้าถึงและเข้าไปใช้งานอาคารได้มากขึ้น แม้ว่ากิจกรรมสร้างสรรค์จะจบลงไปแล้วก็ตาม

- 3) คำตอบของคำถามวิจัย (2.3) การใช้งานมรดกวัฒนธรรมประเภทอาคารในกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

การใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้นเห็นได้จากผลการตอบแบบสอบถาม ซึ่งในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้คุณค่ามากขึ้นในทุกด้านของทุกอาคารมรดกวัฒนธรรม โดยคุณค่าทั้ง 3 ด้าน ประวัติศาสตร์ สังคมและความงาม มีการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันและไปในทิศทางเดียวกัน แต่เมื่อสังเกตคุณค่าที่มี

การรับรู้มากขึ้นมากที่สุดคือคุณค่าด้านความงาม เนื่องจากเป็นคุณค่าที่รับรู้ผ่านการมองเห็นลักษณะทางกายภาพ การสัมผัสความเฉพาะของพื้นที่และรูปแบบอาคารที่มีความน่าสนใจ เมื่อมีกิจกรรมสร้างสรรค์จึงทำให้เกิดการรับรู้คุณค่าผ่านประสาทสัมผัสทางกายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสายตา ซึ่งเกิดการรับรู้ได้ง่ายและสร้างความประทับใจได้สูง ดังนั้นคุณค่าด้านความงาม จึงเป็นคุณค่าที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้มากกว่าคุณค่าด้านอื่น ๆ จึงควรผลักดันให้เกิดการรับรู้ความงามในอาคารมรดกวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาคารมรดกวัฒนธรรมที่มีลักษณะพื้นที่ที่เฉพาะตัวและเป็นเอกลักษณ์ ส่วนคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งพบได้มากในอาคารมรดกวัฒนธรรมย่านท่าวัง มักจะมีการรับรู้มากขึ้นในอาคารที่มีการจัดแสดงเนื้อหาที่มีความดั้งเดิม (original) หรือเหมือนพิพิธภัณฑ์ที่ทำให้เห็นภาพการใช้งานจริงในอดีต ดังนั้น ลักษณะและวิธีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในอาคารมรดกวัฒนธรรมจึงมีผลต่อการรับรู้คุณค่าด้านต่าง ๆ ของอาคารนั้น ๆ ด้วย จึงตอบสมมติฐานได้ว่าการใช้งานมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมมากขึ้นจริงและสามารถสื่อสารเรื่องราวในอดีตให้กับคนรุ่นใหม่ได้รับรู้อย่างต่อเนื่องไปในอนาคต

6.2 อภิปรายผลการศึกษาเพิ่มเติม

จากการสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการวิจัย ทั้งในด้านการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์และการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำไปอภิปรายผลเพิ่มเติมร่วมกับผู้จัดงาน ซึ่งพบประเด็นอภิปรายผลการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

6.2.1 การสรุปผลการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์

การสรุปผลการรับรู้คุณค่าอาคารมรดกวัฒนธรรมจากกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่าอาคารที่มีคนรับรู้คุณค่าด้านประวัติศาสตร์มากขึ้นมากที่สุดและได้อภิปรายวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมไว้เบื้องต้นคือ อาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์และบ้านขุนบวร ซึ่งอาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์มีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นดั้งเดิมและผู้เข้าชมได้เห็นภาพการใช้งานจริงในอดีต ในขณะเดียวกันพบว่าการรับรู้คุณค่าของอาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์ของผู้เข้าชมมากขึ้น ปัจจัยส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเป็นศูนย์กลางกิจกรรมสร้างสรรค์ และถือเป็นจุดอำนวยความสะดวกในการกระจายผู้เข้าชมไปยังจุดต่าง ๆ ที่จัดงาน รวมไปถึงมีทีมผู้จัดงานอยู่ในจุดอาคารนาครบวรรัตน์หรือบวรบาซาร์ค่อนข้างมาก

นอกจากนั้นยังมีหลากหลายกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีความครบครัน ทั้งนิทรรศการภาพถ่าย การฉายภาพบนผนังอาคาร การจัดแสดงรวบรวมของเก่า รวมไปถึงมีร้านอาหาร ร้านเครื่องดีมรองรับสำหรับผู้ชมที่เข้ามา ส่วนใหญ่ผู้เข้าชมงานจะมาที่อาคารนาครบรรรัตน์หรือบรรบารุชาเป็นจุดแรกก่อนที่จะไปอาคารอื่น ๆ ต่อ จะเห็นได้ว่ามีหลากหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เข้าชมรับรู้คุณค่าของอาคารได้มาก เนื่องจากผู้เข้าชมได้ใช้เวลาอยู่ในอาคารนาครบรรรัตน์หรือบรรบารุชา มากกว่าอาคารอื่น และกิจกรรมในอาคารสามารถดึงดูดให้ผู้เข้าชมอยู่ในพื้นที่ได้นาน ส่วนบ้านขุนบรรมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นดั้งเดิมและผู้เข้าชมได้เห็นภาพการใช้งานจริงในอดีตเช่นเดียวกัน ซึ่งพบว่านอกจากนั้นมีปัจจัยที่สำคัญคือ บ้านขุนบรรเป็นพื้นที่พิเศษเป็นสถานรับรองแขกบ้านแขกเมืองในอดีตที่มีความสำคัญและคนภายนอกส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้เข้าถึง ซึ่งบ้านขุนบรรในช่วงเวลาปกติจะปิดทึบและมีรั้วสูงกั้นในตลอดเวลาที่ผ่านมา แม้กระทั่งคนในพื้นที่ที่ได้ทราบถึงการมีอยู่ของอาคารมาตลอดก็ไม่สามารถเข้าถึงได้ ดังนั้นเมื่อเปิดให้เข้าชมบ้านขุนบรรในช่วงเทศกาลสร้างสรรค์จึงเป็นโอกาสพิเศษที่จะได้เข้าชมบ้านของบุคคลสำคัญในอดีต ผู้คนภายนอกจึงให้ความสนใจมากและมากันเป็นกลุ่มเป็นคณะ อีกทั้งในบ้านยังมีเรื่องราวและเรื่องเล่าผ่านข้าวของเครื่องใช้ที่มีการใช้งานจริงในอดีต ซึ่งถือเป็นของโบราณที่มีคุณค่าที่ยังถูกเก็บรักษาไว้อย่างดี ปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลร่วมกันทำให้ผู้เข้าชมมีการรับรู้คุณค่าของบ้านขุนบรรมากขึ้นมากที่สุด

6.2.2 ประเด็นการสื่อสารคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรม

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้สื่อสารคุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรมออกมาได้ดีพอสมควร มีการรับรู้ในประชาชนทั่วไปมากขึ้น ส่วนประเด็นการใช้คุณค่าของอาคารมรดกวัฒนธรรมหรือสินทรัพย์ท้องถิ่นเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ ตามแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารเก่าให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน เช่น อาคารนาครบรรรัตน์หรือบรรบารุชา บ้าน JILL art space และย้งคังคาเฟ่ ซึ่งมีความน่าสนใจของการปรับเปลี่ยนการใช้งานแล้วส่งเสริมการเป็นสถานที่สร้างสรรค์มากกว่าอาคารอื่น ๆ และยังสื่อสารคุณค่ามรดกวัฒนธรรมไปพร้อมกันด้วย ดังนั้น อาคารที่เหลือควรดึงดูดให้เกิดการลงทุนจากคนภายนอกในการดำเนินการธุรกิจสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถเสนอแนะแนวทางในการปรับเปลี่ยนการใช้งานและสร้างเครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการเกาะกลุ่มในพื้นที่

6.2.3 ข้อสังเกตเพิ่มเติมระหว่างกลุ่มนักสร้างสรรค์และกลุ่มผู้จัดงาน

กลุ่มนักสร้างสรรค์ที่เข้ามาจัดแสดงผลงาน มีจำนวนคนมากขึ้นในทุก ๆ ปี รวมถึงมีกลุ่มอาชีพที่หลากหลายและมาจากพื้นที่ที่หลากหลายมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องเป็นคนในพื้นที่เท่านั้น ในขณะเดียวกัน กลุ่มผู้จัดงานที่วางแผนงานในภาพรวมกลับมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากอาจมีความ

แตกต่างของเป้าหมาย วิสัยทัศน์และภาพอนาคตที่ไม่ตรงกัน แต่เมื่อมองในภาพรวมพบว่า สถานการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่ม Creative Nakhon มีเป้าหมายที่แข็งแกร่งขึ้น จัดงานได้ตรงกับ จุดประสงค์ของกลุ่มและอาจนำไปสู่ภาพอนาคตที่ต้องการได้เร็วมากขึ้น

ดังนั้นการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องแยกระหว่างทีมจัดงานกับทีมสร้างสรรค์อย่าง ชัดเจน ในทีมสร้างสรรค์คือกลุ่มที่ผลิตผลงานในการจัดแสดง ควรที่จะดึงดูดและขยายเครือข่ายนัก สร้างสรรค์ให้มาร่วมจัดแสดงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนทีมจัดงานที่ร่วมวางแผนการจัดงานใน ภาพรวมนั้น อาจไม่จำเป็นต้องมีคนจำนวนมาก เนื่องจากหากการวางแผนในภาพรวมมาจากความ คิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่ จะทำให้การทำงานมีความซับซ้อนและสรุปแผนงานได้อย่างล่าช้า แต่ จำเป็นต้องดึงดูดคนรุ่นใหม่ที่สามารถมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และสานต่อ งานสร้างสรรค์ในพื้นที่ต่อไปได้

6.2.4 ข้อสังเกตการจัดงานเทศกาลในช่วงเวลาที่มีข้อจำกัด

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ โควิด-19 ส่งผลให้งานเทศกาลต่าง ๆ ต้อง ยกเลิกหรือเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด รวมถึงยังมีข้อจำกัดของผู้ร่วมงานที่บางส่วนไปร่วมงานไม่ได้ หรือบางส่วนจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมงาน หรือแม้แต่ผู้เข้าร่วมงานเองที่มีความห่วงใยต่อสุขภาพของ ตนเอง จึงทำให้งานเทศกาลที่จัดขึ้นในช่วงการแพร่ระบาด มีวิธีการจัดงานและรูปแบบที่แตกต่าง ออกไปจากช่วงเวลาปกติ ซึ่งงานขนาดกลางและขนาดเล็กจะมีวิธีแก้ที่ยืดหยุ่นกว่า เช่น จากเดิมที่มี การวางแผนจัดเสวนาในเทศกาลสร้างสรรค์ มีการปรับมาเป็นเสวนาออนไลน์ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถ สร้างปฏิสัมพันธ์ได้เท่ากับการพบปะต่อหน้า แต่ยังมีข้อดีในด้านการเข้าถึงที่คนจากพื้นที่ต่าง ๆ หรือ คนที่สนใจงานและไม่สะดวกมางานอยู่แล้วนั้นสามารถมีส่วนร่วมร่วมกับเทศกาลนี้ผ่านช่องทางออนไลน์ได้ นอกจากนี้การเก็บบรรยากาศดังกล่าวไว้บนพื้นที่ออนไลน์ ทำให้แม้เวลาผ่านไปผู้คนที่สนใจก็ยัง สามารถเข้ามาชมได้เสมอ ซึ่งผลกระทบด้านบวกที่ส่งผลโดยตรง คือผู้จัดมีความพยายามในการสร้าง ฐานผู้ชมออนไลน์หรือทำเนื้อหาต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น จึงเป็นฐานที่ดีไปสู่การต่อยอดใน การจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์หรือกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

6.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการวิจัยและอภิปรายเพิ่มเติมร่วมกับผู้จัดงาน จึงพบ ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

6.3.1 แนวทางการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ ดึงดูดนักสร้างสรรค์เข้ามาให้มากขึ้นและเป็นเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้น ส่งเสริมการออกแบบงานสร้างสรรค์และกิจกรรมสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับมรดกวัฒนธรรม เช่น ด้านประวัติศาสตร์ อาจต้องมีการนำเสนอข้อมูลหรือบรรยากาศที่มีความดั้งเดิม เข้าถึงและหาชมได้ยากในยุคปัจจุบัน ในด้านสังคม อาจมีการออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมนึกย้อนไปถึงกิจกรรมที่เคยเกิดขึ้นในอดีตหรือคนรุ่นใหม่ที่ไม่เคยเห็น ให้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้สัมผัสและเข้าใจบรรยากาศ สภาพสังคม รวมถึงวิถีชีวิตที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ ในยุคใดยุคหนึ่ง ส่วนด้านความงาม อาจมีการออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ส่งเสริมการรับรู้ในเชิงกายภาพได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้เข้าชมสัมผัสถึงสุนทรียภาพของพื้นที่ ซึ่งสามารถสร้างความรู้สึพิเศษและความประทับใจกับสถานที่ ดังนั้นหากเมืองต่าง ๆ ในประเทศไทยต้องการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ มรดกวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือที่สามารถสร้างความแตกต่างและส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ จึงควรวางแผนการจัดกิจกรรมและออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น ๆ จะทำให้มีการรับรู้คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมที่ต้องการสื่อสารได้มาก นำไปสู่การสร้าง ความแตกต่างและเอกลักษณ์ให้ในระดับย่านและระดับเมืองด้วย

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ มีปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญและส่งผลกระทบต่อฐานผู้เข้าชม นั่นคือผู้จัดงานหรือผู้สร้างสรรค์เนื้อหา (Content) เนื่องจากในส่วนใหญ่พบว่าการออกแบบสร้างสรรค์เนื้อหามักมาจากนักออกแบบ (Designer) เป็นหลัก ซึ่งหากมองในอีกมุมหนึ่งการออกแบบสร้างสรรค์เนื้อหาดังกล่าวมีการจำกัดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น กลุ่มนักสร้างสรรค์ นักออกแบบ หรือผู้ที่อยู่วงการงานศิลปะ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นการกีดกันกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ หรือประชาชนทั่วไปที่อาจมีความสนใจที่แตกต่างออกไป ทั้งนี้หากต้องการกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นหรือดึงกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม อาจต้องมีส่วนร่วมจากผู้จัดงานเทศกาลโดยเฉพาะ (Event organizer) ที่มีประสบการณ์และความสามารถในการสร้างจุดสนใจหรือจุดขายให้กับงานเทศกาล นอกจากนั้นยังสามารถส่งเสริมการจัดงานแบบมีส่วนร่วม เช่น บางส่วนอาจเป็นเทศกาลศิลปะของประชาชน หรือนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย จนนำไปสู่การสร้าง ความประทับใจให้กับทุก ๆ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมงานเทศกาลสร้างสรรค์

6.3.2 แผนการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนเป็นย่านสร้างสรรค์ในระยะยาว

จากงานวิจัยเป็นการศึกษากิจกรรมสร้างสรรค์ที่เป็นเทศกาลเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ทำให้เห็นศักยภาพของพื้นที่ แม้จะเกิดการกระตุ้นเป็นชั่วคราว ดังนั้น ในการขับเคลื่อนย่านสร้างสรรค์ในระยะยาว จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดกลุ่มมวลชนสร้างสรรค์อย่างถาวร ทั้งกลุ่มนักธุรกิจลูกค้าและกลุ่มอื่น ๆ โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถเข้ามาสนับสนุนกลุ่มนักสร้างสรรค์ เช่น การพัฒนาบุคลากรทางด้านสร้างสรรค์ ส่งเสริมการเข้ามาทำ

กิจกรรมหรือธุรกิจในพื้นที่ นอกจากนั้นหน่วยงานราชการในพื้นที่ควรส่งเสริมงบประมาณและวางแผนนโยบายเชิงบวกในการปรับปรุงอาคารเพื่อการใช้งานในธุรกิจสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สามารถส่งเสริมกระบวนการประชาสัมพันธ์ย่านสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่สนใจเข้ามาในพื้นที่ หากเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งได้มีการทบทวนวรรณกรรมไว้ในบทที่ 2 พบว่าย่านที่มีศักยภาพเป็นย่านสร้างสรรค์ต่าง ๆ ของเชียงใหม่เป็นย่านที่มีระบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สอดแทรกเข้ารวมไปกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น กลุ่มธุรกิจกาแฟ กลุ่มธุรกิจบริการสุขภาพ และกลุ่มธุรกิจเกสต์เฮาส์ ทั้งยังมีจุดแข็งในด้านทุนทางบุคคลที่มีฐานความรู้ด้านงานสร้างสรรค์ ทำให้ธุรกิจดังกล่าวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นสิ่งที่ย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังขาดคือระบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่สอดแทรกเข้ารวมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ ความหลากหลายด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ ทุนทางบุคคลที่มีฐานความรู้ด้านงานสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่ความมีชีวิตชีวาทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ในพื้นที่ ซึ่งต้องมีการส่งเสริมอย่างเป็นระบบต่อไป

อีกปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนสู่ย่านสร้างสรรค์ คือเจ้าของอาคารมรดกวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการคงอยู่ของอาคารมรดกวัฒนธรรม เนื่องจากปัจจุบันเจ้าของอาคารมีส่วนสำคัญอย่างมากในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงและสร้างความเปลี่ยนแปลง จึงควรมีการกำหนดทิศทางให้กับเจ้าของอาคารในย่านอนุรักษ์ โดยกำหนดนโยบายการสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรม ซึ่งอาจนำกลไกการถ่ายโอนสิทธิการพัฒนา (Transfer Development Rights; TDR) มาปรับใช้ โดยกลไกดังกล่าวจะอนุญาตให้อาคารในพื้นที่อนุรักษ์ที่ไม่ใช้สิทธิในการพัฒนาพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ หรือมีข้อจำกัดจากการเป็นอาคารอนุรักษ์ที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ สามารถขายสิทธิการพัฒนาไปยังพื้นที่อื่นของเมืองซึ่งได้กำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่รับสิทธิ โดยมีการจัดการระบบการแลกเปลี่ยนสิทธิดังกล่าวอย่างเหมาะสม กลไกนี้จะสามารถช่วยให้ผู้ที่ขายสิทธิสามารถนำเงินที่ได้จากการขายสิทธินั้นมาดำเนินการอนุรักษ์อาคารได้ต่อไป ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจสำคัญให้กับเจ้าของอาคารมรดกวัฒนธรรมในการปรับเปลี่ยนการใช้งานต่อไป หลังจากมีแผนการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารแล้ว ต้องมีการกำหนดกรอบการอนุรักษ์ที่เหมาะสม เพื่อควบคุมให้การเปลี่ยนแปลงอาคารดังกล่าวยังสามารถสืบทอดเอกลักษณ์ของความเป็นย่านและสะท้อนความเป็นท้องถิ่นได้ต่อไป

นอกจากนี้กลไกการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ยังเป็นเครื่องมือทางการเงินอีกประการที่ควรจะมีการประยุกต์ใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรมโดยภาคเอกชน คือ กลไกการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี โดยสร้างกลไกการยกเว้นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สำหรับอาคารที่ได้รับการประเมินเป็นอาคารที่มีคุณค่า หรือนำไปผูกโยงกับระบบภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยให้นำค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ต้องมีการจัดทำ

ฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อจำแนกอาคารที่มีคุณค่า เพื่อให้กลไกมีความชัดเจนและโปร่งใส เช่น ในเมือง San Antonio รัฐ Texas สหรัฐอเมริกา มีการให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ทรงสิทธิในอาคารในการยกเว้นการจัดเก็บภาษีสิ่งปลูกสร้างสำหรับอาคารที่ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์หรือฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพดี โดยอาคารที่เป็นการใช้งานแบบพาณิชย์กรรมจะได้รับการยกเว้นภาษี 100% เป็นระยะเวลา 5 ปี บวกกับการลดหย่อนภาษี 50% เป็นระยะเวลาเพิ่มเติมอีก 5 ปี เป็นต้น (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560)

6.3.3 การดึงดูดและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ประเด็นที่สำคัญต่อการส่งเสริมย่านสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรมคือ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขึ้นในย่านอย่างต่อเนื่อง อาจจะเป็นเทศกาลหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของคนในย่าน และทำให้เกิดการใช้งานอาคารมรดกวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากความต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญไปสู่ย่านสร้างสรรค์ จึงจำเป็นปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาในอนาคต โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ สามารถเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนทางด้านสร้างสรรค์ เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน นำไปสู่การสร้างผู้ประกอบการสร้างสรรค์รุ่นใหม่ขึ้นมาในพื้นที่ นอกจากนั้นในระยะเวลาอันใกล้ยังจำเป็นต้องดึงดูดทีมจัดงานรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วย

บรรณานุกรม

- Borchardt, A. (2013). *The Creative City: Place, Creativity & People, Glasgow and Portland*. The Glasgow School of Art.
- Creative Economy Agency. (2563). วิถีเมือง “เชียงใหม่” ต้นแบบเมืองสร้างสรรค์ภาคเหนือ. <https://www.cea.or.th/th/single-research/Creative-City-Chiangmai>
- Creative Nakhon. (2564). ซีรีส์แนะนำอาคาร 10 หลัง. <https://web.facebook.com/Creativenakhon/posts/884812378825393>
- Florida, R. (2004). *Cities and the creative class*. Routledge. <https://doi.org/https://doi.org/10.4324/9780203997673>
- Helmy, M. (2015). Creative Places as a Strategy for the Development of Cities. <https://www.cpas-egypt.com/pdf/Mona%20Helmy/Researches/04%20Creative%20Places.pdf>
- Jokilehto, J. (2005). *A History of Architectural Conservation*. Routledge.
- Landry, C. (2000). *The Creative City: a Toolkit for Urban Innovators*. Earthscan.
- กรวรรณ รุ่งสว่าง. (2560). การวิเคราะห์สถานภาพการเป็นเมืองสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนเมืองขอนแก่น ราชบุรี และบางแสน มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn.
- จิตรดารมย์ รัตนาภูมิ. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการอนุรักษ์และการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา การแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน. วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัฐนิช จำรูญโรจน์. (2563). แนวทางการฟื้นฟูย่านการค้าเก่า กรณีศึกษาย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn.
- พจน์มาศ ไชยสุระภวัฒน์. (2558). บทบาทของตลาดนัดจตุจักรกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CUIR at Chulalongkorn University.
- พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. (2013). แนวทางการพัฒนาเมืองจากสินทรัพย์ท้องถิ่นไทย. บ.จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วิรุจ ถิ่นนคร. (2562). การประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่เมืองเก่า กรณีศึกษา ชุมชนเมืองเก่า นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University.
- ศุภชัย แก้วทงงค์ และ กริยา บิลยะลา. (2564). *Re-set “คิดใหม่ ในย่านเก่า”*. เอ-พริ้นท์ แอนด์ แพ็ค.

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). แผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุง
รัตนโกสินทร์. สหยาบสื่อและการพิมพ์.
สมาคมอิโคมสไทย. (2554). กฎบัตรระหว่างประเทศ. <https://www.icomosthai.org/>

ภาคผนวก ก รายละเอียดการจัดงานเทศกาลสร้างสรรค์แต่ละปี

กิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ศึกษา

ช่วงเวลาการเกิดขึ้น

2560 **เกิดกลุ่ม "Creative Nakorn"**
 เกิดการรวมกลุ่มก่อตั้งแบบ สตาบปิก ศิลปิน นักดนตรี นักเขียน ผู้ประกอบการสร้างสรรค์ (Creative Class) ในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายนักสร้างสรรค์ ครอบคลุมคิด และตั้งเป้าหมายในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขึ้นมาในพื้นที่

ผู้มีส่วนร่วม :
 คุณชัย แก่สำหน่ง (ปัจจุบันประธานกลุ่มเครือข่ายฯ)
 อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 สิดินสตูดิโอ
 ศิลปินอิสระท่านอื่นๆ

2561 **จัดงาน "1st Exhibition Creative Nakorn"**
 นิทรรศการส่งเสริมศักยภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากผลงานสร้างสรรค์ 11-17 พฤษภาคม 2561

- จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ ภายในสตูดิโอศิลปะชื่อ "Paretas Art Club"
- เกิดการระดมทุนกันในกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน
- ขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ได้รับงบประมาณ 30,000 บาท นำมาใช้ในการเป็นงานและจัดเลี้ยง
- เกิดการรวมกลุ่มของคนในสายอาร์ตในพื้นที่

ผู้มีส่วนร่วม :
 คุณชัย แก่สำหน่ง (ปัจจุบันประธานกลุ่มเครือข่ายฯ)
 อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 สิดินสตูดิโอ
 ศิลปินอิสระท่านอื่นๆ
 นายงานราชการ

2562 **"Creative Nakorn 2"**
 นิทรรศการแนวคิดผลไม่ของดีในท้องถิ่น แสงอัลติงณ์ นำเสนองานในรูปแบบงานสร้างสรรค์ 1-3 มีนาคม 2562

- จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ ภายในสตูดิโอศิลปะชื่อ "สิดินสตูดิโอ"
- ขอสนับสนุนงบประมาณจากทั้งภาครัฐและเอกชนมีความร่วมมือมากขึ้น กว่า 10 ราย

2563 **"Creative Nakorn 3"**
 นิทรรศการร่วมกับกลุ่ม อาษา มา-หา นคร หาคคุณค่าแห่งรากสู่การต่อยอด 28.29 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2563

- กำหนดเป้าหมายและภาพอนาคตของพื้นที่
- จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ ครั้งที่ 3 ร่วมกับทีมสถาปนิกสยาม บริเวณพื้นที่สาธารณะสามหน้าเมือง
- เปิดรับสมัครให้ส่งผลงานเข้าร่วมนิทรรศการได้ โดยมีนักศึกษาให้ความสนับสนุนในการส่งผลงานจำนวนมาก
- เปิดให้ผู้ที่เข้าสามารถซื้อขายผลงานกลับไป และรับเลี้ยงจากการจัดนิทรรศการของ
- มีเครือข่ายทางธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมและมีการสนับสนุนให้สร้างรายได้จากผลงานสร้างสรรค์
- เมืองจงนง มีวางแผนการดึงดูดการลงทุน เพื่อดำเนินการจัดงานในปีต่อไป

2564 **"Creative Nakorn 4"**
 คิดใหม่ในย่านเก่า ร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ CEA พฤศจิกายน - ธันวาคม 2564

1. วางแผนโดยเริ่มจากการจัดหางบประมาณและวางกลไกการสร้างรายได้เพื่อขับเคลื่อนงานสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
2. ขยายการจัดงานนิทรรศการจากอาคารเดี่ยวเป็นกลุ่มอาคาร ระดับย่าน โดยมีบุคคลที่เข้ามาช่วยเหลือหรือสถานที่คือหมอบัญชา พงษ์พานิชซึ่งเป็นเจ้าของอาคารเก่าหลายอาคารในย่านท่าวัง ที่เห็นความสำคัญและอยากสนับสนุนให้คนทั่วไปรับรู้คุณค่าของอาคารเก่า
3. ทีมงานเขียนโครงการเสนอต่อสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และได้รับการอนุมัติ สนับสนุนงบประมาณจำนวน 500,000 บาท
4. ทีมงานมีเครือข่ายร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) และได้รับงบประมาณในการจัดเทศกาลสร้างสรรค์อีกจำนวน 500,000 บาท
5. ทีมงานเข้าไปเจรจากับเจ้าของอาคารเก่าและศาสนสถานหรือพื้นที่ที่ต้องการสร้างการรับรู้เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงาน
6. มีการฟื้นฟูการใช้งานอาคารเก่าด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์โดยนำมาเป็นพื้นที่ในการจัดแสดงผลงาน
7. นายงานราชการเข้ามาให้ความสนใจและมีผู้เข้าร่วมเปิดงานเทศกาลสร้างสรรค์จำนวนมาก รวมถึงในระหว่างจัดงาน มีผู้เข้าชมมากมายและภาคเอกชน ทั้งกลุ่มนักเขียนนักศึกษากลุ่มครอบครัวรวมถึงคนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน
8. วางแผนพัฒนาธุรกิจย่านเก่าด้วยแนวคิดใหม่โดยมีอาคารนาคบรรพรัฐหรือบรรพราชธานีเป็นโครงการนำร่องซึ่งจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2566 ใช้งานเป็นอาคารศูนย์การเรียนรู้สร้างสรรค์ของเมืองนครฯ

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มผู้จัดงานและนักสร้างสรรค์ (22 เมษายน 2565)

1. ศุภชัย แก้วทงงค์
นักออกแบบอิสระด้าน Product Design ประธานและผู้ก่อตั้งกลุ่ม Creative Nakhon
2. อ.หญิง นปุง สกลิงค์ เสน่หา
อาจารย์ด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผู้ร่วมก่อตั้งและจัดงาน Creative Nakhon
3. แก้วตระการ จุลบล
ศิลปิน ผู้ผลิตผลงานสร้างสรรค์จากวัสดุจากท้องถิ่น เจ้าของสตูดิโอศิลปะสีดินสตูดิโอ ผู้ร่วมก่อตั้งและจัดงาน Creative Nakhon

กลุ่มเจ้าของอาคารมรดกวัฒนธรรม (10-12 ธันวาคม 2564)

1. คุณหมอบัญชา พงษ์พานิช
เจ้าของอาคารตึกยาวนานนครบรรทัด และเป็นเจ้าของอาคารจำนวนหลายหลังในย่านท่าวัง เช่น บ้านขุนบวร เรือนมดไม้หมากปาล์ม
2. คุณ A เจ้าของอาคารยงค์คางเฟ้
3. คุณ B เจ้าของอาคารบ้าน JILL Art Space

ภาคผนวก ค แบบสอบถามในงานวิจัย

แบบสอบถามการรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมืองานวิจัยเรื่อง "การใช้งานมรดกวัฒนธรรมจากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองเก่า" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การรับรู้คุณค่ามรดกวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไป จากกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในย่านท่าวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้ศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะไม่นำข้อมูลที่ท่านให้มาเปิดเผยความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ให้ข้อมูล แต่จะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

แบบสอบถามมี 4 ตอน ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ตอน 1 : ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอน 2 : ความเข้าใจคุณค่าของ "ย่านท่าวัง"

ตอน 3 : ความเข้าใจคุณค่าของ "อาคารมรดกวัฒนธรรม"

ตอน 4 : ความเห็นต่อการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

***จำเป็น**

ตอนที่ 1 ข้อมูลจำเพาะผู้ตอบแบบสอบถาม

1 ที่อยู่อาศัยของท่าน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
- นอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

2 ที่ทำงาน/เรียน ของท่านในปัจจุบัน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
- นอกเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

3 เพศ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

ชาย

หญิง

อื่นๆ

4 อายุ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

ต่ำกว่า 11 ปี

11-20

21-30

31-40

41-50

51-60

61 ขึ้นไป

5 ท่านรู้จักหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในย่านท่าวัง (Creative Nakhon) *
หรือไม่

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

รู้จัก หรือเคยได้ยิน

ไม่รู้จัก และไม่เคยได้ยิน

ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

6 Creative Nakorn ครั้งที่ 1 (11-17 พฤษภาคม 2561) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน/ทีมงาน
- นักท่องเที่ยว
- ไม่ได้เข้าร่วม

7 Creative Nakorn ครั้งที่ 2 The Fruit Story (1-3 มีนาคม 2562) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน/ทีมงาน
- นักท่องเที่ยว
- ไม่ได้เข้าร่วม

8 Creative Nakorn ครั้งที่ 3 The Root หาคคุณค่าแห่งรากสู่การต่อยอด (28,29 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2563) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน/ทีมงาน
- นักท่องเที่ยว
- ไม่ได้เข้าร่วม

9 Creative Nakorn ครั้งที่ 4 Reset คิดใหม่ในย่านเก่า (1-12 ธันวาคม 2564) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดงาน/ทีมงาน
- นักท่องเที่ยว
- ไม่ได้เข้าร่วม *ข้ามไปที่คำถามข้อ 87*

ตอนที่ 2 ความเข้าใจคุณค่าของ "ย่านท่าวัง" ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศบาล)

10 ก่อนร่วมกิจกรรม *

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าทางประวัติศาสตร์ / สังคม / วัฒนธรรม ของย่านท่าวังมากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ท่าเรือเชิงสะพานราเมศวร เป็นจุดนำสินค้าต่างเมืองมาขายในเมืองนครฯ จนนำมาสู่การสร้างอาคารร้านค้าและชุมชนนานกว่า 100 ปี	☐	☐	☐
ย่านท่าวังกลายเป็นย่านธุรกิจการค้าที่เฟื่องฟู ในยุค 2500 มีการติดต่อค้าขายที่สะดวก	☐	☐	☐
ย่านท่าวังในอดีตเคยเป็นแหล่งรวมความบันเทิง ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงแรม กวดคาร โรงหนัง บาร์และไนต์คลับ	☐	☐	☐
เจ้าของกิจการส่วนใหญ่ เป็นคนเชื้อสายจีน จึงมีศาลเจ้าอันเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมจีนในเมืองนครฯ	☐	☐	☐

11 หลังร่วมกิจกรรม *

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าทางประวัติศาสตร์ / สังคม / วัฒนธรรม ของย่านท่าวังมากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ท่าเรือเชิงสะพานราเมศวร เป็นจุดนำสินค้าต่างเมืองมาขายในเมืองนครฯ จนนำมาสู่การสร้างอาคารร้านค้าและชุมชนนานกว่า 100 ปี	☐	☐	☐
ย่านท่าวังกลายเป็นย่านธุรกิจการค้าที่เฟื่องฟู ในยุค 2500 มีการติดต่อค้าขายที่สะดวก	☐	☐	☐
ย่านท่าวังในอดีตเคยเป็นแหล่งรวมความบันเทิง ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงแรม กวดคาร โรงหนัง บาร์และไนต์คลับ	☐	☐	☐
เจ้าของกิจการส่วนใหญ่ เป็นคนเชื้อสายจีน จึงมีศาลเจ้าอันเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมจีนในเมืองนครฯ	☐	☐	☐

ตอนที่ 3 ความเข้าใจคุณค่าของ "มรดกวัฒนธรรม" ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

1.อาคารนครบรรทัดน์ หรือบรรดาซาร์

12 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

13 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

14 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเป็นลูกค้าร้านที่อยู่ในบรรดาซาร์
- อื่นๆ: _____

15 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของอาคารอาคารนาครบรรทัดน์ หรือบรรพชาจารย์ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - อดีต โรงไฟฟ้าแห่งแรกของ เมืองนครฯ ต่อมาพัฒนา เป็นบรรพชาจารย์ แหล่ง การค้า สันทนาการ รวม อาหารการกิน	☐	☐	☐
ด้านสังคม - การเป็น จุดศูนย์กลาง ย่านสรรพ สินค้า การอาหาร บันเทิง และสันทนาการของคน นครฯ	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ดึงฝรั่ง ปนจีนสองชั้นอย่างชาว และมีโครงสร้างภายใน กว้างและสูง	☐	☐	☐

16 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของอาคารอาคารนาครบรรทัดน์ หรือบรรพชาจารย์ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - อดีต โรงไฟฟ้าแห่งแรกของ เมืองนครฯ ต่อมาพัฒนา เป็นบรรพชาจารย์ แหล่ง การค้า สันทนาการ รวม อาหารการกิน	☐	☐	☐
ด้านสังคม - การเป็น จุดศูนย์กลาง ย่านสรรพ สินค้า การอาหาร บันเทิง และสันทนาการของคน นครฯ	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ดึงฝรั่ง ปนจีนสองชั้นอย่างชาว และมีโครงสร้างภายใน กว้างและสูง	☐	☐	☐

2. ยงคังคาเฟ่

17 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

18 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

19 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเป็นลูกค้า
- อื่นๆ: _____

20 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของอาคารยงคังคาเฟ่อย่างน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม เป็นคลินิกแพทย์แผนจีน และร้านขายยาดั้งเดิมชื่อ ว่า "ยงคัง"	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ความ สวยงามผสมผสานความ ทันสมัยและยังคงกลิ่น อายจีนดั้งเดิม	☐	☐	☐

21 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของอาคารยงคังคาเฟ่อย่างน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม เป็นคลินิกแพทย์แผนจีน และร้านขายยาดั้งเดิมชื่อ ว่า "ยงคัง"	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ความ สวยงามผสมผสานความ ทันสมัยและยังคงกลิ่น อายจีนดั้งเดิม	☐	☐	☐

3.บ้าน Jill Art Space

22 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

23 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

24 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

25 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้าน Jill Art Space มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายวงกลมหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - บ้าน วิมลองค์เชื่อมต่อไปถึง ปากน้ำ เจ้าของเดิมรับซื้อ ร้านอาหารทะเลจากชาว ประมง	☐	☐	☐
ด้านความงาม - บ้านชั้น เดียวทงสูง สร้างด้วยไม้ ออกแบบร่วมสมัย บรรยากาศดีวิมลองค์	☐	☐	☐
ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่ รวมกลุ่ม เชื่อม โอบอุ้มคนอยู่ พื้นที่ริมน้ำอันวิถีชีวิต ชุมชน ในอดีต	☐	☐	☐

26 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้าน Jill Art Space มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายวงกลมหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - บ้าน วิมลองค์เชื่อมต่อไปถึง ปากน้ำ เจ้าของเดิมรับซื้อ ร้านอาหารทะเลจากชาว ประมง	☐	☐	☐
ด้านความงาม - บ้านชั้น เดียวทงสูง สร้างด้วยไม้ ออกแบบร่วมสมัย บรรยากาศดีวิมลองค์	☐	☐	☐
ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่ รวมกลุ่ม เชื่อม โอบอุ้มคนอยู่ พื้นที่ริมน้ำอันวิถีชีวิต ชุมชน ในอดีต	☐	☐	☐

4. เรือนมดไม้หมากป่าส้ม

27 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

28 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

29 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

30 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากป่าส้ม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านความงาม - เป็นอาคารที่สร้างจากไม้หมอนรถไฟทั้งหลัง	☐	☐	☐
ด้านสังคม - พื้นที่ส่งเสริมความรู้ที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน	☐	☐	☐

31 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของเรือนมดไม้หมากป่าส้ม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านความงาม - เป็นอาคารที่สร้างจากไม้หมอนรถไฟทั้งหลัง	☐	☐	☐
ด้านสังคม - พื้นที่ส่งเสริมความรู้ที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน	☐	☐	☐

5.บ้านขุนบวร

32 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

33 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

34 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

35 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านชุมชนฯ มากน้อยเพียงใด

ท่านเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - บ้านพักของขุนบวรวิวัฒนาวิทย์ และยังเป็นสถานที่รับรองแขกบ้านแขกเมือง ในอดีต	☐	☐	☐
ด้านความงาม - สถาปัตยกรรมแบบโมเดิร์นที่มีกลิ่นอายของศิลปะอาร์ตเดโค	☐	☐	☐

36 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านชุมชนฯ มากน้อยเพียงใด

ท่านเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - บ้านพักของขุนบวรวิวัฒนาวิทย์ และยังเป็นสถานที่รับรองแขกบ้านแขกเมือง ในอดีต	☐	☐	☐
ด้านความงาม - สถาปัตยกรรมแบบโมเดิร์นที่มีกลิ่นอายของศิลปะอาร์ตเดโค	☐	☐	☐

6. บ้านตึกเก่าจีนชุมชนหงวน

37 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

38 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

39 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

40 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าจีนชุมชนทวงวน มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - ตึก รุ่นแรก ๆ ของเมืองนคร ที่สร้าง โดยจีนชุมชนทวงวน เพื่อเป็นร้านค้า	☐	☐	☐

41 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านตึกเก่าจีนชุมชนทวงวน มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - ตึก รุ่นแรก ๆ ของเมืองนคร ที่สร้าง โดยจีนชุมชนทวงวน เพื่อเป็นร้านค้า	☐	☐	☐

7.บ้านบุญจักษ์

42 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

43 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

44 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

45 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจกัณฑ์ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านความงาม - ตึกแถว เก่า สร้างสไตล์โมเดิร์นที่ นิยม ในยุคนั้น และยัง ผสมผสานความเป็นจีน โบราณ ในอดีต	☐	☐	☐

46 **หลังร่วมกิจกรรม *

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านเบญจกิติชท์ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านความงาม - ตึกแถวเก่า สร้างสไตล์โมเดิร์นที่นิยม ในยุคนั้น และยังมีผสมผสานความเป็นจีนโบราณ ในอดีต	☐	☐	☐

8.ที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม (บ้านเลขที่ 1626)

47 ประสพการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

48 ประสพการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

49 ประสพการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

50 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - ตึกแถวยุคแรก ๆ ของ ย่านท่าวัง เดิมเป็น ที่ทำการสมาคมพาณิชย์ จีน	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ด้านหน้า อาคารเป็นซุ้ม โคงสโตลชี โนอู โรเปียน ชั้นล่างเป็น โถง โถงกว้าง	☐	☐	☐

51 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของที่ทำการสมาคมพาณิชย์จีนเดิม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - ตึกแถวยุคแรก ๆ ของ ย่านท่าวัง เดิมเป็น ที่ทำการสมาคมพาณิชย์ จีน	☐	☐	☐
ด้านความงาม - ด้านหน้า อาคารเป็นซุ้ม โคงสโตลชี โนอู โรเปียน ชั้นล่างเป็น โถง โถงกว้าง	☐	☐	☐

9.ศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร

52 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

53 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

54 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

55 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแวงละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม เป็นศาลเจ้าและศาล เจ้าของนายอำเภอจีน แห่งเมืองนคร ผู้รับเหมา ภานีและยุกปีคนจีน ใน อดีต	☐	☐	☐
ด้านความงาม - เรือนไม้ สองชั้น ในสวนทิวสน เขียวชอุ่มท่าซัก	☐	☐	☐

56 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของศาลเจ้าเก่าของนายอำเภอจีนแห่งเมืองนคร มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแวงละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม เป็นศาลเจ้าและศาล เจ้าของนายอำเภอจีน แห่งเมืองนคร ผู้รับเหมา ภานีและยุกปีคนจีน ใน อดีต	☐	☐	☐
ด้านความงาม - เรือนไม้ สองชั้น ในสวนทิวสน เขียวชอุ่มท่าซัก	☐	☐	☐

10. บ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ

57 ประสพการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของอาคาร
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในอาคาร มากกว่า 3 ครั้ง

58 ประสพการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

59 ประสพการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานอาคารเลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

60 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านสังคม - ผ่านความหลากหลายของเรื่องราว ทั้งเคยเป็น โรงงาน ร้านจำหน่ายสินค้า และต่อมา เป็นบ้านของประธานชุมชนตรอกท่ามอญ	☐	☐	☐

61 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของบ้านประธานชุมชนตรอกท่ามอญ มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านสังคม - ผ่านความหลากหลายของเรื่องราว ทั้งเคยเป็น โรงงาน ร้านจำหน่ายสินค้า และต่อมา เป็นบ้านของประธานชุมชนตรอกท่ามอญ	☐	☐	☐

11. วัดวังตะวันตก

62 ประสพการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของสถานที่
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ มากกว่า 3 ครั้ง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

63 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

64 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานสถานที่เลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

65 **ก่อนร่วมกิจกรรม *

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะวันตก มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - ภายในภาพจิตรกรรม ฝาผนังที่เสาด้านในเมือง นครฯและด้านานพระ ธาตุฯ โดยอิงจากกลอน สวด โบราณ	☐	☐	☐

66 **หลังร่วมกิจกรรม *

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดวังตะวันตก มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - ภายในภาพจิตรกรรม ฝาผนังที่เสาด้านในเมือง นครฯและด้านานพระ ธาตุฯ โดยอิงจากกลอน สวด โบราณ	☐	☐	☐

12. วัดบูรณาราม

67 ประสพการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของสถานที่
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ มากกว่า 3 ครั้ง

68 ประสพการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

69 ประสพการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานสถานที่เลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

70 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแกลงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - ในอดีตเป็นพื้นที่ชุมชนของกองทัพเมืองนครฯ เพื่อเตรียมรบศึกโจว	☐	☐	☐
ด้านความงาม - พื้นที่ขนาดเล็กที่เขียวสงบและหลบร้อนจากท้องถนนอันจอแจ	☐	☐	☐

71 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดบูรณาราม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแกลงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - ในอดีตเป็นพื้นที่ชุมชนของกองทัพเมืองนครฯ เพื่อเตรียมรบศึกโจว	☐	☐	☐
ด้านความงาม - พื้นที่ขนาดเล็กที่เขียวสงบและหลบร้อนจากท้องถนนอันจอแจ	☐	☐	☐

13.ศาลเจ้ากวนอู

72 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบดีถึงการมีอยู่ของสถานที่
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ มากกว่า 3 ครั้ง

73 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

74 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานสถานที่เลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

75 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้อะไรเกี่ยวกับคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉลบหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่ หลอมรวมวัฒนธรรมจีน เนื่องจากทำวังเป็นชุมชน การค้าที่มีชาวจีนตั้ง ถิ่นฐานอยู่	☐	☐	☐

76 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้อะไรเกี่ยวกับคุณค่าของศาลเจ้ากวนอู มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉลบหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	ทราบเท่าเดิม	ทราบลดลง
ด้านสังคม - การเป็นพื้นที่ หลอมรวมวัฒนธรรมจีน เนื่องจากทำวังเป็นชุมชน การค้าที่มีชาวจีนตั้ง ถิ่นฐานอยู่	☐	☐	☐

14. วัดจันทาราม

77 ประสพการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของสถานที่
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ มากกว่า 3 ครั้ง

78 ประสพการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

79 ประสพการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานสถานที่เลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

80 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านสังคม - เป็นพื้นที่บ่มเพาะและพัฒนาวิชาชีพในอนาคต ทั้งงานไม้ งานปูน และงานประณีตศิลป์ และยังเป็นย่านชุมชนของตระกูลช่างฝีมือด้วย	☐	☐	☐

81 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดจันทาราม มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านสังคม - เป็นพื้นที่บ่มเพาะและพัฒนาวิชาชีพในอนาคต ทั้งงานไม้ งานปูน และงานประณีตศิลป์ และยังเป็นย่านชุมชนของตระกูลช่างฝีมือด้วย	☐	☐	☐

15. วัดศรีท้าว

82 ประสบการณ์การใช้งานอาคาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่เคย
- เคยเดินผ่านและทราบถึงการมีอยู่ของสถานที่
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ ไม่เกิน 3 ครั้ง
- เคยเข้าไปใช้งานภายในสถานที่ มากกว่า 3 ครั้ง

83 ประสบการณ์การใช้งานระหว่างกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล)

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้เข้าเยี่ยมชม
- เข้าเยี่ยมชม
- มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

84 ประสบการณ์การใช้งานหลังการจัดกิจกรรม

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ไม่ได้ใช้งานสถานที่เลย
- เข้าไปเยี่ยมชม
- อื่นๆ: _____

85 ****ก่อนร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดศรีทวี มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบดี	ทราบบ้าง	ไม่ทราบเลย
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม ชื่อวัดท่ามอญที่ชาวมอญ เขานำเรือสินค้าขึ้นมา ขายที่ท่าแห่งนี้ จึงเกิด เป็นชุมชนรอบวัด	☐	☐	☐
ด้านสังคม - พื้นที่ ศูนย์กลางชุมชน โดยมี ธรรมชาติเป็นตัวเชื่อม โยงระหว่างวัดกับชุมชน	☐	☐	☐

86 ****หลังร่วมกิจกรรม ***

ท่านรับรู้และเข้าใจคุณค่าของวัดศรีทวี มากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมายแฉวงหนึ่งช่องเท่านั้น

	ทราบมากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ด้านประวัติศาสตร์ - เดิม ชื่อวัดท่ามอญที่ชาวมอญ เขานำเรือสินค้าขึ้นมา ขายที่ท่าแห่งนี้ จึงเกิด เป็นชุมชนรอบวัด	☐	☐	☐
ด้านสังคม - พื้นที่ ศูนย์กลางชุมชน โดยมี ธรรมชาติเป็นตัวเชื่อม โยงระหว่างวัดกับชุมชน	☐	☐	☐

ตอนที่ 4 ในความเห็นของท่าน การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (เทศกาล) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในย่านท่าวังในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยอย่างไร

87 ระหว่างการจัดกิจกรรม *

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	เปลี่ยนแปลงใน เชิงลบพอ สมควร	เปลี่ยนแปลง ในเชิงลบเล็กน้อย	ไม่ เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง ในเชิงบวก เล็กน้อย	เปลี่ยนแปลง ในเชิงบวก พอสมควร
ประเด็น เศรษฐกิจ - สนับสนุน ธุรกิจชุมชน ท้องถิ่น สร้างรายได้เข้ามา ในพื้นที่	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น สังคม - สร้าง ปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม เกิดการ รวมกลุ่ม เป็นย่านที่มี ชีวิตชีวา	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น การท่องเที่ยว - ดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึง สร้างภาพ จำและ เอกลักษณ์ ให้กับย่าน	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น การอนุรักษ์ - พื้นที่เมือง เก่าได้รับ การอนุรักษ์ อย่างร่วม สมัย สร้าง การรับรู้ให้ กับคนรุ่นใหม่	☐	☐	☐	☐	☐

88 หลังการจัดกิจกรรม *

ทำเครื่องหมายแถวละหนึ่งช่องเท่านั้น

	เปลี่ยนแปลงใน เชิงลบพอ สมควร	เปลี่ยนแปลง ในเชิงลบเล็กน้อย	ไม่ เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง ในเชิงบวก เล็กน้อย	เปลี่ยนแปลง ในเชิงบวก พอสมควร
ประเด็น เศรษฐกิจ - สนับสนุน ธุรกิจชุมชน ท้องถิ่น สร้างรายได้เข้ามา ในพื้นที่	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น สังคม - สร้าง ปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม เกิดการ รวมกลุ่ม เป็นย่านที่มี ชีวิตชีวา	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น การท่องเที่ยว - ดึงดูดนักท่องเที่ยว ท่องเที่ยว รวมถึง สร้างภาพ จำและ เอกลักษณ์ ให้กับย่าน	☐	☐	☐	☐	☐
ประเด็น การอนุรักษ์ - พื้นที่เมือง เก่าได้รับ การอนุรักษ์ อย่างร่วม สมัย สร้าง การรับรู้ให้ กับคนรุ่น ใหม่	☐	☐	☐	☐	☐

89 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ต่อการผลักดันย่านทำวังสู่ย่านสร้างสรรค์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ปัญญาภรณ์ สมบัติมิตร
วัน เดือน ปี เกิด	23 มิถุนายน 2541
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	23/298 หมู่ 3 หมู่บ้านตะวันนาวิลล์ ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY